

โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวสุดาพรรณ บินนอก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A CAUSAL MODEL OF VOLUNTEER SPIRIT OF CHULALONGKORN UNIVERSITY
UNDERGRADUATE STUDENTS

Miss Sudaphan Binnok

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research
Department of Educational Research and Psychology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2008
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดย

นางสาวสุดาพรรณ บินนอก

สาขาวิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

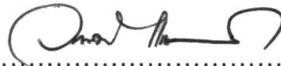
ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

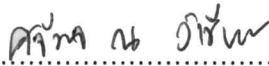
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.ศจีมาจ ณ วิเชียร)

สุตาพรรณ บินนอก : โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (A CAUSAL MODEL OF VOLUNTEER SPIRIT OF CHULALONKORN UNIVERSITY UNDERGRADUATE STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ.ดร. สุวิมล ว่องวานิช, 146 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำแนกตามสาขาที่เรียน 2) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 720 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาและแบบวัดจิตอาสาของนิสิต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิตมี 3 ด้าน คือ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยด้านสังคม และ ปัจจัยสื่อมวลชน

2. โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่พัฒนาขึ้นมีตัวแปรแฝง 5 ตัว และตัวแปรสังเกตได้ 13 ตัว โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 31.821$, $p = 0.282$, $df = 28$, $GFI = 0.993$, $AGFI = 0.978$, $RMR = 0.010$) ทั้งนี้ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับจิตอาสาได้ร้อยละ 72.10

ภาควิชา..... วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....
สาขาวิชา..... วิทยาการศึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2551.....

ลายมือชื่อนิสิต สุตาพรรณ บินนอก.....
ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5083861027 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEYWORDS : VOLUNTEER SPIRIT/ CAUSAL MODEL

SUDAPHAN BINNOK : A CAUSAL MODEL OF VOLUNTEER SPIRIT OF
CHULALONGKORN UNIVERSITY UNDERGRADUATE STUDENTS. ADVISOR:
PROF. SUWIMON WONGWANICH, Ph.D., 146 pp.

The purposes of this research were 1) to study and to compare the volunteer spirit of Chulalongkorn university undergraduate students, 2) to develop a causal model of the volunteer spirit of undergraduate students, and 3) to test a causal model of the volunteer spirit of Chulalongkorn university undergraduate students. The research sample consisted of 720 Chulalongkorn university undergraduate students. The data were collected by a questionnaire and analyzed by LISREL analysis. The research findings were as follows:

1) on average, the students' volunteer spirit was at a moderate level. Three factors affecting volunteer spirit were psychological factor, social factor, and mass media factor.

2) the causal model neatly fitted the empirical data ($\chi^2 = 31.821$, $p = 0.282$, $df = 28$, $GFI = 0.993$, $AGFI = 0.978$, $RMR = 0.010$). The model accounted for 72.10 % of variance.

Department : Educational Research and Psychology

Field of Study : Educational Research

Academic Year : 2008

Student's Signature : Sudaphan Binnok

Advisor's Signature : Suwimon Wongwanich

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินวิทยานิพนธ์จะประสบผลสำเร็จไม่ได้ ถ้าขาดคุณพ่อสำเภา คุณแม่อาภรณ์ผู้มีพระคุณอย่างยิ่งกับผู้วิจัย ที่ให้ทุนการศึกษาปริญญาโท และดูแลส่งเสริมในการเรียนของลูกมาตลอด ตั้งแต่เด็กจนโต คอยให้กำลังใจและคำปรึกษากับลูกในทุก ๆ เรื่องขอขอบคุณน้องวรรณภา น้องสาวที่น่ารักที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ตามความสามารถ

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ ได้เสียสละเวลาทั้งในและนอกเวลาราชการที่ทุ่มเทกำลังกายและเวลาเพื่อให้คำปรึกษา และชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ จนได้คำชี้แนะในการปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.ศศิมาจ ญ วิเชียร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และคณาจารย์ในภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาในการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยการศึกษา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวัดและประเมินผล ของภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัช สู่แสนสุข ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตอาสา อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และ อาจารย์ ดร.ประสาท เนืองเฉลิม อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่เป็นทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณพี่ระดับปริญญาเอก พี่หฤทัย อาจปรุ และ พี่ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม ที่คอยให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ด้วยความเมตตาเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณญาติสนิท มิตรสหายทุกท่านที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนางสาวภัทราวรรณ ชัยตั้งจิต นิสิตคณะอักษรศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ที่ช่วยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจนครบ นางสาววรรณิการ์ นายเศรษฐวิชัย นายพีรยุทธ นางสาวจุฑารัตน์ นางสาวสมฤทัย นางสาวทรัพย์สิณี นางสาวธิดารัตน์ และ นายพิรุณเทพ ที่คอยเป็นเพื่อนที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมาในการทำวิทยานิพนธ์และในการศึกษาระดับปริญญาโท

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ตอนที่ 1 แนวทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาหรือจิตสาธารณะ.....	7
ตอนที่ 2 ปัจจัยจิตลักษณะ.....	19
ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านสังคม.....	24
ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านสื่อมวลชน.....	27
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
ตอนที่ 6 กรอบความคิดของการวิจัย.....	35
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากร.....	37

	หน้า
กลุ่มตัวอย่าง.....	37
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุ ของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	50
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบจิตอาสาตามตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคล.....	73
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญา บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	74
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	79
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้.....	83
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	84
รายการอ้างอิง.....	85
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	90
ภาคผนวก ข ตารางการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา.....	92
ภาคผนวก ค ผลค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	99
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแบบสอบถาม.....	101
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญา บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยโปรแกรมลิซเรล.....	108
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	146

สารบัญญัตราง

ตาราง		หน้า
2.1	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสา.....	34
3.1	โครงสร้างและน้ำหนักของตัวแปรที่ต้องการวัด.....	45
4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	51
4.2	จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศของสาขาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่.....	52
4.3	ตารางจำนวนและร้อยละของสาขาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่ จำแนกตามอายุ.....	52
4.4	ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	54
4.5	จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศและปัจจัยจิตลักษณะ.....	56
4.6	จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศและปัจจัยด้านสังคม.....	57
4.7	จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศและปัจจัยด้านสื่อมวลชน.....	58
4.8	จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศและจิตอาสา.....	59
4.9	จำนวนและร้อยละจำแนกตามอายุและปัจจัยจิตลักษณะ.....	60
4.10	จำนวนและร้อยละจำแนกตามอายุและปัจจัยด้านสังคม.....	61
4.11	จำนวนและร้อยละจำแนกตามอายุและปัจจัยด้านสื่อมวลชน.....	62
4.12	จำนวนและร้อยละจำแนกตามอายุและจิตอาสา.....	62
4.13	จำนวนและร้อยละจำแนกตามสาขาที่ศึกษาและปัจจัยจิตลักษณะ.....	63
4.14	จำนวนและร้อยละจำแนกตามสาขาที่ศึกษาและปัจจัยด้านสังคม.....	64
4.15	จำนวนและร้อยละจำแนกตามสาขาที่ศึกษาและปัจจัยสื่อมวลชน.....	66
4.16	จำนวนและร้อยละจำแนกตามสาขาที่ศึกษาและจิตอาสา.....	66
4.17	จำนวนและร้อยละจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยและปัจจัยจิตลักษณะ.....	67
4.18	จำนวนและร้อยละจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยและปัจจัยด้านสังคม.....	68
4.19	จำนวนและร้อยละจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยและปัจจัยด้านสื่อมวลชน.....	70
4.20	จำนวนและร้อยละจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยและจิตอาสา.....	70
4.21	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิต.....	72
4.22	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของจิตอาสาตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	73
4.23	ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสถิติผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	76

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
2.1	ขั้นของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ.....	15
2.2	ส่วนประกอบของการเรียนรู้ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้.....	15
2.3	กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต.....	16
2.4	ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผล ที่จะเกิด.....	18
2.5	กรอบความคิดในการวิจัยของโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับ ปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	35
4.1	โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.....	77
4.2	โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.....	77

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นโลกที่ไร้พรมแดน มีการสื่อสาร ความรู้ ข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัด การแข่งขันกันพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการแข่งขันทางการค้า มีค่านิยมทางวัตถุสูงมาก เกิดการเอาใจเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวกมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อย่างจริงจังและต่อเนื่องทำให้เกิดภาวะขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุ สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นำมาซึ่งผลทำให้สังคมไทยมีปัญหาสลับซับซ้อนกันมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม สังคมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ การเกิดภาวะวิกฤตดังกล่าวทำให้หลายฝ่ายมีความเห็นว่าสังคมปัจจุบันเกิดการย่อหย่อนในการอบรมบ่มนิสัย ให้คนในสังคมมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีคุณธรรม และจริยธรรมที่ด้อยลง (กรมวิชาการ, 2544)

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2536) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ดำเนินการมาโดยต่อเนื่องได้กล่อมเกล่าให้คนส่วนใหญ่ในช่วงปัจจุบันมีความเป็นปัจเจกชนสูง ไม่ใส่ใจต่อเรื่องของส่วนรวมมากเหมือนกับคนไทยสมัยก่อน ดังจะเห็นพฤติกรรมที่สื่อถึงการยึดถือตนเองเป็นศูนย์กลาง มีลักษณะมนุษย์นิยมมองข้ามความสัมพันธ์และความเกี่ยวโยงถึงกันของธรรมชาติและสรรพสิ่งรอบตัว ทำให้เกิดการรับรู้และมีความคิดว่าสิ่งของที่เป็นของสาธารณะนั้นเป็นทรัพย์สินของภาครัฐหรือของราชการที่คนทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์ได้ เป็นสิ่งที่ตนเองสามารถจะนำมาใช้ประโยชน์หรือร่วมใช้ประโยชน์โดยไม่ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อดูแล หากแต่เป็นหน้าที่ของภาครัฐและข้าราชการพึงจักต้องดูแลรักษาให้คงสภาพอยู่ จึงพากันละเลยหรือไม่สนใจที่จะดูแลรักษาหรือช่วยกันจัดการเพื่อทำให้ทรัพย์สินส่วนกลางคงสภาพอยู่ได้นานมากกว่าสภาพที่เป็นอยู่ในช่วงปัจจุบัน

ทัศนคติความเชื่อและพฤติกรรมอันขาดจิตสำนึกที่ดีเหล่านี้ฝังลึกในจิตใจคนมาโดยตลอด และจะทวีความรุนแรงของปัญหามากขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การที่ไม่เอาใจใส่ในสมบัติส่วนรวม ทั้งที่คนรุ่นก่อนหรือส่วนกลางสร้างขึ้นและสมบัติทางธรรมชาติจนกระทั่งถึงการทำลาย การไม่รู้สึกรับผิดชอบความเป็นเจ้าของที่จะช่วยกันดูแลรักษา การแย่งชิงเพื่อยึดเอาเป็นทรัพย์สินส่วนตัว

การไม่ช่วยกันรักษา สมบัติ สิ่งของ สถานที่ ที่เป็นทรัพย์สินสาธารณะหรือแม้แต่กระทั่งการไม่สนใจรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาส่วนรวม และเฉยชากับเหตุการณ์ที่ไม่กระทบถึงตนดังกล่าวแสดงถึง

การขาดจิตสาธารณะ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนได้พยายามหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหมายข้อบังคับ การใช้กฎหมายควบคุม การใช้กฎหมายควบคุม การจับ การปรับ หรืออรรถรงค์ตามโครงการต่าง ๆ การแก้ไขดังกล่าวก็มิได้ทำให้ปัญหาเหล่านี้เบาบางลง หากพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการอรรถรงค์ตามโครงการของภาครัฐและเอกชนดังกล่าวนั้นจะพบว่าเป็นการอรรถรงค์เฉพาะปัญหาใดปัญหาหนึ่งเท่านั้น และหากสิ้นสุดโครงการแล้วพฤติกรรมเดิมๆ อาจจะเกิดขึ้นซ้ำอีก นอกจากนี้กฎหมายหรือข้อบังคับต่าง ๆ ก็มิอาจแก้ไขให้คนมีจิตสำนึกรับผิดชอบ ต่อทรัพย์สินส่วนรวมได้เพราะกฎหมายมีไว้เพื่อควบคุมหากผู้ใดฝ่าฝืนก็จะมีบทลงโทษ ซึ่งการลงโทษ ไม่มีผลต่อการยุติพฤติกรรมในระยะยาวเนื่องจากการลงโทษเป็นเพียงการระงับ (suppresses) พฤติกรรมเท่านั้น เมื่อใดก็ตามที่ลักษณะการควบคุมการลงโทษหายไป พฤติกรรมเดิมก็จะกลับคืนมา อีก ผลของการลงโทษจึงเป็นผลที่เกิดขึ้นชั่วคราวเท่านั้น ดังนั้น การทำให้พฤติกรรมการคงอยู่ตลอดไปควรเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกให้ติดเป็นนิสัยมากกว่าการควบคุมด้วยบทลงโทษต่าง ๆ เพราะว่าการควบคุมด้วยบทลงโทษนั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตอาสาหรือจิตสาธารณะที่ใช้คำภาษาอังกฤษว่า “ volunteer spirit ” ซึ่งสภาพการณ์เช่นนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทยหากแต่ในสังคมโลกประเทศต่าง ๆ ก็ประสบกับปัญหานี้เช่นเดียวกันนี้ และได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เช่นเดียวกันกับประเทศไทย แต่สำหรับประเทศไทยนั้นเริ่มมีการการพูดถึงจิตอาสาหรือจิตสาธารณะเมื่อไม่กี่ปีมานี้ในแง่ของความเป็นพลเมืองที่ตระหนักในสิทธิความรับผิดชอบที่จะสร้างสรรค์สังคมส่วนรวมของคนสามัญ จากปัญหาวิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจึงเป็นข้อเรียกร้องให้มีการปลูกฝังจิตสาธารณะขึ้นในสังคม โดยเฉพาะในด้านการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในด้านการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ หากแต่การศึกษามุ่งแต่พัฒนาคนทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียวก็ไม่อาจสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบใดๆต่อสังคมส่วนรวมได้ นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ประกาศใช้ได้มีการปรับเปลี่ยนจุดมุ่งหมายในการพัฒนาประเทศใหม่ จากการเน้นขยายตัวทางเศรษฐกิจ มาเป็นเน้นการพัฒนาคน โดยมุ่งการพัฒนาคนไทยทุกคนอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ให้มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ และสามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และ การปกครอง เพื่อให้เป็นคนดี คนเก่ง และแข็งแรง รวมทั้งมีโอกาส และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุกขั้นตอน อีกทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างจิตสำนึกในการเสียสละเพื่อส่วนรวมของประชาชน มาจนกระทั่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) กำหนดขึ้นบน

พื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่องยึดคน “เป็นศูนย์กลางการพัฒนา” จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้เทียบพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและ“คุณธรรม”จากการประเมินสถานะคนและสังคมไทยประกอบกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาในอนาคต ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ จึงมุ่งพัฒนาคนและสังคมไทย คือ การพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรมนำความรู้ โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต ตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็ง มีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการ พร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ โดยการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีจิตใจที่ดีงาม อยู่ในกรอบของศีลธรรม และมีจิตสำนึกสาธารณะ ดังนั้น การปลูกฝังจิตสำนึกนั้นควรปลูกฝังตั้งแต่วัยเรียน จึงจะซึมซับลักษณะที่ดีนี้ติดตัวไปหลังจบการศึกษา

ข้อมูลข้างต้นได้กล่าวถึงการถดถอยของจิตสำนึกสาธารณะของสังคมไทย ซึ่งการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นเรื่องหลักนั้นกำลังหายไปจากสังคมไทย ทุกคนในสังคมจะเห็นแต่เรื่องส่วนตัวเป็นเรื่องสำคัญ หากเป็นเช่นนี้ต่อไปสังคมไทยก็จะขาดจิตสำนึก ประเทศชาติก็จะไม่พัฒนา เพราะมีแต่คนเห็นแก่ตัว และการบังคับหรือบทลงโทษทางสังคมนั้นไม่สามารถหยุดพฤติกรรมเหล่านั้นได้ เป็นเพียงการระงับพฤติกรรมได้ชั่วคราวเท่านั้น

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยใดบ้างที่จะส่งผลต่อจิตอาสาของเยาวชนไทย และเพื่อทราบถึงระดับจิตอาสาที่มีในเยาวชนว่ามากหรือน้อยเพียงใด ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะมีการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะมากกว่าการใช้บทลงโทษ และ การปลูกฝังจิตสำนึกนั้นควรปลูกฝังเด็กตั้งแต่วัยเรียนก่อนที่จะจบการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจในกลุ่มตัวอย่างนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในประเทศ เพื่อศึกษาระดับจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อดูว่านิสิตที่อยู่ในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงและมีผลการศึกษาดีเป็นที่ยอมรับในสังคมโดยรวม และ ผู้วิจัยยังสนใจศึกษาภูมิหลังของนิสิต เพราะ บุคคลแต่ละคนย่อมมีภูมิหลัง(background) ที่แตกต่างกัน ซึ่งมักจะส่งผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรม ทักษะคติต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันด้วย จากการประมวลผลงานวิจัยต่าง ๆ การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมทำให้การดูแล ช่วยเหลือผู้อื่น ต่างกันหรือไม่นั้น พบว่าลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านภูมิหลังบางประการมีส่วนร่วมในการอธิบายด้วย จะเห็นได้ว่าภูมิหลัง มีผลต่อทัศนคติ และการแสดงออกของพฤติกรรม ซึ่งมีผลต่อจิตอาสาของนิสิตในการวิจัยครั้งนี้

นี้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษา ปัจจัยภูมิหลังด้านสาขาที่นิสิตศึกษาโดยแยกตามสาขาด้านวิทยาศาสตร์ และ สาขาด้านสังคมศาสตร์ เพื่อดูว่านิสิตที่มีภูมิหลังต่างกันจะมีระดับจิตอาสาที่แตกต่างกันหรือไม่ ว่ามีจิตอาสาในระดับใด อีกทั้งสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิตเพื่อประโยชน์ในการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะที่ดีแก่นิสิตก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาออกไปใช้ชีวิตกับส่วนรวม และคนหมู่มาก โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุ ซึ่งศึกษาจากนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาระดับจิตอาสาของนิสิตว่าอยู่ในระดับใดและรูปแบบของโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสา มีความแปรเปลี่ยนหรือไม่เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน ในกลุ่มสาขาวิชาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่ โดยแยกตามสายวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาและส่งเสริมจิตอาสาของนิสิต อันจะเป็นแนวทางในการปลูกฝังจิตสำนึก จิตอาสาต่อไป

คำถามวิจัย

1. จิตอาสาของนิสิตปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ในระดับใดและแตกต่างกันหรือไม่ เมื่อจำแนกตามสาขาที่เรียน
2. มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. โมเดลเชิงสาเหตุจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามสาขาที่เรียน
2. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยการศึกษา นิสิตระดับปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

- 1) ปัจจัยจิตลักษณะ ได้แก่ เจตคติต่อจิตอาสา การรับรู้ความสามารถของตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
- 2) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบหลงโทษทางจิต
- 3) ปัจจัยด้านสื่อมวลชน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ จิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปัจจัยจิตลักษณะ หมายถึง ลักษณะจิตใจที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมหนึ่ง ๆ เป็นลักษณะที่สะสมในตัวบุคคล จากอดีตถึงปัจจุบัน มีลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ โดยผู้วิจัยแบ่งปัจจัยจิตลักษณะออกเป็น 3 แบบ คือ เจตคติต่อจิตอาสา การรับรู้ความสามารถของตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนโดยแบบวัดจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนักเรียนในครั้งนี เป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีจิตลักษณะต่อจิตอาสา มากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ปัจจัยด้านสังคม หมายถึง การที่มีการติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็น บุคคลในครอบครัว เพื่อน อาจารย์ โดยรู้สึกหรือรับรู้ว่ามีแหล่งหรือบุคคลเหล่านี้ในการที่จะคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อต้องการหรือเมื่อประสบปัญหาในการแสดงจิตอาสา ผู้วิจัยได้แบ่งศึกษา เป็น 2 แบบ แบบแรกเป็นการสนับสนุนทางสังคม คือ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ และการสนับสนุนจากเพื่อน แบบที่ 2 เป็นการอบรมเลี้ยงดู คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบหลงโทษทางจิต โดยแบบวัดปัจจัยด้านสังคมในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อจิตอาสา มากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ปัจจัยด้านสื่อมวลชน หมายถึง การนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนผ่านทางโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และ พัฒนาสังคม วัดจากตัวแปรสังเกตได้ คือ การได้รับข้อมูลข่าวสาร

จากสื่อโทรทัศน์ โดยแบบวัดการได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อจิตอาสามากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า

จิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมที่นิสิตเกิดขึ้นโดยความสมัครใจ ด้วยจิตวิญญาณ มีความรัก มีความเอื้ออาทร แสดงออกด้วยการอาสา ไม่มีใครบังคับ เป็นการจุดประกายเพื่อให้นิสิตทำประโยชน์เพื่อตนเอง ครอบครัว สังคม และ รวมไปถึงประเทศชาติบ้านเมือง รวมทั้งการแสดงความห่วงใยต่อสังคม จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยได้แบ่งจิตอาสาออกเป็น 3 แบบ คือ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และการมุ่งมั่นพัฒนา โดยแบบวัดจิตอาสาของนิสิตในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีจิตอาสาดีกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อมุ่งพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิต จากการวิจัยจะเกิดประโยชน์สำคัญ คือ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเสริมสร้างและปลูกฝังจิตอาสาให้แก่ นิสิตทราบถึงสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อจิตอาสาที่จะสามารถนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงให้เข้ากับตัวนิสิต อันจะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างจิตสำนึกสาธารณะที่ดี ได้ทราบและตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อจิตอาสา อันจะเป็นแนวทางในการปลูกฝังและเป็นการส่งเสริมจิตอาสาของนิสิตต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลผลและสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่สำคัญของนักวิชาการรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 6 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาหรือจิตสาธารณะ ตอนที่ 2 ปัจจัยจิตลักษณะ ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านสังคม ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านสื่อมวลชน ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ ตอนที่ 6 กรอบความคิดของการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาหรือจิตสาธารณะ

1.1 ความหมายของจิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ

จิตอาสา หรือ จิตสาธารณะมีความหมายตรงกัน เป็นคำใหม่ที่เกิดขึ้นในภาษาไทย อาจยังไม่ได้ทราบกันอย่างแพร่หลาย และยังไม่มีการนิยามหรือให้คำจำกัดความที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาดูเอกสารทั้งในและต่างประเทศได้มีการกล่าวถึงจิตอาสา รวมทั้งคำอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในมุมมองที่หลากหลาย ดังต่อไปนี้

ชาย โพรธิสตา (2540) ให้ความหมายต่อจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ คือ การใช้สาธารณะสมบัติอย่างมีความรับผิดชอบ หรือ การรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) รับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้ และการกระทำที่เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณะสมบัตินั้นๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะสมบัติในวิสัยที่สามารถทำได้ 2) การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณะสมบัติของผู้อื่นโดยการคำนึงว่าคนอื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึดสาธารณะสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัว และไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น

กนิษฐา นิทัศน์พัฒนา (2541) ได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสำนึกสาธารณะว่าเป็นคำเดียวกับคำว่าจิตสำนึกทางสังคม หมายถึง การตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกันหรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกับตน

ศักดิ์ชัย หิรัญทวี (2541) กล่าวว่า การมีจิตสำนึกสาธารณะคือมีจิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม คำนึงถึงความสำคัญของสิ่งที่ต้องใช้ หรือผลกระทบรวมกันในกลุ่มชน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542) ได้ให้ความหมายจิตสำนึกสาธารณะไว้ดังนี้คือ รู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มี

ความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบง่าย ประหยัด และมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ได้ให้ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะว่า หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม พยายามคว้าโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544) ให้ความหมายว่า จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึงกระบวนการคิด และลักษณะของบุคคล ที่มีการปฏิบัติโดยมีกระบวนการในระดับบุคคลไปสู่สาธารณะ มีความรัก และรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะ ต้องการที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ

หฤทัย อาจปฤษฎ (2544) ยังให้ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะไว้ว่า หมายถึง ทัศนคติของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้ไขโดยรับรู้ถึงสิทธิ ควบคู่ไปกับหน้าที่ และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีต่าง ๆ โดยการเรียนรู้ และ แก้ไขปัญหาร่วมกับคนในสังคมนั้น

อัจฉรา โฉมแฉล้ม (2544) ให้ความหมายจิตสำนึกทางสังคมไว้ว่า หมายถึง สภาวะความรู้ตัวถึงความคิด และความรู้สึกต่อบุคคล และสภาพแวดล้อม ที่เกิดจากการคิดคำนึงส่วนรวมร่วมกัน

สุพจน์ ทรายแก้ว (2546) ได้สรุปความหมายของคำว่า จิตสำนึกต่อส่วนรวม หรือ จิตสำนึกสาธารณะว่า หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคล เกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่าหรือ การให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมที่ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเจ้าของ หรือเป็นสิ่งที่คนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จากความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมกระทำที่แสดงออกมา

สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2548) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งเป็นปัจจัยในส่วนของผู้เรียนที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาว่า จิตสำนึกสาธารณะ คือ เห็นแก่ส่วนรวม และสามารถเผชิญและนำ การพัฒนาประเทศในสภาวะการณ์ปัจจุบันและในอนาคตได้

รุจิรา เตชางกูร (2548) กล่าวถึงจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งเป็นเงื่อนไขของความสำเร็จของการเป็น ประชาธิปไตยว่า จิตสำนึกสาธารณะ คือคุณลักษณะที่เป็นสาธารณะประโยชน์เสมือนทรัพย์สินของตนเอง

อรพินทร ชูชม และ คณะ (2549) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง การที่บุคคลตระหนัก และคำนึงถึงประโยชน์สุขของส่วนรวมและสังคม ความปรารถนา และละเว้นการกระทำ ที่ไม่พึง ปรารถนา

สำหรับในภาษาอังกฤษได้มีการให้คำที่หมายถึง จิตอาสา อยู่จำนวนหนึ่ง เช่นเดียวกับภาษาไทย ได้แก่ volunteer spirit, volunteer mind, public mind และ public consciousness เป็นต้น สำหรับ public mind และ public consciousness จะมีการใช้อย่างแพร่หลายในงานวิจัยที่เกี่ยวกับ จิตอาสาของต่างประเทศ และในประเทศไทย โดยมีการให้คำจำกัดความและมีการกล่าวถึงจิตอาสาในลักษณะต่าง ๆ จากเอกสารต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

Oslon, Blekher, Chesnokova (1999) กล่าวถึง จิตอาสา หรือจิตสำนึกสาธารณะ (public consciousness) ว่า สำหรับการอ้างอิงทางสังคมของ (public consciousness) เป็นเครื่องมือพิเศษส่วนตัวของคนเราที่ทำให้มีสติสาธารณะ ทุก ๆ คนนี้ถึงสาธารณะซึ่งอยู่เหนือความเป็นส่วนตัวมากกว่าการคิดถึงความเป็นธุรกิจ มันคือ หมู่คณะมากกว่าส่วนตัวบุคคล

Allott (2002) กล่าวว่า จิตอาสา หรือจิตสาธารณะ (public mind) ว่าถ้าการคิดทางสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งของสังคม ความคิดทางสังคมก็เป็นระบบพลังทางสังคมและเป็นโครงสร้างพื้นฐานของสังคมและปรากฏเป็นประวัติศาสตร์ของสังคม และ public mind เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าจิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ (volunteer spirit) เป็นการให้คำจำกัดความที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันของผู้ที่ให้คำจำกัดความในประเทศไทยและต่างประเทศ จะพบว่า คุณลักษณะที่คนมีจิตอาสาพึงมี ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม การมุ่งมั่นพัฒนา

การมีจิตอาสาเป็นพฤติกรรมที่คาดหวังตามวิสัยทัศน์ของสังคมคุณภาพนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีการศึกษาวิจัยถึงอิทธิพลและปัจจัยที่จะทำให้เกิดจิตอาสา อย่างไรก็ตามแม้จะมีผู้กล่าวว่าจิตอาสาเป็นคำใหม่ในสังคมไทย ว่าเป็นประเด็นของการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมก็เป็นสิ่งที่ได้มีการปลูกฝังมาเป็นเวลาช้านานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้การทำประโยชน์เพื่อสังคม การสอนให้เรียนรู้การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำตลอดอายุขัยของชีวิตมนุษย์เลยที่เดียวก็ว่าได้

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยได้ให้ความหมายจิตอาสาในการวิจัยว่า จิตอาสา หรือจิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมช่วยเหลือและเสียสละต่อสังคมที่นิสิตเกิดขึ้นโดยความสมัครใจ ด้วยจิตวิญญาณ มีความรัก มีความเอื้ออาทร และ มีส่วนร่วมในการอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมอย่างเต็มใจ มีแสดงออกโดยการอาสา ไม่มีใครบังคับ

1.2 ตัวชี้วัดจิตอาสา

(กรมวิชาการ, 2542 อ้างถึงใน ธรรมนูญชากร ศรีบริบูรณ์, 2550) ได้กำหนดคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนา ไว้ดังนี้

การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความมีน้ำใจเอื้ออาทรมีจิตใจโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้ความช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน

การเสียสละต่อสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม การเสียสละเวลา กำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม รวมทั้งการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

ความมุ่งมั่นพัฒนา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความมุ่งมั่นและความคิดริเริ่มในการพัฒนาตน พัฒนาสังคม เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

โดยแต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. พฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น ได้แก่
  - 1.1 ช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น
  - 1.2 ร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนาสังคม
  - 1.3 อำนวยความสะดวกให้กับผู้อื่น
  - 1.4 แบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น
2. พฤติกรรมเสียสละต่อสังคม ได้แก่
  - 2.1 เสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ และเวลาช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม
  - 2.2 เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว รู้จักเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ
  - 2.3 สละประโยชน์ที่ตนพึงได้รับเพื่อแลกกับประโยชน์ของคนหมู่มากหรือคนที่อ่อนแอกว่า
  - 2.4 ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม
3. พฤติกรรมมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ได้แก่
  - 3.1 สนใจในปัญหาการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคม
  - 3.2 ตั้งใจที่จะทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด และเป็นประโยชน์ต่อสังคม
  - 3.3 ตั้งใจที่จะทำงานส่วนรวมจนสำเร็จ
  - 3.4 ริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาสังคมจนสำเร็จ

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า พฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตอาสาของนิสิตสามารถวัดได้จากการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และ ความมุ่งมั่นพัฒนา โดยผู้วิจัยได้สรุปความหมายเพื่อใช้ในการวิจัยดังนี้

1. การช่วยเหลือผู้อื่น

(กรมวิชาการ, 2542 อ้างถึงใน ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550) ให้ความหมายของการช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความมีน้ำใจเอื้ออาทร มีจิตใจโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้ความช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546) ให้ความหมายของคำว่าช่วยเหลือ หมายถึง ช่วยกิจการของเขาเพื่อให้พร้อมมูลขึ้น

(Esenberg and Fabes, 1998 อ้างถึงใน ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550) ให้ความหมายของการช่วยเหลือ (helping) หมายถึง ความพยายามที่จะแบ่งเบาหรือบรรเทาความต้องการของผู้อื่น โดยไม่มีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง รวมทั้งการช่วยเหลือให้ผู้อื่นบรรลุถึงเป้าหมาย ให้ข้อมูลหรือสิ่งที่ไม่ใช่ของตนเองกับผู้อื่น

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของคำว่า การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตที่แสดงออกต่อผู้อื่นและคนในสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน ได้แก่ การช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น การให้บริการและอำนวยความสะดวก การมีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น

2. การเสียสละต่อสังคม

(กรมวิชาการ, 2542 อ้างถึงใน ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550) ได้ให้ความหมายของการเสียสละ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม การเสียสละเวลา กำลังกาย และ กำลังทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม รวมทั้งการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546) ให้ความหมายของการเสียสละ หมายถึง ให้โดยยินยอม ให้ด้วยความเต็มใจ

(อนุศักดิ์ จินดา, 2548 อ้างถึงใน ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550) ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา โดยพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเสียสละ ได้แก่

1. ทางกาย คือ การช่วยเหลือผู้อื่นที่ทำกิจการงานที่ไม่มีโทษ ไม่นิ่งดูตาย ช่วยเหลืองานสาธารณะประโยชน์

2. ทางวาจา คือ การช่วยแสดงความคิดเห็นโดยตรงไปตรงมา ช่วยแก้ปัญหาเดือดร้อนแก่ คนที่ไม่ทำผิด ช่วยคิดหาแนวทางที่ถูกต้องที่ชอบ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่นตามลำพัง

3. กำลังทรัพย์ เป็นการแบ่งปันเครื่องอุปโภคบริโภค ให้แก่ผู้ที่ขาดสน และสละทรัพย์เพื่อ สาธารณกุศลทางใจ คือ ยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข ให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่นที่สำนึกผิดไม่ นึกสมน้ำหน้าเมื่อผู้อื่นพลีชีพแล้ว ไมโลภอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตน

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของ การเสียสละต่อสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่นิสัยที่แสดงออกต่อผู้อื่นและสังคม ได้แก่ การใช้เวลารว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม การเสียสละเงิน เวลา และร่างกาย เพื่อผู้อื่นและสังคมด้วยความเต็มใจ

3. ความมุ่งมั่นพัฒนา

(กรมวิชาการ, 2542 อ้างถึงใน ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550) ได้ให้ความหมายของ ความมุ่งมั่นพัฒนา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความมุ่งมั่นและความคิดริเริ่มในการพัฒนาตน พัฒนาสังคม เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546) ให้ความหมายของคำว่า มุ่งมั่น หมายถึง ตั้งใจอย่างแน่วแน่ ส่วนคำว่า พัฒนา หมายถึง ทำให้เจริญ ดังนั้นมุ่งมั่นพัฒนาน่าจะ หมายถึง ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะให้เกิดความเจริญ

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของความมุ่งมั่นพัฒนา หมายถึง พฤติกรรมของนิสัยที่แสดงถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลงให้สังคมดีขึ้น ได้แก่ การ ที่นิสัยให้ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม/ชุมชน มีการเสนอแนวคิดใน การพัฒนาสังคม/ชุมชน ตลอดจนร่วมพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างจิตอาสา เพื่อพัฒนาสังคม/ ชุมชน อย่างสร้างสรรค์และหลากหลายได้เหมาะสมตามวัย

1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสามารถ อธิบายการเกิดจิตอาสาได้ดังนี้ ทฤษฎีชีววิทยา ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Shaffer, 1994; Bierhoff, 1987; Eisenberg and Fabes, 1998; Krebs and Van Hesteren, 1994 อ้างถึงใน อ้างถึงใน ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550) ผู้วิจัยเห็นว่า การเกิดจิตอาสาของบุคคลโดยทั่วไปน่าจะมี ความเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะภายใน ของบุคคลแต่ละคน นอกจากนี้สภาพแวดล้อมทางสังคมก็น่าจะมีผลต่อการเรียนรู้อันจะนำไปสู่ การมีพฤติกรรมของจิตอาสาที่แสดงออกแตกต่างกันด้วย ดังนั้น ทฤษฎีที่จะสามารถนำมาอธิบาย

จิตอาสาของนิสิตได้ดี คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ตามแนวคิดของ Bandura ที่ได้เสนอว่า พฤติกรรมของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสังคม โดยมีรายละเอียดของทฤษฎี ดังนี้

Bandura ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม โดย Bandura ให้ความเห็นว่าที่บุคคลเกิดการเรียนรู้นั้น ไม่จำเป็นจะต้องพิจารณาจากการแสดงออกเสมอไป หากแต่การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ (acquired) ก็ถือว่าเกิดการเรียนรู้อยู่แล้ว ถึงแม้ว่าจะยังไม่มี การแสดงออกก็ตาม และการแสดงออกของพฤติกรรมก็สะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้

Bandura (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2541 อ้างถึงใน ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม โดยมีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ที่มีลักษณะร่วมกันกำหนดซึ่งกันและกัน (reciprocal determinism) แต่ก็ได้หมายความว่าปัจจัยทั้งสามปัจจัยจะมีอิทธิพลในการกำหนดซึ่งกันและกันอย่างเท่าเทียมกันบางปัจจัยอาจมีอิทธิพลมากกว่าอีกบางปัจจัยและอิทธิพลของปัจจัยทั้งสามนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งอธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสามได้ดังนี้

- 1) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลกับพฤติกรรม กล่าวว่ ปัจจัยด้านความคิด ความรู้สึก ความคาดหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมายและความตั้งใจเป็นตัวกำหนดลักษณะและทิศทางของพฤติกรรม ในขณะที่พฤติกรรมก็เป็นตัวกำหนดลักษณะการคิดและการสนองตอบทางอารมณ์
- 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมกับบุคคล กล่าวว่ ความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์ และความสามารถทางปัญญาของบุคคล จะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงโดยอิทธิพลทางสังคม ที่ให้ข้อมูลและกระตุ้นการสนองตอบทางอารมณ์ โดยการผ่านตัวแบบ การสอน และการชักจูงทางสังคม โดยแต่ละบุคคลตอบสนองต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมทางสังคม และ ลักษณะทางกายภาพ เช่น อายุ ขนาดของร่างกาย เชื้อชาติ เพศ ความน่าสนใจของร่างกาย บทบาทและสภาพทางสังคม
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม กล่าวว่ พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงเนื่องไปตามสภาพแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปนั้น ก็ทำให้พฤติกรรมถูกเปลี่ยนไปด้วย

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าวข้างต้น Bandura จึงเสนอแนวคิดของการเรียนรู้ของบุคคลซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมไว้ 3 แนวทางดังนี้ คือ

1. การเรียนรู้โดยการสังเกต (observational learning)

Bandura มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้น เกิดขึ้นจากตัวแบบ โดยได้แบ่งประเภทของตัวแบบออกเป็น ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง (live model) คือ ตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง และ ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (symbolic model) คือตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือ หนังสือนวนิยาย ซึ่ง Bandura ได้ทดลองใช้ตัวแบบเพื่อสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นดังนี้

ครั้งที่หนึ่ง Bandura ทำการทดลองกับ Ross and Ross เมื่อปี ค.ศ. 1961 เกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรมความก้าวร้าวของตัวแบบ โดยแบ่งเด็กเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ให้สังเกตการเล่นของตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มที่ 2 ให้สังเกตการเล่นของตัวแบบที่ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มที่ 3 ไม่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมให้ดูเป็นตัวอย่าง ผลการทดลองพบว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมให้ดูเป็นตัวอย่าง ผลการทดลอง พบว่า เด็กที่อยู่ในกลุ่มที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเหมือนที่ตัวแบบทำ และค่าเฉลี่ยของคะแนนความก้าวร้าวสูงกว่ากลุ่มที่สองและสาม

ครั้งที่สอง การทดลองนี้ทำในปี ค.ศ. 1963 ซึ่งมีการทดลองเหมือนการทดลองครั้งแรก แต่ใช้ภาพยนตร์แทนของจริง โดยกลุ่มที่ 1 ให้ดูภาพยนตร์ที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ส่วนกลุ่มที่ 2 ให้ดูภาพยนตร์ที่ตัวแบบไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า เด็กที่ดูภาพยนตร์ที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

ในปี ค.ศ. 1968 Bandura and Menlove ทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่กลัวสุนัข ซึ่งทำการทดลองโดยให้เด็กที่กลัวสุนัข สังเกตการเล่นของตัวแบบที่ไม่กลัวสุนัขที่เริ่มจากการเล่น สัมผัส พูดกับสุนัขจนกระทั่งเข้าไปอยู่ในกรงสุนัข ผลการทดลองปรากฏว่า หลังจากสังเกตตัวแบบที่ไม่กลัวสุนัขแล้ว เด็กกล้าเล่นกับสุนัขโดยไม่กลัว

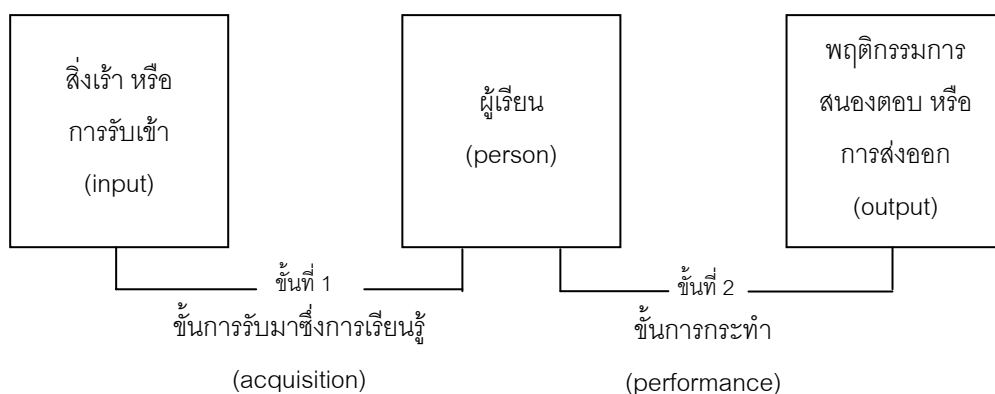
อิทธิพลของตัวแบบ

- 1) ทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่ ให้เหมือนตัวแบบ
- 2) ทำหน้าที่เสริมสร้างพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น ในกรณีที่ผู้สังเกตตัวแบบเคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวมาบ้างแล้วในอดีต และให้ผลทางบวก
- 3) ทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดของพฤติกรรม กรณีที่ผู้เรียนได้เห็นการกระทำนั้นเกิดผลในทางลบ ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น

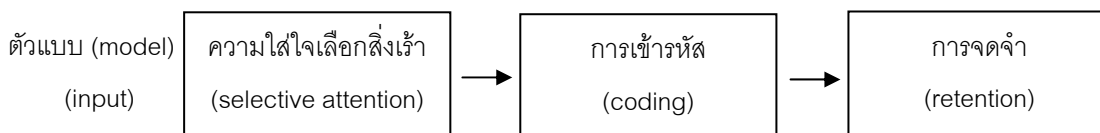

ขั้นของการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ

Bandura กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการเลียนแบบมี 2 ขั้น คือ ขั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ และ ขั้นของการกระทำ (performance) :ซึ่งจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2544 อ้างถึงใน อ้างถึงใน ณัฐณิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550) สามารถแสดงขั้นของการเรียนรู้ได้ดังภาพที่ 2.1 และ 2.2

แผนภาพที่ 2.1 ขั้นของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ

แผนภาพที่ 2.2 ส่วนประกอบของการเรียนรู้ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้

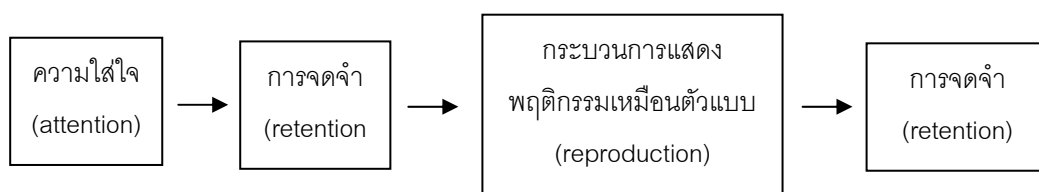
ส่วนในการกระทำ (performance) จะขึ้นอยู่กับบุคคล เช่น ความสามารถทางด้านร่างกาย ทักษะต่าง ๆ รวมทั้งความคาดหวังที่จะได้รับแรงเสริมซึ่งเป็นแรงจูงใจ

Bandura, 1977 อ้างถึงใน สมโภชน์ เขียมสุภาษิต, 2544; สุรางค์ โค้วตระกูล, 2544 ได้ อธิบายกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตโดยผ่านตัวแบบว่าประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ

- 1) กระบวนการใส่ใจ (attention) ความเอาใจใส่ของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญมาก บุคคลจะไม่สามารถเรียนรู้ได้ถ้าขาดการใส่ใจ และจะรับรู้ได้อย่างแม่นยำถึงพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกองค์ประกอบที่มีผลต่อกระบวนการใส่ใจ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบของตัวแบบเอง คือ ตัวแบบต้องมีลักษณะเด่น และพฤติกรรมที่ตัวแบบ

แสดงออกไม่มีความซับซ้อน ผู้สังเกตจึงจะจำได้มาก องค์ประกอบที่ 2 เกี่ยวข้องกับผู้สังเกต ได้แก่ วัยของผู้เรียน ความสามารถทางสติปัญญา ทักษะการใช้มือและส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมทั้งตัวแปรทางบุคลิกภาพของผู้เรียน เช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) ความต้องการ และ เจตคติของผู้เรียน

- 2) กระบวนการจดจำ (retention) การที่บุคคลสามารถที่จะเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ อาจจะมีการจดจำด้วยคำพูด หรือ การจดจำด้วยภาพ ซึ่งการจดจำด้วยภาพจะทำให้จดจำได้นานและคงทน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความสามารถทางปัญญา และ โครงสร้างทางปัญญาของผู้สังเกตอีกด้วย
- 3) กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (reproduction) เป็นกระบวนการที่บุคคลนำสิ่งที่จดจำมาแสดงออกเป็นการกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ ปัจจัยสำคัญของความสามารถในการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ คือ ความพร้อมทั้งด้านร่างกายและทักษะที่จำเป็นในการเลียนแบบ โดยผู้เรียนแต่ละคนอาจแสดงได้แตกต่างกัน
- 4) กระบวนการจูงใจ (motivation) การที่บุคคลเกิดการเรียนรู้แล้วจะแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับกระบวนการจูงใจ ว่าพฤติกรรมนั้นเป็นที่ยอมรับหรือไม่ ความพึงพอใจในรางวัล การประเมินตนเองมาตรฐานภายในตัว ซึ่งสามารถแสดงขั้นตอนการเรียนรู้ทั้ง 4 กระบวนการ ได้ดังภาพที่ 2.3

แผนภาพที่ 2.3 กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต

นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถเกิดการเรียนรู้ได้โดยกระบวนการต่อไปนี้

- 1) การเรียนรู้โดยการสังเกตและจากผู้ที่ทำหน้าที่อบรมผู้เรียน (socializing agent)

การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นตลอดเวลา ตัวแบบที่ผู้เรียนสังเกตจึงเป็นได้ทั้งตัวแบบจริง หรือ อาจเป็นตัวแบบที่ไม่มีชีวิต เช่น สื่อทางโทรทัศน์ สื่อทางภาพยนตร์ และ การ์ตูน นอกจากนี้ อาจารย์ และ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด มีหน้าที่สำคัญก็คือ การให้นักเรียนมี

ความรับผิดชอบ มีการแสดงพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม และ อยู่ในขอบเขตของวัฒนธรรม ประเพณี โดยเรียกกระบวนการนี้ว่า การถ่ายทอดทางสังคม หรือ สังคมประกิต (socialization) การเป็นต้นแบบที่ดีของอาจารย์และผู้ปกครองจะช่วยให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดี เป็นที่ยอมรับของสังคม

2) การเรียนรู้โดยการสังเกตและการเรียนการสอน

ในห้องเรียน อาจารย์เป็นต้นแบบที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนเป็นทั้งผู้สังเกตและต้นแบบ ผู้เรียนบางคนเป็นต้นแบบที่มีอิทธิพลต่อเพื่อนในชั้นเรียน เพราะเป็นต้นแบบที่ดีและมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับผู้เรียนมากที่สุด เนื่องจากอยู่ในวัยเดียวกัน แต่พฤติกรรมที่เรียนรู้จากเพื่อน มีทั้งดีและไม่ดี ฉะนั้นความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้โดยการสังเกตและการเลียนแบบจึงมีความสำคัญมากสำหรับอาจารย์ในการสอน โดยนอกจากอาจารย์จะเป็นต้นแบบแล้วยังช่วยสอนให้ผู้เรียนเป็นทั้งต้นแบบและผู้เรียนที่มีคุณค่า มีพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ โดยการปลูกฝังพฤติกรรมที่เอื้อสังคม (prosocial behavior) เช่น การมีน้ำใจ การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น มีความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การรู้จักมีความเกรงใจผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา โดยอาจารย์ควรแสดงตนเป็นตัวอย่างและให้การสนับสนุน

2. การกำกับตนเอง (self – regulation)

Bandura, 1986 เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์เรานั้นไม่ได้เป็นผลพวงของการเสริมแรงและลงโทษจากภายนอกแต่อย่างใด หากแต่ว่ามนุษย์เราสามารถกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง ด้วยประสบการณ์ที่พบมา ซึ่งความสามารถในการดำเนินการดังกล่าวนี้ Bandura เรียกว่าการกำกับตัวเอง โดยกลไกของการกำกับตนเอง ประกอบด้วย 3 กระบวนการดังต่อไปนี้

1) กระบวนการสังเกตตนเอง (self observation) คือ บุคคลจะต้องรู้ว่ากำลังทำอะไรอยู่ เพราะความสำเร็จของการกำกับตนเองนั้น ส่วนหนึ่งมาจากความชัดเจน ความสม่ำเสมอ และความแม่นยำของการสังเกต

2) กระบวนการตัดสินใจ (judgement process) โดยอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลที่ได้มาจากการถูกสอนโดยตรง การประเมิน ปฏิกริยาตอบสนองทางสังคมต่อพฤติกรรมนั้น ๆ และการสังเกตต้นแบบ การเปรียบเทียบบรรทัดฐานของสังคม การเปรียบเทียบทางสังคม การเปรียบเทียบกับตนเอง และการเปรียบเทียบกับกลุ่ม

3) การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (self-reaction) ขึ้นอยู่กับความพอใจและมาตรฐานภายในตัวบุคคล ที่จะทำพฤติกรรม

3. การรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy)

Bandura, 1986 มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล เป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2.4

		ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้น	
		สูง	ต่ำ
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	สูง	มีแนวโน้มที่จะทำแน่นอน	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ
	ต่ำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ	มีแนวโน้มที่จะทำแน่นอน

แผนภาพที่ 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น
ที่มา: Bandura, 1986 อ้างถึงใน สมโภชน์ เขียมสุภาษิต, 2541

จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura, 1989 พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และ พฤติกรรมมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งการเรียนรู้พฤติกรรม และการเกิดพฤติกรรมด้านบวก และ พฤติกรรมด้านลบ เกิดขึ้นได้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบจากตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง เช่น อาจารย์ เพื่อน ผู้ปกครอง และจากตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ วิทยู ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือการ์ตูน หนังสือพิมพ์ และวารสาร เป็นต้น โดยในกระบวนการเรียนรู้ด้วยการสังเกตนั้น ประกอบด้วย 2 ขั้น คือ ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้ และ ขั้นการกระทำ เนื่องจากตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมีทั้งตัวแบบในชีวิตจริงและตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์เพราะฉะนั้นบุคคลในครอบครัว สถาบันการศึกษา ผู้นำในสังคม ศิลปิน ดารา และ บุคคลสาธารณะ ควรมีการตระหนักในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพราะมีผลต่อความคิด และ พฤติกรรมของเยาวชนในสังคม นอกจากนี้การกำกับตนเอง และ การรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลด้วย

ตอนที่ 2 ปัจจัยจิตลักษณะ

การวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมแบบปฏิสัมพันธ์นิยมได้มีการนำเอาสาเหตุภายนอกหรือสาเหตุทางด้านสถานการณ์เข้ามาประกอบกับสาเหตุภายในด้วย โดยได้วิจัยเปรียบเทียบจิตลักษณะบางประการของผู้ที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกันหรือสถานการณ์ที่คล้ายกัน แต่ยังมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันว่าย่อมมีสาเหตุที่สำคัญจากจิตใจและต้องมีการเลือกผู้ถูกศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบต่าง ๆ ซึ่งมีพฤติกรรมหนึ่งในปริมาณต่างกัน ในกลุ่มเหล่านี้มีความเท่าเทียมกันทางด้านสถานการณ์และลักษณะทางชีวสังคมของผู้ถูกศึกษา ทั้งนี้เพื่อขจัดอิทธิพลของสถานการณ์ออกจากปรากฏการณ์ที่ศึกษาอยู่เสียก่อน การวิจัยในประเทศไทยที่ยืนยันว่ารูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นรูปแบบการวิจัยเพื่อวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมได้หลากหลาย และครอบคลุมสาเหตุได้กว้างขวาง ได้แก่ ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะสำหรับคนไทย ซึ่งได้จากการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะแสดงความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผลระหว่างจิตลักษณะบางประการใน 8 ประการที่ลำดับ (เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคตและควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติคุณธรรมและค่านิยม) และรากของต้นไม้ (สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม และสุขภาพจิต) กับพฤติกรรมคนดีและคนเก่ง ได้แก่ พฤติกรรมกระทำดีละเว้นชั่ว และพฤติกรรมทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมซึ่งก็คือ ส่วนที่ดอกและผล นอกจากนั้นยังแสดงความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผลของจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากกับจิตลักษณะบางประการที่ลำดับ ในจิตลักษณะทั้ง 8 ประการนี้ ถ้าพิจารณาตามแนวของรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมอาจกล่าวได้ว่าจิตลักษณะเดิมของผู้กระทำ ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สติปัญญา ลักษณะประสบการณ์ทางสังคม คุณธรรม(หรือทฤษฎี)ของผู้กระทำ ความเชื่ออำนาจในตน โดยทั่วไป ส่วนจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ เจตคติ คุณธรรมและค่านิยมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ความเชื่ออำนาจในตนเฉพาะพฤติกรรมหรือสถานการณ์ และสุขภาพจิตตามสถานการณ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538 อ้างถึงใน อัจฉราพร บุญญพนิช, 2547)

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาปัจจัยจิตลักษณะ คือ เจตคติต่อจิตอาสา การรับรู้ความสามารถของตน และ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

เจตคติต่อจิตอาสา

คำว่า “เจตคติ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “attitude” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “aptitudin” หรือ “aptitudo” หมายถึง แนวโน้มหรือความพร้อมที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด (webster’s new collegiate dictionary, 1974 อ้างถึงใน บุญมี เต็ดอนันต์กุล, 2539) ความหมายของ เจตคติ ได้มีผู้

นิยามขึ้นมากมาย ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มหลัก โดยอาศัยองค์ประกอบของเจตคติ ได้ ดังนี้ คือ

กลุ่มที่ 1 เชื่อว่า เจตคติเป็นระบบที่คงทนขององค์ประกอบที่มีศูนย์รวมอยู่ที่ ที่หมายหนึ่ง เป็นความเชื่อ อารมณ์ความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำ ซึ่งเป็นการกำหนดล่วงหน้า ให้มีการกระทำต่อที่หมายนั้น กลุ่มนี้จึงได้แบ่งเจตคติออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัญญา อารมณ์ ความรู้สึก และแนวโน้มการกระทำ

กลุ่มที่ 2 มีความเชื่อว่า เจตคติ เป็นแนวโน้มที่บุคคลจะประเมินค่าสัญลักษณ์หรือที่หมาย หรือแง่มุมของโลกของตนในทางดีหรือไม่ดี เป็นความชอบหรือไม่ชอบ จึงได้แบ่งเจตคติออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัญญา และอารมณ์ความรู้สึก

กลุ่มที่ 3 เชื่อว่า เจตคติเป็นอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อที่หมายในทางสนับสนุน หรือต่อต้าน จึงได้แบ่งเจตคติออกเป็นองค์ประกอบเดียว คือ อารมณ์ความรู้สึก (บุญมี เด็ดอนันต์กุล, 2539) ซึ่งจะให้ความสำคัญกับความรู้สึกของบุคคลต่อการกระทำพฤติกรรม (อาวีวรรณ รุ่งทิวณิช , 2541)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดของกลุ่มที่แบ่งเจตคติออกเป็นเพียงองค์ประกอบเดียว ดังนั้น เจตคติ (attitude) จึงหมายถึง ความเข้มข้นของอารมณ์ ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบ ในทางสนับสนุนหรือต่อต้าน (บุญมี เด็ดอนันต์กุล, 2539) เจตคติที่เป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ของ บุคคลนั้นจะเป็นในลักษณะชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติอย่างสอดคล้องกับความรู้สึกเชิงประเมินค่า กล่าวคือ เมื่อบุคคลรู้ว่าสิ่งใดมี โทษจะเกิดความรู้สึกไม่พอใจสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลรู้ว่าสิ่งใดมีประโยชน์โดยตรงต่อ ตนเองจะเกิดความรู้สึกพอใจสิ่งนั้น แต่ถ้ารู้ว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ต่อคนอื่นโดยส่วนรวม โดยที่เป็น ประโยชน์ต่อตนเองไม่มากนักจะรู้สึกพอใจเพียงเล็กน้อย การที่บุคคลจะรู้สึกพอใจเพียงเล็กน้อย การที่บุคคลจะรู้สึกพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้ง ๆ ที่สิ่งนั้น เป็นประโยชน์ต่อตนเองเพียงเล็กน้อยหรือไม่ มีเลย แต่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และ มนุษยชาติ แสดงว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิง จริยธรรมสูง (McGuire, 1969) อ้างถึงใน (วิรัตน์ ปานศิลา, 2542)

อนิสรา จรัสศรี (2541) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ลักษณะทางจิตประเภท หนึ่งของบุคคลเกิดจากการรู้คิดเชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทำนองมีประโยชน์หรือโทษ ทำให้มีความรู้สึกโน้มเอียงไปทางชอบ พอใจมากขึ้นต่อสิ่งนั้น ๆ รวมทั้งความพร้อมที่จะแสดง พฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน

จากการประมวลเอกสารความหมายและความสำคัญของเจตคติที่มีต่อการแสดงพฤติกรรม ดังที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เจตคติเป็นจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล เกิดขึ้นจากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่มีต่อสิ่งนั้น เป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ของนิสิตเกี่ยวกับจิตอาสา อย่างมีทิศทางว่าชอบ หรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อจิตอาสา ซึ่งความรู้สึกนี้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ เจตคติต่อจิตอาสา เป็นตัวแปรจิตลักษณะ ในการศึกษาจิตอาสาของนิสิต

การรับรู้ความสามารถของตน

การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์ที่บางครั้งอาจมีความคลุมเครือไม่ชัดเจน มีความแปลกใหม่ ที่ไม่สามารถทำนายสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งสภาพการณ์เหล่านี้มักจะทำให้บุคคลเกิดความเครียดได้ การรับรู้ความสามารถของตอนนี้มีได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่บุคคลมีอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น หากแต่ยังขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบุคคลว่าเขาสามารถทำอะไรได้ด้วยทักษะที่เขามีอยู่ (Bandura, 1986) อังอิงใน (ประทีป จินงี, 2539)

การรับรู้ความสามารถของตนมาจากทฤษฎีปัญญาสังคม (social cognitive theory) ของ Bandura ซึ่งได้ผสมผสานการเรียนรู้ทางสังคม เข้ากับพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ ความเข้าใจ (cognitive behavior) กล่าวคือ บุคคลจะเรียนรู้ว่าอะไรคือสิ่งที่สนับสนุนอะไรคือสิ่งที่ขัดขวางหรือสร้างแรงกดดันต่อตนเอง ซึ่งมีผลให้บุคคลเลือกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง การเกิดพฤติกรรมของบุคคลจึงประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคล (internal factor) เงื่อนไขเชิงพฤติกรรม (behavior condition) และ เงื่อนไขเชิงสภาพแวดล้อม (environmental condition)

โดยพฤติกรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นในลักษณะเป็นเหตุปัจจัยซึ่งกันและกัน (reciprocal determinism) กล่าวคือ พฤติกรรมของบุคคลอาจเกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม และปัจจัยภายในบุคคล เช่น การรับรู้ ความเชื่อ ขณะเดียวกันปัจจัยภายในตัวบุคคลก็ได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก และเงื่อนไขของสภาพแวดล้อม (วัลภา สบายยิ่ง, 2542) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ประการดังกล่าว เป็นระบบที่เกี่ยวข้องกันเป็นเหตุผล เป็นปัจจัยซึ่งกันและกัน ดังนั้น จึงสามารถสรุปการแสดงพฤติกรรมของบุคคลว่าเกิดจากการรับรู้ความสามารถของตน 2 ด้าน คือ

1) ความคาดหวังในความสามารถ (efficacy expectancy) หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลว่าจะกระทำหรือ แสดงพฤติกรรมเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งได้มากน้อยเพียงใด

2) ความคาดหวังในผลของการกระทำ (outcome expectancy) หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของตนว่าการกระทำนั้นจะนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้ายที่ตนเองคาดหวังไว้มากน้อยเพียงใด (ภัสรา จารุสุลินธ์, 2542)

และนอกจากนี้ Bandura เชื่อว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสำคัญและมีผลต่อการกระทำของบุคคล มีผลต่อการเลือกกิจกรรม การใช้ความพยายาม ความอดทนในการทำงาน การคิด และปฏิกริยาทางอารมณ์ของบุคคล และยังเห็นว่าความสามารถของบุคคลเรานั้นไม่ตายตัว หากยึดหยุ่นตามสถานการณ์ ดังนั้นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออกจึงขึ้นอยู่กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในสภาวะการณ์นั้น ๆ (evans, 1989) อ้างถึงใน (ประทีป จินฉวี, 2539)

ดังนั้นการรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลว่า บุคคลจะมีวิธีการกระทำอย่างไรมีความพยายามเพียงใด อดทนต่ออุปสรรคและความล้มเหลวได้มากน้อยเพียงใด มีแบบแผนการคิดที่จะชัดเจน หรือให้กำลังใจต่อตนเอง มีความเครียดเพียงใด ในการจัดการกับเหตุการณ์ที่ยากลำบาก เป็นต้น (วิลาศลักษณ์ ชิววัณลี, 2542)

จากความหมาย และความสำคัญของการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์ดังที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคลในการรับรู้ความสามารถของตนเองในการแสดงพฤติกรรมว่าตนเองสามารถทำได้หรือไม่ และมีความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ มากน้อยในระดับใด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นตัวแปรจิตลักษณะ ในการศึกษา จิตอาสาของนิสิต

ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

การมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลและมองเห็นผลดี และ ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผน ปฏิบัติเพื่อรับผลดี หรือป้องกันผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต (สมดุล ชาญนุวงศ์, 2533) การมุ่งอนาคตเกิดจากการสะสมของการเรียนรู้จากประสบการณ์ตั้งแต่อดีตของบุคคลเกี่ยวกับความมั่นคงของสภาพแวดล้อมถ้าสังคมมีความมั่นคงของสภาพแวดล้อมสูงไม่ต้องพึ่งพาธรรมชาติบุคคลในสังคมสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำ คนในสังคมนั้นจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ถ้าลักษณะมุ่งอนาคตมีมากในบุคคล สังคมที่บุคคล

เหล่านั้นอาศัยอยู่จะกลายเป็นสังคมที่ทันสมัย ส่วนสังคมที่มีความแร้นแค้นบุคคลมีอาชีพทางการเกษตรที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ และไม่สามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ บุคคลจะมีลักษณะมุ่งปัจจุบันมากกว่าการมุ่งอนาคต (Mischel, 1974 อ้างถึงใน สมดุล ชาญณรงค์, 2533)

การควบคุมตน หมายถึง ความสามารถที่จะละเว้นการกระทำเพื่อพฤติกรรมบางชนิด หรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมที่จะต้องใช้เวลาเสียสละ หรืออดทนในคุณภาพ และปริมาณที่เหมาะสมเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลในอนาคตได้(สมดุลย์ ชาญณรงค์, 2533) การควบคุมตนจึงเป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนให้กระทำสิ่งต่างๆในทิศทางที่ถูกต้อง และเป็น การกระทำต่าง ๆ โดยที่คำนึงถึงอนาคตมากกว่าปัจจุบัน บุคคลที่สามารถควบคุมตนได้ จะเป็นผู้ที่มองเป้าหมายในอนาคตมากกว่าปัจจุบัน บุคคลที่สามารถควบคุมตนได้จะเป็นผู้ที่มองหาเป้าหมายในอนาคตมากกว่าปัจจุบัน บุคคลที่สามารถควบคุมตนได้ จะเป็นผู้ที่มองเป้าหมายในอนาคตมากกว่าปัจจุบัน มีความยับยั้งชั่งใจ มีเหตุผลในการกระทำของตนเอง รับผิดชอบต่อความสามารถของตนเองในการควบคุมการกระทำของตนเองได้ดี จะมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้มาก (ธรรมบุญ เชาวระวิชัย, 2543) ดังนั้น การควบคุมตนจึงหมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนในการแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม โดยเล็งเห็นว่าการกระทำสิ่งนั้นจะเป็นผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในอนาคต

สำหรับบุคคลที่มีการมุ่งอนาคตสูงและสามารถควบคุมตนเองได้จะต้องมีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ 1) สามารถคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของอนาคต และตัดสินใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสม 2) หาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนการดำเนินงานเพื่อเป้าหมายในอนาคต 3) รู้จักเกิดการปฏิบัติให้อดได้หรือได้อย่างเหมาะสม 4) สามารถให้รางวัลและโทษตนเองได้อย่างเหมาะสม (ดวงเดือน พันธุ์นาวัน, 2528)

ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะคาดการณ์ไกลและสามารถบังคับตนเองให้รู้จักอดได้ อดได้ สามารถวางแผนการปฏิบัติล่วงหน้าได้ เพื่อให้เกิดผลดีหรือป้องกันผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต ลักษณะของบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง คือ

จากความหมายและความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์ของนิสิต ดังที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เป็นจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล เป็นความสามารถของบุคคลในการคาดการณ์มองเห็นผลดีผลเสีย ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และวางแผนปฏิบัติ ควบคุมตนให้อดได้หรือได้ และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือกระทำในสิ่งที่เหมาะสมในระยะยาว เพื่อไปสู่เป้าหมาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนด ให้ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเป็นตัวแปรจิตลักษณะในการศึกษาจิตอาสาของนิสิต

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

การสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคม เป็นการที่บุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ได้รับการสนองตอบต่อความต้องการด้านความรัก ความเอาใจใส่ ความเห็นอกเห็นใจ การได้รับความแนะนำ การยอมรับยกย่องและการมองเห็นคุณค่า เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการช่วยเหลือต่างๆ เช่น ข่าวสารข้อมูล สิ่งของและอื่นๆ ในสถานการณ์หนึ่งๆ ที่เพียงพอที่จะบรรเทา หรือลดความรุนแรงของปัญหา ลดความเครียดและป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่างๆที่ไม่พึงปรารถนา (พจนี จิรบกลิจ, 2541) การสนับสนุนทางสังคมได้แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึง การที่ครอบครัวหรือญาติที่อยู่ด้วยกันให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านอารมณ์ เช่น การให้ความรักความเข้าใจ การดูแลเอาใจใส่ และการยกย่องเห็นคุณค่า
2. การสนับสนุนจากอาจารย์ หมายถึง การที่อาจารย์ให้การสนับสนุนในด้านการเห็นคุณค่า ได้รับการยกย่อง และ การสนับสนุนในด้านข้อมูลข่าวสาร
3. การสนับสนุนจากเพื่อน หมายถึง การที่เพื่อนให้การสนับสนุนในด้านข้อมูลข่าวสาร และการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานหรือสังคมเดียวกัน

การสนับสนุนทางสังคมจึงเป็นได้ทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรม เช่น ความช่วยเหลือที่เป็นสิ่งของ ทุนทรัพย์ และความช่วยเหลือที่เป็นนามธรรม เช่น การยอมรับ ความเข้าใจ

จากความหมาย และ ความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคมดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม โดยรู้สึกหรือรับรู้ว่ามีแหล่งหรือบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อตนเองต้องการ หรือเมื่อพบปัญหา เพื่อแก้ปัญหาหรือบรรเทาความรุนแรงของปัญหา ลดความเครียดหรือผลกระทบต่าง ๆ รวมไปถึงความพอใจหรือไม่พอใจที่ได้รับการสนับสนุนนั้น โดยความช่วยเหลือที่ได้รับแบ่งออกเป็น

1. การสนับสนุนจากครอบครัว หมายถึง การที่นิสิตได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในครอบครัว เช่น ความรัก ความเอาใจใส่ ความอบอุ่น กำลังใจ การช่วยเหลือ และการสนับสนุนในเรื่องงาน
2. การสนับสนุนจากอาจารย์ หมายถึง การที่นิสิตได้รับการสนับสนุนจากครู อาจารย์ เช่น การได้รับความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน การได้รับความยกย่องชมเชย การได้รับข้อมูลข่าวสาร การให้คำแนะนำ และการชี้แนะแนวทางปฏิบัติ
3. การสนับสนุนจากเพื่อน หมายถึง การที่นิสิตได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน เช่น การยอมรับเข้ากลุ่ม การได้รับความเข้าใจ การได้รับความช่วยเหลือทางด้านข่าวสารข้อมูล และการได้รับความช่วยเหลือทางด้านวัตถุประสงค์ของ

การอบรมเลี้ยงดู

ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของการหล่อหลอม จริยธรรม คุณธรรม และ ทศนคติต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในครอบครัวแล้วถ่ายทอดลงสู่เด็ก เปรียบเสมือนเป็นภูมิคุ้มกันที่จะเป็นพื้นฐานติดอยู่ในความรู้สึกสร้างเป็นทัศนคติของคน ๆ นั้น ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต การอบรมเลี้ยงดูแต่ละครอบครัวอาจแตกต่างกัน การแนะนำสั่งสอน หรือพฤติกรรม กิริยาท่าทางต่าง ๆ ที่สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อกันนั้น จะถ่ายทอดลงสู่เด็ก เด็กจะซึมซับสิ่งต่าง ๆ นั้นไว้ และ จะไปแสดงออกเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และ สืบสานสร้างครอบครัวใหม่ต่อไป (กฤษณา จันทร์ตรี, 2537 อ้างถึงใน เสาวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี, 2540) นักจิตวิทยาพัฒนาการเชื่อว่าประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็ก ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังบุคลิกภาพให้แก่เด็ก เป็นผู้อบรมให้เด็กรู้จักแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามสิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรมนั้น ๆ ดังเช่นที่ อิริคสัน (Erikson, 1968 อ้างถึงใน เสาวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี, 2540) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อม ได้แก่ พ่อแม่ วัฒนธรรม และ สังคมนั้น เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพ การที่บุคคลจะแก้ไขพฤติกรรมได้ดีเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

การอบรมเลี้ยงดู คือ การที่บิดามารดา หรือ ผู้ดูแลเด็กปฏิบัติต่อเด็ก และเรียกร้องให้เด็กปฏิบัติต่อตน และ ต่อผู้อื่นไปในทำนองต่างๆ ฉะนั้น การอบรมเลี้ยงดูการที่ผู้เลี้ยงดูมีการติดต่อเกี่ยวเนื่องกัน อันเป็นทางให้ผู้ใหญ่สามารถให้รางวัล หรือ ลงโทษการกระทำต่าง ๆ ของเด็กได้ นอกจากนี้เด็กยังมีโอกาสเฝ้าสังเกตลักษณะ และ การกระทำต่างๆของผู้เลี้ยงดู ทำให้เด็กได้เลียนแบบผู้เลี้ยงดูด้วย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทน์, 2520) ดังนั้นพ่อแม่

จึงเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างแบบแผนหรือลักษณะบุคลิกภาพให้แก่เด็ก และพ่อแม่ก็ดูเหมือนว่าจะเป็นตัวแบบที่สำคัญที่สุดในการเลียนแบบของเด็ก

ดังนั้น ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู กล่าวได้ว่า พ่อแม่หรือครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของการหล่อหลอม จริยธรรม คุณธรรม และทัศนคติต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในครอบครัวแล้วถ่ายทอดลงสู่นิสิต ที่จะติดอยู่ในความรู้สึกของนิสิต และสร้างเป็นทัศนคติของคน ๆ นั้น ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคต การอบรมเลี้ยงดูแต่ละครอบครัวอาจแตกต่างกัน การแนะนำสั่งสอนหรือพฤติกรรม กิริยาท่าทางต่าง ๆ ที่คนในครอบครัวปฏิบัติต่อกันนั้นก็ต่างกัน ซึ่งเป็นผลของแต่ละครอบครัวที่ถ่ายทอดออกมา ซึ่งบุคคลนั้นจะซึมซับสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับการถ่ายทอดนั้นไว้ และจะไปแสดงออกเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า เด็กจะได้รับ การอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีที่แตกต่างกัน ย่อมจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน การอบรมเลี้ยงดูมีหลายรูปแบบ นักจิตวิทยา ได้แยกประเภทของการเลี้ยงดูไว้แตกต่างกัน ดังเช่น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพิน ชูชม และ งามตา วนินทานนท์ (2528) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 แบบ คือ

1. แบบรักสนับสนุน คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แสดงความรักต่อลูกอย่างเปิดเผย ยอมให้ลูกมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว และมีความเข้าใจความรู้สึกของลูกอย่างดี
2. แบบควบคุม คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คอยควบคุมบังคับ และ ลงโทษลูก เมื่อลูกกระทำในสิ่งที่ตนไม่ต้องการ
3. แบบใช้เหตุผล คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แจกแจงเหตุผลต่าง ๆ แก่เด็ก ให้ทำหรือห้ามปรามมิให้เด็กกระทำสิ่งใด
4. แบบการลงโทษทางจิต คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ลงโทษเมื่อเด็กทำผิด โดยการใช้อวาจาดูว่า การงดแสดงความรักใคร่เมตตา
5. แบบให้พึ่งตนเองเร็ว คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เด็กพึ่งตนเองเร็ว ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมาก และนานเกินไป

จากการเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีหลายแบบ แต่ละแบบก็ส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กทั้งสิ้น และการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสม ต้องควบคู่กับการให้ความรัก ความอบอุ่นจึงจะทำให้เด็กมีอุปนิสัยที่พึงประสงค์ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้เลือกศึกษา 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตโดยให้คำจำกัดความในการวิจัยว่า

1. แบบรักสนับสนุน คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แสดงความรักต่อนิสิตอย่างเปิดเผย ยอมให้นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว และมีความเข้าใจความรู้สึกของนิสิตอย่างดี
  2. แบบใช้เหตุผล คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แจจแจงเหตุผลต่าง ๆ แก่นิสิต ให้ทำหรือห้ามปรามมิให้นิสิตกระทำสิ่งใด
  3. แบบการลงโทษทางจิต คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ลงโทษเมื่อนิสิตทำผิด โดยการใช้อวจาตุว่า การงดแสดงความรักใคร่เมตตา
- ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมแบบเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ไม่น่าจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อจิตอาสาของนิสิตหรืออาจจะมีปฏิสัมพันธ์น้อยมากจนถึงไม่ส่งผลเลย ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเพียง 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านสื่อมวลชน

สื่อมวลชน เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเป็นแบบอย่างความประพฤติ จิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่คนในสังคม สื่อมวลชนยังมีส่วนในการขัดเกลาทางสังคมโดยการช่วยสอนในด้านต่างๆ เช่น การสร้างค่านิยม เจตคติ การอยู่ในสังคม และการกำหนดพฤติกรรม เป็นต้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546) สื่อมวลชน หมายถึง สื่อกลางที่นำข่าวสาร สาร และ เนื้อหาสาระทุกประเภทไปสู่มวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และ ภาพยนตร์ การช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร (information aid) หมายถึง การให้ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูล ป้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล รวมทั้งคำแนะนำและแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ (Thoits, 1982 อ้างถึงใน โกศล มีความดี, 2547)

การสนับสนุนด้านข้อมูลและข่าวสาร หมายถึง การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นความรู้เกี่ยวกับจิตอาสา เกี่ยวกับการช่วยเหลือและพัฒนาสังคมอย่างถูกต้อง

ดังนั้น ปัจจัยด้านสื่อมวลชน หมายถึง การนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนผ่านทางโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสังคม เกี่ยวกับการช่วยเหลือและพัฒนาสังคม โดยวัดจากตัวแปรสังเกตได้ คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์

สื่อมวลชน เป็นเครื่องมือสำคัญและมีส่วนในการขัดเกลาทางสังคมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ คุณค่า ความเชื่อ แบบอย่างความประพฤติ จิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่คนในสังคม นอกจากนี้สื่อมวลชนยังมีส่วนในการขัดเกลาทางสังคม โดยการช่วยสอนในด้านต่าง ๆ เช่น บทบาทการอยู่ในสังคม การ

สร้างค่านิยม ทศนคติ และ กำหนดบรรทัดฐานของพฤติกรรม (สื่อพลัง, 2542; ไพบุลย์ วัฒนธรรมศิริ และ สังคม สัจจร, 2543; สุพจน์ ทราญแก้ว, 2546 อ้างถึงใน ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550)

กล่าวโดยสรุป ได้ว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อจิตสำนึก จิตสำนึกต่อสังคมส่วนรวมหรือจิตอาสาของนิสิตนั้น คือปัจจัยที่เกิดขึ้นได้ด้วยตัวของบุคคลเอง ซึ่งเกิดได้จากการเรียนรู้ และมีส่วนช่วยในการปลูกฝัง การอบรมสั่งสอน การถ่ายทอดแบบอย่างที่ดี ซึ่งปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์ต่อกันที่จะหล่อหลอมและก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมของบุคคลตามที่สังคมต้องการ

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสาวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี (2540) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวกับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการอบรมเลี้ยงดูแต่ะแบบใน 4 แบบ คือ แบบรักสนับสนุนมาก-น้อย แบบใช้เหตุผล-อารมณ์ แบบควบคุมมาก-น้อย และ แบบลงโทษทางจิต-ทางกาย กับ เอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น 2) เพื่อเปรียบเทียบเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่แตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบทั้ง 4 แบบกับสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีต่อเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น 4) เพื่อหาตัวทำนายเอกลักษณ์แห่งตนจากการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 แบบ และ สัมพันธภาพในครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก-น้อย กับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น มีสัมพันธ์เชิงบวก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล-อารมณ์ กับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวก การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก-น้อย กับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-ทางกาย กับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กันเชิงลบ เด็กวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี จะมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงกว่าเด็กที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก-น้อย และ สัมพันธภาพในครอบครัว ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันต่อเอกลักษณ์เอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล-อารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันต่อเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น การอบรมแบบเลี้ยงดูมาก-น้อย และสัมพันธภาพในครอบครัว ไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-ทางกาย และ สัมพันธภาพในครอบครัว ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันต่อเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น สัมพันธภาพในครอบครัวสามารถทำนาย

เอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่นได้ร้อยละ 31.70 และ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล-อารมณ์ได้ร้อยละ 22.01

ทิพย์สุดา จันทรแจ่มหล้า (2543) โดยมุ่งศึกษาว่าผู้ให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่อยู่ในสถานการณทางสังคมที่แตกต่างกัน มีจิตลักษณะเดิม และ จิตลักษณะ ตามสถานการณที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในภาวะวิกฤติแตกต่างกัน หรือ ไม่ มากน้อยเพียงใด ในกลุ่มผู้ดูแลประเภทต่าง ๆ และ เพื่อศึกษาว่า สถานการณทางสังคม จิตลักษณะเดิม และ จิตลักษณะตามสถานการณร่วมกัน มีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในภาวะวิกฤติมากน้อยเพียงใด ในกลุ่มผู้ดูแลประเภทต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะผู้ดูแลที่มีพฤติกรรมให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในภาวะวิกฤติด้านรวม และแต่ละด้านย่อยในปริมาณมาก สรุปลงได้ดังนี้ ผู้ดูแลที่มีพฤติกรรมให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในภาวะวิกฤติด้านรวมอย่างเหมาะสมในปริมาณมาก ผู้ดูแลที่มีพฤติกรรมให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในภาวะวิกฤติด้านวัตถุสิ่งของ เงิน แรงงานอย่างเหมาะสมในปริมาณมาก ผู้ดูแลที่มีพฤติกรรมให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในภาวะวิกฤติด้านอารมณ์อย่างเหมาะสมในปริมาณมาก ผู้ดูแลที่มีพฤติกรรมให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในภาวะวิกฤติด้านสังคมอย่างเหมาะสมในปริมาณมาก ผู้ดูแลที่มีพฤติกรรมให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในภาวะวิกฤติด้านข้อมูลข่าวสารอย่างเหมาะสมในปริมาณมาก

หฤทัย อัจปฐ (2544) ศึกษาการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะ ผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล และศึกษาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การมีจิตสำนึกสาธารณะ ของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 สถาบันการศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานครซึ่งได้จากการสุ่มแบ่งแบบชั้นภูมิ จำนวน 510 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบวัดภาวะผู้นำ แบบวัดรูปแบบการดำเนินชีวิต แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และแบบวัดการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับที่ดี ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต กลุ่มวิชาการ กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มกิจกรรม กลุ่มสังคม ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลได้

อัชฌา โคมแฉล้ม (2544) ศึกษาจิตสำนึกของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการรวมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาลักษณะกิจกรรมที่ทำเพื่อสังคมซึ่งนักศึกษาปฏิบัติในปัจจุบัน เหตุผลที่นักศึกษาเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคม หน้าที่ที่ปฏิบัติในกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคม ปัจจัยผลักดันให้เกิดจิตสำนึก และปัญหาอุปสรรคและความต้องการแรงเสริมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่เข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยและได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่หนึ่งในคณะกรรมการบริหารกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยและคณะต่าง ๆ จำนวน 344 คน ใช้แบบวัดเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ปัจจัยด้านความรักที่มีต่อผู้อื่น กลุ่มเพื่อนและสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสำนึกของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน เพศ และ คณะเฉลี่ย สะสมมีความสัมพันธ์กับความต้องการแรงเสริมในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม คณะมีความสัมพันธ์กับลักษณะกิจกรรมเพื่อสังคม

นันทวัฒน์ ชุนชี (2546) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับเพศของนักเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะและเพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม กับกลุ่มที่ไม่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม แบบแผนการวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงทดลองโดยการวิเคราะห์การแปรปรวนร่วมแบบ 2 องค์ประกอบ (2 x 2 factorial design) เป็นแบบแผนที่มีการทดลองการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม กับการไม่ใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม และตัวแปรเพศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบสองทาง (two-way analysis of covariance) ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับเพศที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมจะมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โกศล มีความดี (2547) โดยมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายนอก คือ สภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยภายใน คือ จิตลักษณะ และ ปัจจัยชีวสังคม ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการตำรวจผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพิจารณาบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้น

สัญญาบัตร ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันมีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน ข้าราชการตำรวจที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะที่ดี มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูง มีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะที่ไม่ดี มีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองต่ำ ข้าราชการตำรวจที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมแตกต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการตำรวจที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การสูง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาสูง มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานสูง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนสูง มีการได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชาสูงมีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การต่ำ มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวต่ำ มีการรับรู้จากสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาต่ำมีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานต่ำ มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนต่ำ มีการได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชาต่ำ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ ปัจจัยทางจิตสังคมเป็นตัวแปรทำนายจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนและการสนับสนุนจากประชาชนสามารถร่วมกันทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจได้ ร้อยละ 55.9 โดยตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจมากที่สุด คือ การรับรู้ความสามารถของตน ($\beta = 0.663$) รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน $\beta = 0.179$) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจมากที่สุด รองลงมาคือการสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน

มูชิตา หวังคิด (2547) การศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการฝึกทักษะการแก้ปัญหาที่ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน เป็นการศึกษาเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลอง Factorial Design แบบ 3×2 เป็นแบบที่มีการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์กับการไม่ฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์และตัวแปรระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบสองทาง (two-way analysis of covariance) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์มีจิตสาธารณะสูงกว่า

นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญสำคัญทางสถิติที่ .05 นักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการฝึกทักษะการแก้ปัญหา โดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สุภัทรา ภูสิทธิ์รัตนาวลี (2547) ทำการศึกษาปัจจัย และ กระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาระดับจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ วิเคราะห์ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจิตสำนึกต่อสังคมในระดับสูง ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมี 9 ตัว เรียงลำดับ คือ กระบวนการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมจากสื่อมวลชน ความสนใจในการทำกิจกรรม แบบอย่างจากบุคคลสำคัญ แบบอย่างจากบิดา สถานภาพของครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันและภูมิภคานา

เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ (2550) การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนของกลุ่มและเครือข่ายเยาวชนศึกษาจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มและเครือข่ายเยาวชน และ เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย โดยมีกลุ่มนวัตกรรมเยาวชนเพื่อสังคม (YIY) กลุ่มเยาวชนแบล็กบ็อกซ์ (black box) และเครือข่ายเยาวชน 14 กลุ่ม ที่ดำเนินโครงการเยาวชนไทยไม่ทอดทิ้งสังคมเป็นกรณีศึกษา ผลการศึกษา พบว่า กรณีศึกษามีกระบวนการจัดกิจกรรมที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันมีการทำงานเป็นระบบดังนี้ คือเป็นระบบงานกิจกรรมเพื่อสังคม ระบบงานอาสา ระบบเงินช่วยเหลือการดำเนินงาน ระบบการให้คำปรึกษา และระบบการจัดการความรู้ ซึ่งในระบบกระบวนการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ต่างเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดกระบวนการบริหารคุณภาพวงจรเดมिंग ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดผลตอบแทนที่มีคุณค่า คือ การทำให้เยาวชนเกิดการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะอย่างยั่งยืน

ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า จิตอาสาของนักเรียนมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนา และมีตัวชี้วัดทั้งหมด 7 ตัว คือ การช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น การอำนวยความสะดวกให้แกผู้อื่น การแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น การสละเงิน แรงกาย เพื่อผู้อื่นและ

สังคม การใช้เวลา และ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม การสนใจในปัญหาและการเปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคม และการร่วมพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย และพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสา มี 6 ด้าน คือ ปัจจัยด้านนักเรียน ครอบครัว โรงเรียน/ครู เพื่อน สังคม/ชุมชน และด้านสื่อมวลชน และโมเดลที่พัฒนาขึ้นมา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

รังสี เกษมสุข และ สุชุมาล เกษมสุข (2550) งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาจิตสาธารณะจิตสาธารณะโดยใช้บทบาทสมมติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 54 คน กลุ่มตัวอย่างได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้บทบาทสมมติ จำนวน 12 เรื่อง ใช้เวลาทดลอง 26 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที มีการวัดตัวแปร 3 ครั้ง คือ ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองแล้วเป็นเวลา 1 เดือน เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปร คือ แบบวัดจิตสาธารณะซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .87 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้บทบาทสมมติ มีจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้บทบาทสมมติมีจิตสาธารณะหลังการทดลองและหลังการทดลองแล้วเป็นเวลา 1 เดือน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ มีความคงทนของจิตสาธารณะหลังการทดลองแล้วเป็นเวลา 1 เดือน

Shinji (2005) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การก่อตัวของจิตสำนึกสาธารณะเกี่ยวกับศีลธรรม การศึกษาในโรงเรียน โดยใช้ทฤษฎีการพัฒนาศีลธรรมของ Habermas และ Kohlberg โดยในงานวิจัยชิ้นนี้ ลักษณะเฉพาะของจิตสำนึกสาธารณะซึ่งเกิดจากการพิจารณาถึงศีลธรรมการศึกษาในโรงเรียนและวิธีการปฏิบัติของศีลธรรมดังกล่าว ซึ่งอ้างจากทฤษฎีการพัฒนาของ Habermas และ Kohlberg ซึ่งสรุปได้ว่า การก่อรูปของจิตสำนึกสาธารณะของประชาชนทั่วไปจะมีลักษณะเป็นความหลากหลายและความร่วมมือในสังคม มีเป้าหมายเฉพาะ และมีแนวทางการศึกษาบนทฤษฎีของ Habermas และ Kohlberg เป็นแนวการศึกษาส่วนใหญ่ในการที่จะบรรลุเป้าหมาย

บุคคลแต่ละคนย่อมมีภูมิหลัง(background) ที่แตกต่างกัน ซึ่งมักจะส่งผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรม ทศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันด้วย จากการประมวลผลงานวิจัยต่าง ๆ การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมกรให้การดูแล ช่วยเหลือผู้อื่น ต่างกันหรือไม่นั้น พบว่าลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลด้านภูมิหลังบางประการมีส่วนร่วมในการอธิบายด้วย จะเห็นได้ว่าภูมิหลัง มีผลต่อทัศนคติ และ

การแสดงออกของพฤติกรรม ซึ่งมีผลต่อจิตอาสาของนิสิตในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษา ปัจจัยภูมิหลังด้าน เพศ อายุ สาขาที่ศึกษา (สาขาด้านวิทยาศาสตร์, สาขาด้านสังคมศาสตร์) ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย มาทำการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เพื่ออธิบายตัวแปรที่ศึกษาให้เห็น ผลที่ชัดเจนขึ้น

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อบุคคลที่ศึกษา กับ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลที่ส่งผลต่อ พฤติกรรม โดยพฤติกรรมที่กล่าวถึงคือ จิตอาสา ปრაกฏดังตารางผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อ จิตอาสา (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสา

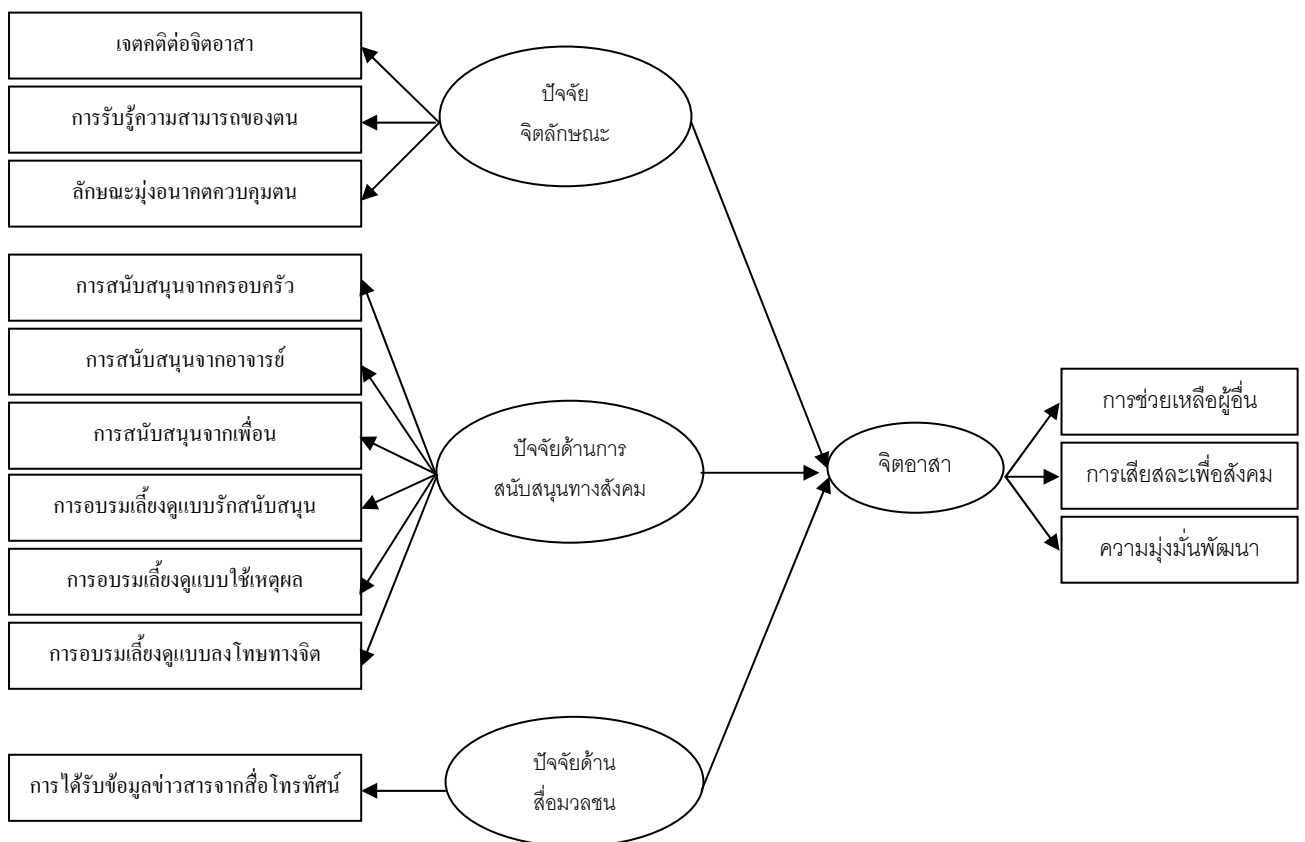
ตัวแปร	นักวิจัย												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
ปัจจัยด้านจิตลักษณะ													
เจตคติต่อจิตอาสา	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓		7
การรับรู้ความสามารถของตน		✓	✓		✓						✓		4
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	✓	✓	✓		✓	✓							6
ปัจจัยด้านสังคม													
การสนับสนุนจากครอบครัว							✓		✓				2
การสนับสนุนจากครูอาจารย์(ผู้บังคับบัญชา)							✓						1
การสนับสนุนจากเพื่อน							✓						1
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน				✓					✓				2
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล				✓					✓				2
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต									✓				1
ปัจจัยด้านสื่อมวลชน													
การได้รับข้อมูลข่าวสาร(จากสื่อมวลชน,โทรทัศน์)							✓	✓		✓		✓	4

หมายเหตุ

- 1) สาธิติ ฤทธิ์เลิศชัย (2548)
- 2) สุจินดา มุลผล (2548)
- 3) โกศล มีความดี(2547)
- 4) สุกานดา นิมทองคำ (2535)
- 5) สมดุลย์ ชาญนวงศ์ (2533)
- 6) ณัฐยา ลือชาภิตติกุล (2546)
- 7) ณัฐณิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550)
- 8) อนุศักดิ์ จินดา (2548)
- 9) เสาวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี (2540)
- 10) ทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า (2544)
- 11) ณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541)
- 12) สุภัทรา ภูษิตรัตน์าวลี (2547)

ตอนที่ 6 กรอบความคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยตัวแปรต้น คือ ปัจจัยด้านจิตลักษณะ ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมสังคม ปัจจัยด้านสื่อมวลชน ตัวแปรตาม คือ จิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัยในรูปแบบของโมเดลลิสรดดัง ประกอบในแผนภาพที่ 2.1 ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.5 กรอบความคิดในการวิจัยของโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.5 เป็นกรอบความคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 มีลักษณะร่วมกันกำหนดซึ่งกันและกัน

(reciprocal determinism) โดยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคคลและพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคม และ ปัจจัยสื่อมวลชน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตอาสา และ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตอาสาเพื่อสังเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อจิตอาสาเพื่อนำมาศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง (ดังตารางที่ 2.1)

โดยตัวแปรภายนอกแฝง ได้แก่ 1) ปัจจัยจิตลักษณะ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ เจตคติต่อจิตอาสา การรับรู้ความสามารถของตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 2) ปัจจัยด้านสังคม วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว คือ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต 3) ปัจจัยสื่อมวลชน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัว คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์

ตัวแปรภายในแฝง คือ จิตอาสา วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละเพื่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) ในลักษณะของการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationships) ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อจำแนกตามสาขาที่เรียน เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล ด้วยโปรแกรม (LISREL) ซึ่งมีขั้นตอนและรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 23,939 คน ชายจำนวน 9,377 คน หญิง จำนวน 14,562 (จำนวนนิสิตภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2551, ข้อมูล ณ วันที่ 08/09/2551)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 720 คน โดยเป็นนิสิตในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์สาขาละ 360 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ผู้วิจัยกำหนดเป็น 20 เท่าของจำนวนตัวแปรทั้งหมดในโมเดลที่ใช้ในการวิจัย (Lindeman, 1980 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรจำนวน 13 ตัวแปร ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้มีจำนวน 260 คน ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตสายวิทยาศาสตร์ และ สายสังคมศาสตร์ ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง 520 คน แต่จากการศึกษาวิจัยพบว่าอัตราการตอบกลับขั้นต่ำเป็นร้อยละ 70 ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำขึ้นไปอีก 30 % ทำให้ต้องใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 676 คน เพื่อให้จำนวนนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเท่าเทียมกันทุกคณะ ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 720 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่กว่าเป็นฐาน ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 720 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ 360 คน สาขาสังคมศาสตร์ 360 คน ทั้งสาย

วิทยาศาสตร์ และ สังคมศาสตร์มีทั้งหมดจำนวน 12 คณะ คณะละ 60 คน รวมกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 720 คน

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (multi stage stratify) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีการกำหนดสาขาวิทยาศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ (รวม 6 คณะ) ส่วนสาขาสังคมศาสตร์ ได้แก่ คณะอักษรศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะจิตวิทยา และ คณะศิลปกรรมศาสตร์ (รวม 6 คณะ)

ขั้นตอนที่ 2 แบ่งนิสิตในกลุ่มตัวอย่างออกเป็นแต่ละคณะเท่า ๆ กัน ทั้งสาขาวิทยาศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ คณะละ 60 คน ทั้งหมด 12 คณะ รวมทั้งสิ้น 720 คน

ขั้นตอนที่ 3 แบ่งนิสิตแต่ละคณะออกเป็นระดับชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ในจำนวนที่เท่า ๆ กัน ในทุกระดับชั้นปี ทั้งสาขาวิทยาศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ แบ่งเป็นระดับชั้นได้ชั้นปีละ 15 คน จากคณะละ 60 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแบ่งออกเป็นตัวแปรแฝง ได้แก่ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยด้านการสนับสนุนสังคม ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู และ ปัจจัยสื่อมวลชน

ปัจจัยจิตลักษณะ หมายถึง ลักษณะจิตใจที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมหนึ่ง ๆ เป็นลักษณะที่สะสมในตัวบุคคล จากอดีตถึงปัจจุบัน มีลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ โดยผู้วิจัยแบ่งปัจจัยจิตลักษณะออกเป็น 3 แบบ คือ เจตคติต่อจิตอาสา การรับรู้ความสามารถของตน และลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตนโดยแบบวัดจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนักเรียนในครั้งนี้ เป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีจิตลักษณะต่อจิตอาสามากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า มีรวมทั้งหมด 21 ข้อ

เจตคติต่อจิตอาสา หมายถึง ความรู้สึก หรืออารมณ์ของนิสิตเกี่ยวกับจิตอาสาอย่างมีทิศทางว่าชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อจิตอาสา โดยแบบวัดเจตคติต่อจิตอาสาของ

นักเรียนในครั้งนี้เป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีเจตคติต่อจิตอาสามากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 7 ข้อ

การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การที่นิสิตรับรู้ความสามารถของตนในการแสดงจิตอาสาว่าตนเองสามารถทำได้หรือไม่ และมีความมั่นใจในการแสดงจิตอาสา มากน้อยในระดับใด โดยแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองของนิสิตในครั้งนี้เป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการแสดงจิตอาสามากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 7 ข้อ

ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ความสามารถของนิสิตในการควบคุมตนในการแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม โดยเล็งเห็นว่าการแสดงนั้น ๆ จะเป็นผลสำเร็จในอนาคต เกิดเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมในอนาคตข้างหน้า โดยแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนในการแสดงจิตอาสาของนิสิตครั้งนี้เป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนในการแสดงจิตอาสาดีกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 7 ข้อ

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่นิสิตมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็น บุคคลในครอบครัว เพื่อน ครู อาจารย์ โดยนิสิตรู้สึกหรือรับรู้ว่ามีแหล่งหรือบุคคลเหล่านี้ในการที่จะคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อต้องการหรือเมื่อประสบปัญหาในการแสดงจิตอาสา รวมไปถึงความพอใจ หรือไม่พอใจ ที่ได้รับการสนับสนุนนั้น โดยความช่วยเหลือที่ได้รับแบ่งออกเป็น 1) การสนับสนุนจากครอบครัว 2) การสนับสนุนจากครู อาจารย์ 3) การสนับสนุนจากเพื่อน มีรวมทั้งหมด 11 ข้อ

การสนับสนุนจากครอบครัว หมายถึง การที่นิสิตได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ความรัก ความเอาใจใส่ ความอบอุ่น กำลังใจ การช่วยเหลือ และการสนับสนุนในการแสดงจิตอาสา โดยแบบวัดการสนับสนุนจากครอบครัวในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีการสนับสนุนจากครอบครัวมากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 4 ข้อ

การสนับสนุนจาก อาจารย์ หมายถึง การที่นิสิตได้รับการสนับสนุนจากอาจารย์ในการแสดงจิตอาสา ได้แก่ การได้รับความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน ได้รับข้อมูลข่าวสาร การให้คำแนะนำ การชี้แนะแนวทางปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ในการเรียน โดยแบบวัดการสนับสนุนจากครูในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีการสนับสนุนจากครูมากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 4 ข้อ

การสนับสนุนจากเพื่อน หมายถึง การที่นิสิตได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน ได้แก่ การยอมรับเข้ากลุ่ม การได้รับความเข้าใจ การได้รับความช่วยเหลือทางด้านข้อมูลข่าวสาร และ วัตถุประสงค์ของการแสดงจิตอาสา โดยแบบวัดการสนับสนุนจากเพื่อนในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีการสนับสนุนจากเพื่อนมากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 3 ข้อ

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนิสิตในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวนิสิตเพื่อแสดงการมีจิตอาสา มี 5 ลักษณะ ซึ่งผู้วิจัยเลือกศึกษา 3 ลักษณะ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต รวมทั้งหมดจำนวน 11 ข้อ

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่นิสิตรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติจากบิดามารดาในลักษณะแสดงความสนิทสนม รักใคร่ ชื่นชม สนใจ ทุกข์สุข และช่วยแก้ปัญหาเพื่อเป็นการแสดงพฤติกรรมจิตอาสา โดยแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 4 ข้อ

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่นิสิตรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติจากบิดามารดาในลักษณะ บิดามารดาอธิบายแจกแจงเหตุผลต่าง ๆ ในขณะที่สนับสนุนและห้ามปรามการกระทำของนิสิตเพื่อแสดงพฤติกรรมให้นิสิต โดยแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 4 ข้อ

การอบรมเลี้ยงดูแบบการลงโทษทางจิต คือ การอบรมเลี้ยงดูที่นิสิตรู้สึกว่าคุณแม่ลงโทษเมื่อทำผิด โดยการใช้วาจาดูว่า การงดแสดงความรักใคร่เมตตา การตัดสินต่าง ๆ เพื่อแสดงพฤติกรรมจิตอาสาให้นิสิต โดยแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบการลงโทษทางจิตในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 3 ข้อ

ปัจจัยด้านสื่อมวลชน หมายถึง การนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนผ่านทางโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และพัฒนาสังคม วัดจากตัวแปรสังเกตได้คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์

การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ หมายถึง การที่นิสิตได้รับทราบข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละ และการมุ่งมั่นในการพัฒนาสังคมและส่วนรวม โดยแบบวัดการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 7 ข้อ

ตัวแปรตาม

ตัวแปรแฝง ได้แก่ จิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมที่นิสิตเกิดขึ้นโดยความสมัครใจ ด้วยจิตวิญญาณ มีความรัก มีความเอื้ออาทร แสดงออกด้วยการอาสา ไม่มีใครบังคับ เป็นการจุดประกายเพื่อให้นิสิตทำประโยชน์เพื่อตนเอง ครอบครัว สังคม และ รวมไปถึงประเทศชาติบ้านเมือง รวมทั้งการแสดงความห่วงใยต่อสังคม จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้แบ่งจิตอาสาออกเป็น 3 แบบ คือ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และการมุ่งมั่นพัฒนา โดยแบบวัดจิตอาสาของนิสิตในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ โกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีจิตอาสาดีกว่านิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า รวมทั้งหมดจำนวน 21 ข้อ

การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตที่แสดงถึงความมีน้ำใจเอื้ออาทรมีจิตใจโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้ความช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน โดยแบบวัดจิตอาสาในการช่วยเหลือผู้อื่นของนิสิตในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็น

ด้วยอย่างยิ่ง หรือ ใกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ใกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีจิตอาสาในการช่วยเหลือผู้อื่นมากกว่า นิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 7 ข้อ

การเสียสละต่อสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม การเสียสละเวลา กำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม รวมทั้งการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว โดยแบบวัดจิตอาสาในการเสียสละต่อสังคมของนิสิตในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ใกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ใกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีจิตอาสาในการเสียสละต่อสังคมมากกว่า นิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 7 ข้อ

ความมุ่งมั่นพัฒนา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความมุ่งมั่นและความคิดริเริ่มในการพัฒนาตน พัฒนาสังคม เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยแบบวัดจิตอาสาของนิสิตในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ใกล้เคียงมากที่สุด” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ใกล้เคียงน้อยที่สุด” นิสิตที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีจิตอาสาในการมุ่งมั่นพัฒนามากกว่า นิสิตที่ได้คะแนนต่ำกว่า จำนวน 7 ข้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลภูมิหลังของนิสิต ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิต ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับจิตอาสาของนิสิต โดยในแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สาขาที่กำลังศึกษา ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ และผลการเรียนเฉลี่ย เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบเติมคำตอบจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิต ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยด้านสังคม และ ปัจจัยสื่อมวลชน มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ โดยในแต่ละระดับมีความหมายและเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งเป็น 2 กรณี คือ คำถามเชิงนิมิต และคำถามเชิงนิเสธ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น/ พฤติกรรม	เกณฑ์การให้คะแนน	
	คำถามเชิงนิมาน(เชิงบวก)	คำถามเชิงนิเสธ(เชิงลบ)
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่แน่ใจ	3	3
เห็นด้วย	4	2
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1

มีความหมายและเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือใกล้เคียงมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยหรือใกล้เคียงค่อนข้างมาก
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจหรือรู้สึกปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยหรือใกล้เคียงค่อนข้างน้อย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือใกล้เคียงน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบวัดจิตอาสาของนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 3 เนื้อหา ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และ ความมุ่งมั่นพัฒนา แบบวัดจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรีระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 21 ข้อ มีความหมายและเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 2 กรณี คือ คำถามเชิงนิมาน และ คำถามเชิงนิเสธ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น/ พฤติกรรม	เกณฑ์การให้คะแนน	
	คำถามเชิงนิมาน(เชิงบวก)	คำถามเชิงนิเสธ(เชิงลบ)
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่แน่ใจ	3	3
เห็นด้วย	4	2
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1

มีความหมายและเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือใกล้เคียงมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยหรือใกล้เคียงค่อนข้างมาก
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจหรือรู้สึกปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยหรือใกล้เคียงค่อนข้างน้อย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือใกล้เคียงน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด และ โครงสร้างของตัวแปรทั้งหมดที่ต้องการวัด

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดค่าน้ำหนักที่ต้องการวัดในแต่ละตัวแปร ดังตารางที่ 3.1 และเขียนข้อคำถาม

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยจำนวน 2 ท่าน ด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 1 ท่าน ด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 ท่าน และ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตและสนใจพิเศษเกี่ยวกับจิตอาสาจำนวน 1 ท่าน (รายชื่อดังภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตอาสา และคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาในเรื่องความครอบคลุมของโครงสร้างของเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (item objective congruence : IOC) (ดังภาคผนวก ข) ว่าเหมาะสมหรือไม่ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงข้อคำถาม

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจมาหาค่า IOC (ดังภาคผนวก ข) ที่เหมาะสม โดย ศิริชัย กาญจนวาสี (2544) กำหนดว่าเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินความตรงเชิงเนื้อหาหาค่าที่คำนวณได้ต้องมากกว่า .50 ขึ้นไป จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับข้อความที่จะวัด และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอมา

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับ นิสิตจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.93 (ดังภาคผนวก ค) แสดงว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเที่ยงอยู่ในระดับสูงซึ่งมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูล

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างและน้ำหนักของตัวแปรที่ต้องการวัด

เนื้อหา	ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวนข้อ	ร้อยละ
ตอนที่ 1	ภูมิหลังของนิสิต		
	เพศ	1	
	อายุ	1	
	สาขาที่ศึกษา(สายวิทย์,สายศิลป์)	1	
	ระดับชั้นปีที่ศึกษา	1	
	เกรดเฉลี่ย	1	
	รวม	5	
ตอนที่ 2	ปัจจัยจิตลักษณะ		
	เจตคติต่อจิตอาสา	7	33.33
	การรับรู้ความสามารถของตน	7	33.33
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	7	33.34
	รวม	21	100.00
	ปัจจัยด้านสังคม		
	การสนับสนุนจากครอบครัว	4	18.18
	การสนับสนุนจากครู-อาจารย์	4	18.18
	การสนับสนุนจากเพื่อน	3	13.64
	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	4	18.18
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	4	18.18
	การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต	3	13.64
	รวม	22	100.00
	ปัจจัยสื่อมวลชน		
	การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์	7	100.00
	รวม	7	100.00
ตอนที่ 3	จิตอาสา		
	การช่วยเหลือผู้อื่น	7	33.33
	การเสียสละเพื่อสังคม	7	33.33
	การมุ่งมั่นพัฒนา	7	33.34
	รวม	21	100.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอไปยังคณะที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 12 คณะ คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะจิตวิทยา และคณะศิลปกรรมศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากคณะที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกคณะ ในเวลา 3 สัปดาห์ ซึ่งนิสิตทุกคณะให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถามเป็นอย่างดี เก็บแบบสอบถามได้คืนทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดที่เก็บจำนวน 720 ฉบับ

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทำการลงรหัส (coding) เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ภายหลังจากการลงรหัสข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของการลงรหัส โดยการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลสูงสุด และ ต่ำสุด พบว่ามีการลงรหัสผิดพลาดเพียงเล็กน้อย ผู้วิจัยจึงดำเนินการแก้ไขก่อนนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย ซึ่งมีแนวทางที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้สถิติบรรยาย เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ด้วยโปรแกรม SPSS for WINDOWS ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติบรรยาย เพื่อใช้อธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาลักษณะการกระจายและการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวแปร

1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจิตอาสาระหว่างนิสิตที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัยตามวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์ตัวชี้วัดจิตอาสาโดยแยกสายวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาด้วยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิต โดยใช้โปรแกรม SPSS
3. การวิเคราะห์ตรวจสอบความตรงของโมเดล เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พร้อมทั้งคำนวณขนาดอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิต ด้วยโปรแกรม LISREL สำหรับค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติไค-สแควร์ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือเพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 3

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามสาขาที่เรียน 2) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งจะให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย การกระจายของข้อมูล และ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบจิตอาสาตามข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลของสาขาที่ศึกษา ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วยโปรแกรมลิสเรล

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

N	หมายถึง	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
Mean	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวแปร
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตัวแปร
Max	หมายถึง	คะแนนสูงสุด
Min	หมายถึง	คะแนนต่ำสุด
C.V.	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
Sk	หมายถึง	ค่าความเบ้
Ku	หมายถึง	ค่าความโด่ง
χ^2	หมายถึง	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติไค-สแควร์
be	หมายถึง	ค่าน้ำหนักสัมประสิทธิ์การถดถอย
R ²	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การทำนาย
R	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

df	หมายถึง	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
p	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
TE	หมายถึง	อิทธิพลโดยรวม
DE	หมายถึง	อิทธิพลทางตรง
IE	หมายถึง	อิทธิพลทางอ้อม

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรแฝง

PSY	หมายถึง	ปัจจัยด้านจิตลักษณะ
SOC	หมายถึง	ปัจจัยด้านสังคม
MASS MEDIA	หมายถึง	ปัจจัยด้านสื่อมวลชน
VOLUNTEER	หมายถึง	จิตอาสา

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะ (PSY)

ATT	หมายถึง	เจตคติต่อจิตอาสา
SELF	หมายถึง	การรับรู้ความสามารถของตน
FUTURE	หมายถึง	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ตัวแปรปัจจัยด้านสังคม (SOC)

FAMILY	หมายถึง	การสนับสนุนจากครอบครัว
TEACHER	หมายถึง	การสนับสนุนจากครู อาจารย์
FRIEND	หมายถึง	การสนับสนุนจากเพื่อน
LOVE	หมายถึง	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
REASON	หมายถึง	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
PSYCHO	หมายถึง	การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต

ตัวแปรปัจจัยด้านสื่อมวลชน (MASS MEDIA)

TV	หมายถึง	การรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์
----	---------	------------------------------------

ตัวแปรจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (VOLUNTEER)

HELP	หมายถึง	การช่วยเหลือผู้อื่น
GIVE	หมายถึง	การเสียสละเพื่อสังคม
DEVELOP	หมายถึง	ความมุ่งมั่นพัฒนา

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการแจกแจงของตัวแปรเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ เกี่ยวกับโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสื่อมวลชน ปัจจัยภูมิหลัง และปัจจัยจิตอาสา ได้แก่ คะแนนต่ำสุด (Min) คะแนนสูงสุด (Max) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ค่าความเบ้ (Sk) และค่าความโด่ง (Ku) ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 4 ส่วน ส่วนแรก นำเสนอจำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลภูมิหลังของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนที่สอง นำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต ส่วนที่สามผลการวิเคราะห์ตารางไขว้ (crosstab-tabulation) ของตัวแปรข้อมูลภูมิหลังกับตัวแปรสังเกตได้ และส่วนที่สี่ ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.1 ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลภูมิหลังของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 720 คน แบ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสายวิทยาศาสตร์จำนวน 360 คน และสายศิลปศาสตร์จำนวน 360 คน

จำนวนกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 70.28 มีอายุอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันระหว่างอายุ 20-21 ปี และอายุ 18-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.75 และ 35.00 ตามลำดับเรียนอยู่ในสายวิทยาศาสตร์ และสายศิลปศาสตร์ในจำนวนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 2 3 และ 4 คิดเป็นร้อยละ 25.00 ของแต่ละระดับชั้นปี และส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี (3.01-3.50) คิดเป็นร้อยละ 38.89 (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ตัวแปร	สายวิทยาศาสตร์	สายศิลปศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	115	99	214	29.72
หญิง	245	261	506	70.28
รวม	360	360	720	100
2. อายุ				
อายุ 18 - 19 ปี	126	126	252	35
อายุ 20 - 21 ปี	134	145	279	38.75
อายุ 22 - 23 ปี	90	88	178	24.72
อายุมากกว่า 23 ปี	10	1	11	1.53
รวม	360	360	720	100
3. ระดับชั้นปีที่ศึกษา				
ปีที่ 1	90	90	180	25
ปีที่ 2	90	90	180	25
ปีที่ 3	90	90	180	25
ปีที่ 4	90	90	180	25
รวม	360	360	720	100
4. ผลการเรียนเฉลี่ย				
ไม่เกิน 2.50	52	9	61	8.47
2.51-3.00	131	92	223	30.97
3.01-3.50	111	169	280	38.89
3.51-4.00	66	90	156	21.67
รวม	360	360	720	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า คณะแพทยศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คณะทันตแพทยศาสตร์ เกษศาสตร์ สหเวชศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อักษรศาสตร์ นิเทศศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จิตวิทยา และศิลปกรรมศาสตร์มี นิสิตหญิงส่วนใหญ่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศของสาขาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่

สาขาที่ศึกษา	ชาย		หญิง		รวม	
	N	%	N	%	N	%
แพทยศาสตร์	36	60.00	24	40.00	60	100.00
ทันตแพทยศาสตร์	19	31.67	41	68.33	60	100.00
เภสัชศาสตร์	15	25.00	45	75.00	60	100.00
สหเวชศาสตร์	4	6.67	56	93.33	60	100.00
วิศวกรรมศาสตร์	34	56.67	26	43.33	60	100.00
วิทยาศาสตร์	7	11.67	53	88.33	60	100.00
อักษรศาสตร์	10	16.67	50	83.33	60	100.00
นิเทศศาสตร์	22	36.67	38	63.33	60	100.00
รัฐศาสตร์	18	30.00	42	70.00	60	100.00
นิติศาสตร์	25	41.67	35	58.33	60	100.00
จิตวิทยา	9	15.00	51	85.00	60	100.00
ศิลปกรรมศาสตร์	15	25.00	45	75.00	60	100.00

ตารางที่ 4.3 พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ในการตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 18-22 ปีทุกคณะ ในระดับที่ใกล้เคียงกัน นิสิตที่มีอายุเกินนิสิตส่วนใหญ่มี 8 คณะ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.08 ของจำนวนนิสิตทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ คณะสหเวชศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ อักษรศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ และจิตวิทยา

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของสาขาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่ จำแนกตามอายุ

สาขาที่ศึกษา	18 ปี		19 ปี		20 ปี		21 ปี		22 ปี		23 ปี		24 ปี		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
แพทยศาสตร์	10	16.67	8	13.33	17	28.33	2	3.34	8	13.33	14	23.33	1	1.67	60	100.00
ทันตแพทยศาสตร์	8	13.33	11	18.33	21	35.00	5	8.33	10	16.67	2	3.34	3	5.00	60	100.00
เภสัชศาสตร์	13	21.66	7	11.67	3	5.00	13	21.66	19	31.67	1	1.67	4	6.67	60	100.00
สหเวชศาสตร์	8	13.33	12	20.00	12	20.00	9	15.00	12	20.00	5	8.33	2	3.34	60	100.00
วิศวกรรมศาสตร์	13	21.67	14	23.32	13	21.67	10	16.67	10	16.67	0	0.00	0	0.00	60	100.00
วิทยาศาสตร์	7	11.66	15	25.00	13	21.67	16	26.67	9	15.00	0	0.00	0	0.00	60	100.00
อักษรศาสตร์	8	13.33	9	15.00	19	31.66	7	11.67	13	21.67	3	5.00	1	1.67	60	100.00
นิเทศศาสตร์	13	21.67	12	20.00	9	15.00	10	16.67	10	16.67	6	9.99	0	0.00	60	100.00
รัฐศาสตร์	9	15.00	6	9.99	7	11.67	19	31.67	19	31.67	0	0.00	0	0.00	60	100.00
นิติศาสตร์	9	15.00	14	23.33	2	3.33	19	31.67	16	26.67	0	0.00	0	0.00	60	100.00
จิตวิทยา	5	8.33	18	29.99	13	21.67	16	26.67	7	11.67	1	1.67	0	0.00	60	100.00
ศิลปกรรมศาสตร์	9	15.00	14	23.33	14	23.33	10	16.67	11	18.33	2	3.34	0	0.00	60	100.00

1.2 ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จำแนกตามตัวแปรแฝงภายนอกและตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ ปัจจัยด้านจิตลักษณะ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสื่อมวลชน ปัจจัยภูมิหลัง และปัจจัยจิตอาสา มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการกระจายและการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัว ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ คะแนนต่ำสุด (Min) คะแนนสูงสุด (Max) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ค่าความเบ้ (Sk) และค่าความโด่ง (Ku) โดยแยกวิเคราะห์ผลแต่ละตัวแปรดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านจิตลักษณะ ได้แก่ ตัวแปรเจตคติต่อจิตอาสา การรับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยปานกลางถึงค่อนข้างสูง (3.35-3.73) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้ายและมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (0.45-0.63) และสัมประสิทธิ์การกระจาย (12.02-18.93) แสดงว่านิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีเจตคติต่อจิตอาสา การรับรู้ความสามารถของตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในระดับใกล้เคียงกัน

ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ตัวแปรการสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากครูอาจารย์ การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยปานกลางถึงค่อนข้างสูง (3.17-4.11) มีการแจกแจงข้อมูลส่วนใหญ่ในลักษณะเบ้ซ้ายและมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (0.54-0.85) และ ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (14.54-26.15) แสดงว่านิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากครูอาจารย์ การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตในระดับที่ใกล้เคียงกัน

ปัจจัยด้านสื่อมวลชน ได้แก่ ตัวแปรการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ พบว่าตัวแปรมีค่าเฉลี่ยปานกลาง (3.46) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ขวาและมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (0.56) และ ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (16.12) แสดงว่านิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

ปัจจัยด้านจิตอาสา ได้แก่ ปัจจัยการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม การมุ่งมั่นพัฒนา พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยปานกลางถึงค่อนข้างสูง (3.09-3.82) มีการแจกแจงข้อมูลส่วนใหญ่ในลักษณะเบ้ซ้ายและมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (0.50-0.63) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (13.09-20.46) แสดงว่านิสิตระดับ

ปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม การมุ่งมั่นพัฒนา ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

จากค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 13 ตัว ได้แก่ เจตคติต่อจิตอาสา การรับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากครูอาจารย์ การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และการมุ่งมั่นพัฒนา ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เพื่อจัดระดับของค่าเฉลี่ยออกเป็น 3 ระดับ เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบและตีความค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ คือ คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 = ระดับพอใช้ คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.67 = ระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 3.68-5.00 = ระดับดีหรือระดับสูง เมื่อนำเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดระดับคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรจำนวนดังกล่าวพบว่า ในภาพรวมตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 13 ตัวแปร มีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลางถึงสูง โดยตัวแปรที่สังเกตได้ 8 ตัวอยู่ในระดับสูง เรียงตามลำดับได้ดังนี้ การสนับสนุนจากครอบครัว (4.11) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (3.97) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (3.83) การช่วยเหลือผู้อื่น (3.82) การเสียสละต่อสังคม (3.76) เจตคติต่อจิตอาสา (3.73) การสนับสนุนจากเพื่อน (3.71) การรับรู้ความสามารถของตน (3.70) โดยตัวแปร 3 ตัวแรกนั้นเป็นตัวแปรสังเกตได้ในตัวแปรแฝงภายนอกปัจจัยด้านสังคม แสดงว่านิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประเมินตนเองว่ามีปัจจัยด้านสังคมในระดับสูง ตัวแปร 2 ตัวที่ตามมานั้นเป็นตัวแปรสังเกตได้ในตัวแปรแฝงภายนอกปัจจัยด้านจิตอาสาแสดงว่านิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประเมินตนเองว่าตนมีจิตอาสาในระดับสูง จิตอาสาในภาพรวมตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยในระดับสูง คือการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และการมุ่งมั่นพัฒนาแสดงว่านิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และการมุ่งมั่นพัฒนาในระดับสูง

ตารางที่ 4.4 ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวแปร	Min	Max	Mean	S.D.	C.V.	Sk	S.E.	Ku	S.E.
1.ปัจจัยด้านจิตลักษณะ	1.67	4.95	3.59	0.39	10.83	-0.24	0.09	1.46	0.18
เจตคติต่อจิตอาสา	1.86	5.00	3.73	0.45	12.02	-0.12	0.09	0.58	0.18
การรับรู้ความสามารถของตน	1.71	5.00	3.70	0.46	12.35	-0.17	0.09	0.95	0.18
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	1.00	5.00	3.35	0.63	18.93	-0.11	0.09	0.33	0.18

ตารางที่ (4.4) ต่อ)

ตัวแปร	Min	Max	Mean	S.D.	C.V.	Sk	S.E.	Ku	S.E.
2.ปัจจัยด้านสังคม	2.13	4.85	3.67	0.44	11.96	-0.23	0.09	0.14	0.18
การสนับสนุนจากครอบครัว	1.00	5.00	4.11	0.69	16.70	-0.65	0.09	0.30	0.18
การสนับสนุนจากครู อาจารย์	1.00	5.00	3.17	0.65	20.58	0.06	0.09	0.48	0.18
การสนับสนุนจากเพื่อน	1.00	5.00	3.71	0.54	14.54	-0.32	0.09	1.43	0.18
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	1.00	5.00	3.83	0.76	19.97	-0.36	0.09	-0.06	0.18
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	1.00	5.00	3.97	0.77	19.30	-0.61	0.09	0.63	0.18
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต	1.00	5.00	3.24	0.85	26.15	0.03	0.09	-0.24	0.18
3.ปัจจัยด้านสื่อมวลชน	1.57	5.00	3.46	0.56	16.12	0.20	0.09	0.51	0.18
การได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์	1.57	5.00	3.46	0.56	16.12	0.20	0.09	0.51	0.18
4.จิตอาสา	1.52	4.90	3.56	0.46	12.80	0.00	0.09	0.91	0.18
การช่วยเหลือผู้อื่น	1.29	5.00	3.82	0.50	13.09	-0.16	0.09	1.07	0.18
การเสียสละต่อสังคม	1.43	5.00	3.76	0.53	14.00	-0.09	0.09	0.41	0.18
การมุ่งมั่นพัฒนา	1.29	5.00	3.09	0.63	20.46	0.01	0.09	0.27	0.18

1.3 ผลการวิเคราะห์ตารางไขว้ของตัวแปรภูมิหลังกับปัจจัยด้านจิตลักษณะ ด้านสังคม ด้านสื่อมวลชน และด้านจิตอาสา

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ต้องการแสดงให้เห็นถึงระดับความมีปัจจัยด้านจิตลักษณะ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสื่อมวลชน และ ความมีจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำแนกตามข้อมูลภูมิหลัง ได้แก่ เพศ อายุ สาขาที่ศึกษา ระดับชั้นปีที่ศึกษา และ ผลการเรียนเฉลี่ย

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสื่อมวลชน และ จิตอาสา ออกเป็น 3 ระดับ เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบและตีความ คือ คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 = ระดับพอใช้ คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.67 = ระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 3.68-5.00 = ระดับดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและปัจจัยจิตลักษณะ พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและหญิงมีจิตลักษณะระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 66.36 และ 57.71 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตาม

ตัวบ่งชี้ย่อยในปีปัจจัยจิตลักษณะ พบว่า นิสิตเพศชายส่วนใหญ่มีเจตคติต่อจิตอาสาในระดับดี มีการรับรู้ความสามารถของตนและลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในระดับปานกลาง นิสิตเพศหญิงส่วนใหญ่มีเจตคติต่อจิตอาสาและการรับรู้ความสามารถของตนในระดับดี มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศและปัจจัยจิตลักษณะ

	ระดับ	ชาย		หญิง		รวม	
		N	%	N	%	N	%
จิตลักษณะ	พอใช้	3	1.40	0	0.00	3	0.42
	ปานกลาง	142	66.36	292	57.71	434	60.28
	ดี	69	32.24	214	42.29	283	39.30
	รวม	214	100.00	506	100.00	720	100.00
เจตคติต่อจิตอาสา	พอใช้	3	1.40	0	0.00	3	0.42
	ปานกลาง	105	49.07	214	42.29	319	44.30
	ดี	106	49.53	292	57.71	398	55.28
	รวม	214	100.00	506	100.00	720	100.00
การรับรู้ความสามารถของตน	พอใช้	3	1.40	0	0.00	3	0.42
	ปานกลาง	114	53.27	194	38.34	308	42.78
	ดี	97	45.33	312	61.66	409	56.80
	รวม	214	100.00	506	100.00	720	100.00
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	พอใช้	16	7.48	29	5.74	45	6.25
	ปานกลาง	133	62.15	310	61.26	443	61.53
	ดี	65	30.37	167	33.00	232	32.22
	รวม	214	100.00	506	100.00	720	100.00

ตาราง 4.6 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและปัจจัยด้านสังคม พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เพศชายมีปัจจัยทางสังคมระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.28 นิสิตส่วนใหญ่เพศหญิงมีปัจจัยทางสังคมระดับดี คิดเป็นร้อยละ 55.53 เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปีปัจจัยด้านสังคมพบว่า นิสิตเพศชายส่วนใหญ่มีการสนับสนุนจากครอบครัว มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในระดับดี มีการสนับสนุนจากครูอาจารย์ มีการสนับสนุนจากเพื่อน และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตในระดับปานกลาง นิสิตเพศหญิงส่วนใหญ่มีการสนับสนุนจากครอบครัว มีการสนับสนุนจากเพื่อน มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก

สนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในระดับดี มีการสนับสนุนจากครูอาจารย์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศและปัจจัยด้านสังคม

	ระดับ	ชาย		หญิง		รวม	
		N	%	N	%	N	%
ปัจจัยด้านสังคม	พอใช้	2	0.93	1	0.20	3	0.41
	ปานกลาง	129	60.28	224	44.27	353	49.03
	ดี	83	38.79	281	55.53	364	50.56
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00
การสนับสนุนจากครอบครัว	พอใช้	6	2.80	3	0.59	9	1.25
	ปานกลาง	68	31.78	88	17.39	156	21.67
	ดี	140	65.42	415	82.02	555	77.08
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00
การสนับสนุนจากครูอาจารย์	พอใช้	26	12.15	55	10.87	81	11.25
	ปานกลาง	147	68.69	325	64.23	472	65.56
	ดี	41	19.16	126	24.90	167	23.19
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00
การสนับสนุนจากเพื่อน	พอใช้	7	3.27	4	0.79	11	1.53
	ปานกลาง	116	54.21	250	49.41	366	50.83
	ดี	91	42.52	252	49.80	343	47.64
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	พอใช้	13	6.07	16	3.16	29	4.03
	ปานกลาง	95	44.40	144	28.46	239	33.19
	ดี	106	49.53	346	68.38	452	62.78
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	พอใช้	9	4.21	11	2.17	20	2.78
	ปานกลาง	70	32.71	117	23.12	187	25.97
	ดี	135	63.08	378	74.71	513	71.25
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต	พอใช้	51	23.83	91	17.98	142	19.72
	ปานกลาง	121	56.54	280	55.34	401	55.70
	ดี	42	19.63	135	26.68	177	24.58
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00

ตาราง 4.7 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและปัจจัยด้านสื่อมวลชน พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เพศชายมีปัจจัยทางสื่อมวลชนระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 74.30 นิสิตส่วนใหญ่เพศหญิงมีปัจจัยทางสื่อมวลชนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 58.10 เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจัยด้านสังคมพบว่า นิสิตเพศชายส่วนใหญ่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ในระดับปานกลาง นิสิตเพศหญิงส่วนใหญ่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศและปัจจัยด้านสื่อมวลชน

	ระดับ	ชาย		หญิง		รวม	
		N	%	N	%	N	%
ปัจจัยด้านสื่อมวลชน	พอใช้	7	3.27	5	0.99	12	1.66
	ปานกลาง	159	74.30	294	58.10	453	62.92
	ดี	48	22.43	207	40.91	255	35.42
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00
การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์	พอใช้	7	3.27	5	0.99	12	1.66
	ปานกลาง	159	74.30	294	58.10	453	62.92
	ดี	48	22.43	207	40.91	255	35.42
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00

ตาราง 4.8 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและปัจจัยด้านจิตอาสา พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เพศชายมีปัจจัยทางจิตอาสาในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 70.56 นิสิตส่วนใหญ่เพศหญิงมีปัจจัยด้านจิตอาสาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.47 เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจัยด้านจิตอาสาพบว่า นิสิตเพศชายส่วนใหญ่มีการช่วยเหลือผู้อื่นและเสียสละเพื่อสังคมในระดับดี มีการมุ่งมั่นพัฒนาในระดับปานกลาง นิสิตเพศหญิงส่วนใหญ่มีการช่วยเหลือผู้อื่นและเสียสละเพื่อสังคมในระดับดี มีการมุ่งมั่นพัฒนาในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศและจิตอาสา

	ระดับ	ชาย		หญิง		รวม	
		N	%	N	%	N	%
จิตอาสา	พอใช้	4	1.87	1	0.20	5	0.70
	ปานกลาง	151	70.56	306	60.47	457	63.47
	ดี	59	27.57	199	39.33	258	35.83
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00
การช่วยเหลือผู้อื่น	พอใช้	3	1.41	0	0.00	3	0.42
	ปานกลาง	91	42.52	154	30.43	245	34.03
	ดี	120	56.07	352	69.57	472	65.55
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00
การเสียสละเพื่อสังคม	พอใช้	5	2.34	1	0.20	6	0.84
	ปานกลาง	95	44.39	172	33.99	267	37.08
	ดี	114	53.27	333	65.81	447	62.08
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00
ความมุ่งมั่นพัฒนา	พอใช้	42	19.63	60	11.86	102	14.17
	ปานกลาง	135	63.08	343	67.78	478	66.39
	ดี	37	17.29	103	20.36	140	19.44
รวม		214	100.00	506	100.00	720	100.00

ตาราง 4.9 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอายุและปัจจัยด้านจิตลักษณะ พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ทุกช่วงอายุ มีจิตลักษณะในระดับปานกลาง รวมคิดเป็นร้อยละ 60.28 นิสิตส่วนใหญ่เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจุบันด้านจิตลักษณะพบว่า นิสิตทุกช่วงอายุมีเจตคติต่อจิตอาสาในระดับดี นิสิตส่วนใหญ่มีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับดี นิสิตส่วนใหญ่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในระดับปานกลาง

ตาราง 4.9 จำนวนและร้อยละจำแนกตามอายุและปัจจัยจิตลักษณะ

	ระดับ	18-19		20-21		22-23		>23		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
จิตลักษณะ	พอใช้	0	0.00	1	0.36	2	1.12	0	0.00	3	0.42
	ปานกลาง	156	61.90	171	61.29	99	55.62	8	72.73	434	60.28
	ดี	96	38.10	107	38.35	77	43.26	3	27.27	283	39.30
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00
เจตคติต่อจิตอาสา	พอใช้	0	0.00	1	0.36	1	0.56	1	9.10	3	0.42
	ปานกลาง	107	42.46	126	45.16	81	45.51	5	45.45	319	44.30
	ดี	145	57.54	152	54.48	96	53.93	5	45.45	398	55.28
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00
การรับรู้ความสามารถของตน	พอใช้	0	0.00	1	0.36	2	1.12	0	0.00	3	0.42
	ปานกลาง	111	44.05	111	39.78	80	44.95	6	54.55	308	42.78
	ดี	141	55.95	167	59.86	96	53.93	5	45.45	409	56.80
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	พอใช้	15	5.95	20	7.17	10	5.62	0	0.00	45	6.25
	ปานกลาง	156	61.91	178	63.80	101	56.74	8	72.73	443	61.53
	ดี	81	32.14	81	29.03	67	37.64	3	27.27	232	32.22
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00

ตาราง 4.10 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอายุและปัจจัยด้านสังคม พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีปัจจัยทางด้านสังคมในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 50.55 นิสิตส่วนใหญ่เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจัยด้านสังคมพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการสนับสนุนจากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 77.08, 71.25, 62.78, ตามลำดับ นิสิตส่วนใหญ่มีการสนับสนุนจากครู การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต การสนับสนุนจากเพื่อน ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.56, 55.69, 50.83 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละจำแนกตามอายุและปัจจัยด้านสังคม

	ระดับ	18-19		20-21		22-23		>23		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ปัจจัยด้านสังคม	พอใช้	0	0.00	0	0.00	3	1.69	0	0.00	3	0.42
	ปานกลาง	126	50.00	143	51.25	80	44.94	4	36.36	353	49.03
	ดี	126	50.00	136	48.75	95	53.37	7	63.64	364	50.55
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00
การสนับสนุนจากครอบครัว	พอใช้	4	1.59	2	0.72	3	1.68	0	0.00	9	1.25
	ปานกลาง	54	21.43	57	20.43	44	24.72	1	9.09	156	21.67
	ดี	194	76.98	220	78.85	131	73.60	10	90.91	555	77.08
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00
การสนับสนุนจากครูอาจารย์	พอใช้	29	11.50	35	12.54	17	9.55	0	0.00	81	11.25
	ปานกลาง	159	63.10	185	66.31	119	66.85	9	81.82	472	65.56
	ดี	64	25.40	59	21.15	42	23.60	2	18.18	167	23.19
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00
การสนับสนุนจากเพื่อน	พอใช้	2	0.79	3	1.08	6	3.37	0	0.00	11	1.53
	ปานกลาง	129	51.19	143	51.25	85	47.75	9	81.82	366	50.83
	ดี	121	48.02	133	47.67	87	48.88	2	18.18	343	47.64
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	พอใช้	7	2.78	10	3.59	12	6.74	0	0.00	29	4.03
	ปานกลาง	83	32.93	100	35.84	54	30.34	2	18.18	239	33.19
	ดี	162	64.29	169	60.57	112	62.92	9	81.82	452	62.78
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	พอใช้	6	2.38	3	1.08	11	6.18	0	0.00	20	2.78
	ปานกลาง	63	25.00	80	28.67	41	23.03	3	27.27	187	25.97
	ดี	183	72.62	196	70.25	126	70.79	8	72.73	513	71.25
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต	พอใช้	47	18.65	57	20.43	34	19.10	4	36.36	142	19.73
	ปานกลาง	140	55.56	160	57.35	97	54.49	4	36.36	401	55.69
	ดี	65	25.79	62	22.22	47	26.41	3	27.28	177	24.58
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00

ตาราง 4.11 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอายุและปัจจัยด้านสื่อมวลชน พบว่า นิติระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีปัจจัย

ทางด้านสื่อมวลชนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.92 นิสิตส่วนใหญ่เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจุบันด้านสังคม พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.92

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละจำแนกตามอายุและปัจจัยด้านสื่อมวลชน

	ระดับ	18-19		20-21		22-23		>23		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ปัจจัยด้านสื่อมวลชน	พอใช้	1	0.40	4	1.43	6	3.37	1	9.09	12	1.66
	ปานกลาง	164	65.08	177	63.44	104	58.43	8	72.73	453	62.92
	ดี	87	34.52	98	35.13	68	38.20	2	18.18	255	35.42
รวม		252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00
การรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์	พอใช้	1	0.40	4	1.43	6	3.37	1	9.09	12	1.66
	ปานกลาง	164	65.08	177	63.44	104	58.43	8	72.73	453	62.92
	ดี	87	34.52	98	35.13	68	38.20	2	18.18	255	35.42
รวม		252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00

ตาราง 4.12 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอายุและปัจจัยด้านจิตอาสา พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีปัจจัยทางด้านจิตอาสาในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.47 นิสิตส่วนใหญ่เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจุบันด้านจิตอาสาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการช่วยเหลือผู้อื่น และเสียสละเพื่อสังคมในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 65.55 และ 62.08 ตามลำดับ และนิสิตส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นพัฒนา ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.39

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละจำแนกตามอายุและจิตอาสา

	ระดับ	18-19		20-21		22-23		>23		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
จิตอาสา	พอใช้	0	0.00	2	0.72	3	1.69	0	0.00	5	0.70
	ปานกลาง	171	67.86	171	61.29	109	61.23	6	54.55	457	63.47
	ดี	81	32.14	106	37.99	66	37.08	5	45.45	258	35.83
รวม		252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

	ระดับ	18-19		20-21		22-23		>23		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
การช่วยเหลือผู้อื่น	พอใช้	0	0.00	0	0.00	3	1.68	0	0.00	3	0.42
	ปานกลาง	87	34.52	93	33.33	64	35.96	1	9.09	245	34.03
	ดี	165	65.48	186	66.67	111	62.36	10	90.91	472	65.55
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00
การเสียสละเพื่อสังคม	พอใช้	1	0.40	2	0.72	3	1.69	0	0.00	6	0.84
	ปานกลาง	104	41.27	93	33.33	68	38.20	2	18.18	267	37.08
	ดี	147	58.33	184	65.95	107	60.11	9	81.82	447	62.08
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00
ความมุ่งมั่นพัฒนา	พอใช้	29	11.51	36	12.90	37	20.79	0	0.00	102	14.17
	ปานกลาง	176	69.84	183	65.59	110	61.80	9	81.82	478	66.39
	ดี	47	18.65	60	21.51	31	17.41	2	18.18	140	19.44
	รวม	252	100.00	279	100.00	178	100.00	11	100.00	720	100.00

ตาราง 4.13 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาที่ศึกษาและปัจจัยด้านจิตลักษณะ พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีปัจจัยทางด้านจิตลักษณะในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.28 นิสิตส่วนใหญ่เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจัยด้านจิตอาสาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อจิตอาสา ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 56.80 และ 55.28 ตามลำดับ และ นิสิตส่วนใหญ่มีลักษณะมุ่งอนาคตในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 61.53

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละจำแนกตามสาขาที่ศึกษาและปัจจัยจิตลักษณะ

	ระดับ	สาขาศิลปศาสตร์		สาขาวิทยาศาสตร์		รวม	
		N	%	N	%	N	%
จิตลักษณะ	พอใช้	1	0.28	2	0.55	3	0.42
	ปานกลาง	230	63.89	204	56.67	434	60.28
	ดี	129	35.83	154	42.78	283	39.30
	รวม	360	100.00	360	100.00	720	100.00
เจตคติต่อจิตอาสา	พอใช้	2	0.55	1	0.28	3	0.42
	ปานกลาง	168	46.67	151	41.94	319	44.30
	ดี	190	52.78	208	57.78	398	55.28
	รวม	360	100.00	360	100.00	720	100.00

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

	ระดับ	สาขาศิลปศาสตร์		สาขาวิทยาศาสตร์		รวม	
		N	%	N	%	N	%
การรับรู้ความสามารถของตน	พอใช้	1	0.28	2	0.56	3	0.42
	ปานกลาง	169	46.94	139	38.61	308	42.78
	ดี	190	52.78	219	60.83	409	56.80
รวม		360	100.00	360	100.00	720	100.00
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	พอใช้	26	7.22	19	5.28	45	6.25
	ปานกลาง	219	60.83	224	62.22	443	61.53
	ดี	115	31.95	117	32.50	232	32.22
รวม		360	100.00	360	100.00	720	100.00

ตาราง 4.14 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาที่ศึกษาและปัจจัยด้านสังคม พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีปัจจัยทางด้านสังคมในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 50.55 นิสิตส่วนใหญ่เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจัยด้านสังคมพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการสนับสนุนจากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 77.08, 71.25 และ 62.78 ตามลำดับ นิสิตส่วนใหญ่มีการสนับสนุนจากครู การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต การสนับสนุนจากเพื่อน ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.56, 55.69 และ 50.83 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละจำแนกตามสาขาที่ศึกษาและปัจจัยด้านสังคม

	ระดับ	สาขาศิลปศาสตร์		สาขาวิทยาศาสตร์		รวม	
		N	%	N	%	N	%
ปัจจัยด้านสังคม	พอใช้	2	0.56	1	0.28	3	0.42
	ปานกลาง	193	53.61	160	44.44	353	49.03
	ดี	165	45.83	199	55.28	364	50.55
รวม		360	100.00	360	100.00	720	100.00
การสนับสนุนจากครอบครัว	พอใช้	6	1.67	3	0.83	9	1.25
	ปานกลาง	90	25.00	66	18.34	156	21.67
	ดี	264	73.33	291	80.83	555	77.08
รวม		360	100.00	360	100.00	720	100.00

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

	ระดับ	สาขาศิลปศาสตร์		สาขาวิทยาศาสตร์		รวม	
		N	%	N	%	N	%
การสนับสนุนจากครูอาจารย์	พอใช้	49	13.61	32	8.89	81	11.25
	ปานกลาง	233	64.72	239	66.39	472	65.56
	ดี	78	21.67	89	24.72	167	23.19
รวม		360	100.00	360	100.00	720	100.00
การสนับสนุนจากเพื่อน	พอใช้	6	1.67	5	1.39	11	1.53
	ปานกลาง	171	47.50	195	54.17	366	50.83
	ดี	183	50.83	160	44.44	343	47.64
รวม		360	100.00	360	100.00	720	100.00
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	พอใช้	17	4.72	12	3.33	29	4.03
	ปานกลาง	134	37.22	105	29.17	239	33.19
	ดี	209	58.06	243	67.50	452	62.78
รวม		360	100.00	360	100.00	720	100.00
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	พอใช้	16	4.44	4	1.11	20	2.78
	ปานกลาง	97	26.95	90	25.00	187	25.97
	ดี	247	68.61	266	73.89	513	71.25
รวม		360	100.00	360	100.00	720	100.00
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต	พอใช้	73	20.28	69	19.17	142	19.72
	ปานกลาง	206	57.22	195	54.17	401	55.69
	ดี	81	22.50	96	26.66	177	24.58
รวม		360	100.00	360	100.00	720	100.00

ตาราง 4.15 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มสาขาที่ศึกษา และปัจจัยด้านสื่อมวลชน พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีปัจจัยทางด้านสื่อมวลชนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.92 นิสิตส่วนใหญ่เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจัยด้านสังคมพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.92

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละจำแนกตามสาขาที่ศึกษาและปัจจัยสื่อมวลชน

	ระดับ	สาขาศิลปศาสตร์		สาขาวิทยาศาสตร์		รวม	
		N	%	N	%	N	%
ปัจจัยสื่อมวลชน	พอใช้	6	1.67	6	1.67	12	1.66
	ปานกลาง	233	64.72	220	61.11	453	62.92
	ดี	121	33.61	134	37.22	255	35.42
	รวม	360	100.00	360	100.00	720	100.00
การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์	พอใช้	6	1.67	6	1.67	12	1.66
	ปานกลาง	233	64.72	220	61.11	453	62.92
	ดี	121	33.61	134	37.22	255	35.42
	รวม	360	100.00	360	100.00	720	100.00

ตาราง 4.16 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาที่ศึกษาและปัจจัยด้านจิตอาสา พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีปัจจัยทางด้านจิตอาสาในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.47 นิสิตส่วนใหญ่เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจัยด้านจิตอาสาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการช่วยเหลือผู้อื่น และเสียสละเพื่อสังคมในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 65.55 และ 62.08 ตามลำดับ และนิสิตส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นพัฒนา ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.39

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละจำแนกตามสาขาที่ศึกษาและจิตอาสา

	ระดับ	สาขาศิลปศาสตร์		สาขาวิทยาศาสตร์		รวม	
		N	%	N	%	N	%
จิตอาสา	พอใช้	1	0.28	4	1.11	5	0.70
	ปานกลาง	233	64.72	224	62.22	457	63.47
	ดี	126	35.00	132	36.67	258	35.83
	รวม	360	100.00	360	100.00	720	100.00
การช่วยเหลือผู้อื่น	พอใช้	0	0.00	3	0.83	3	0.42
	ปานกลาง	131	36.39	114	31.67	245	34.03
	ดี	229	63.61	243	67.50	472	65.55
	รวม	360	100.00	360	100.00	720	100.00

ตารางที่ 4.16(ต่อ)

	ระดับ	สาขาศิลปศาสตร์		สาขาวิทยาศาสตร์		รวม	
		N	%	N	%	N	%
การเสียสละเพื่อสังคม	พอใช้	2	0.56	4	1.11	6	0.84
	ปานกลาง	147	40.83	120	33.33	267	37.08
	ดี	211	58.61	236	65.56	447	62.08
	รวม	360	100.00	360	100.00	720	100.00
ความมุ่งมั่นพัฒนา	พอใช้	53	14.72	49	13.61	102	14.17
	ปานกลาง	236	65.56	242	67.22	478	66.39
	ดี	71	19.72	69	19.17	140	19.44
	รวม	360	100.00	360	100.00	720	100.00

ตาราง 4.17 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย และปัจจัยด้านจิตลักษณะ พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีปัจจัยทางด้านจิตลักษณะในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.28 นิสิตส่วนใหญ่เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจัยด้านจิตอาสาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อจิตอาสา ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 56.80 และ 55.28 ตามลำดับ และนิสิตส่วนใหญ่มีลักษณะมุ่งอนาคตในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 61.53

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยและปัจจัยจิตลักษณะ

	ระดับ	ไม่เกิน 2.50		2.51-3.00		3.01-3.50		3.51-4.00		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
จิตลักษณะ	พอใช้	0	0.00	1	0.45	1	0.36	1	0.64	3	0.42
	ปานกลาง	38	38.00	134	60.09	170	60.71	92	58.97	434	60.28
	ดี	23	23.00	88	39.46	109	38.93	63	40.39	283	39.30
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00
เจตคติต่อจิตอาสา	พอใช้	0	0.00	1	0.45	1	0.36	1	0.64	3	0.42
	ปานกลาง	17	27.87	99	44.39	120	42.86	83	53.21	319	44.30
	ดี	44	72.13	123	55.16	159	56.78	72	46.15	398	55.28
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00

ตารางที่ 4.17(ต่อ)

	ระดับ	ไม่เกิน 2.50		2.51-3.00		3.01-3.50		3.51-4.00		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
การรับรู้ความสามารถของตน	พอใช้	0	0.00	1	0.45	1	0.36	1	0.64	3	0.42
	ปานกลาง	18	29.51	88	39.46	120	42.86	82	52.56	308	42.78
	ดี	43	70.49	134	60.09	159	56.78	73	46.80	409	56.80
รวม		61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	พอใช้	7	11.48	20	8.97	15	5.36	3	1.93	45	6.25
	ปานกลาง	40	65.57	141	63.23	181	64.64	81	51.92	443	61.53
	ดี	14	22.95	62	27.80	84	30.00	72	46.15	232	32.22
รวม		61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00

ตาราง 4.18 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย และปัจจัยด้านสังคม พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีปัจจัยทางด้านสังคมในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 50.55 นิสิตส่วนใหญ่เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจัยด้านสังคมพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการสนับสนุนจากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 77.08, 71.25 และ 62.78 ตามลำดับ นิสิตส่วนใหญ่มีการสนับสนุนจากครู การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต การสนับสนุนจากเพื่อน ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.56, 55.69, และ 50.83 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยและปัจจัยด้านสังคม

	ระดับ	ไม่เกิน 2.50		2.51-3.00		3.01-3.50		3.51-4.00		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ปัจจัยด้านสังคม	พอใช้	0	0.00	0	0.00	2	0.71	1	0.64	3	0.41
	ปานกลาง	27	44.26	117	52.47	126	45.00	83	53.21	353	49.03
	ดี	34	55.74	106	47.53	152	54.29	72	46.15	364	50.56
รวม		61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00
การสนับสนุนจากครอบครัว	พอใช้	2	3.28	3	1.35	3	1.07	1	0.64	9	1.25
	ปานกลาง	13	21.31	51	22.87	52	18.57	40	25.64	156	21.67
	ดี	46	75.41	169	75.78	225	80.36	115	73.72	555	77.08
รวม		61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00

ตารางที่ 4.18(ต่อ)

	ระดับ	ไม่เกิน 2.50		2.51-3.00		3.01-3.50		3.51-4.00		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
การสนับสนุนจากครูอาจารย์	พอใช้	10	16.40	27	12.11	28	10.00	16	10.26	81	11.25
	ปานกลาง	39	63.93	139	62.33	187	66.79	107	68.59	472	65.56
	ดี	12	19.67	57	25.56	65	23.21	33	21.15	167	23.19
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00
การสนับสนุนจากเพื่อน	พอใช้	1	1.64	6	2.69	3	1.07	1	0.64	11	1.53
	ปานกลาง	31	50.82	101	45.29	155	55.36	79	50.64	366	50.83
	ดี	29	47.54	116	52.02	122	43.57	76	48.72	343	47.64
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	พอใช้	2	3.28	10	4.48	11	3.92	6	3.85	29	4.03
	ปานกลาง	18	29.51	78	34.98	82	29.29	61	39.10	239	33.19
	ดี	41	67.21	135	60.54	187	66.79	89	57.05	452	62.78
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00
การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล	พอใช้	1	1.64	8	3.58	6	2.86	3	1.92	20	2.78
	ปานกลาง	13	21.31	59	26.46	71	25.36	44	28.21	187	25.97
	ดี	47	77.05	156	69.96	201	71.78	109	69.87	513	71.25
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต	พอใช้	17	27.87	50	22.42	48	17.14	27	17.31	142	19.73
	ปานกลาง	29	47.54	121	54.26	160	57.14	91	58.33	401	55.69
	ดี	15	24.59	52	23.32	72	25.72	38	24.36	177	24.58
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00

ตาราง 4.19 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย และปัจจัยด้านสื่อมวลชน พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีปัจจัยทางด้านสื่อมวลชนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.92 นิสิตส่วนใหญ่เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจัยด้านสังคม พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.92

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยและปัจจัยด้านสื่อมวลชน

	ระดับ	< 2.50		2.51-3.00		3.01-3.50		3.51-4.00		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ปัจจัยด้านสื่อมวลชน	พอใช้	0	0.00	7	3.14	4	1.43	1	0.64	12	1.67
	ปานกลาง	35	57.38	142	63.68	165	58.93	111	71.15	453	62.92
	ดี	26	42.62	74	33.18	111	39.64	44	28.21	255	35.41
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00
กรได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์	พอใช้	0	0.00	7	3.14	4	1.43	1	0.64	12	1.67
	ปานกลาง	35	57.38	142	63.68	165	58.93	111	71.15	453	62.92
	ดี	26	42.62	74	33.18	111	39.64	44	28.21	255	35.41
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00

ตาราง 4.20 เป็นตารางแสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยและปัจจัยด้านจิตอาสา พบว่า นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีปัจจัยทางด้านจิตอาสาในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.47 นิสิตส่วนใหญ่เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ย่อยในปัจจัยด้านจิตอาสาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการช่วยเหลือผู้อื่น และเสียสละเพื่อสังคมในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 65.55 และ 62.08 ตามลำดับ และนิสิตส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นพัฒนาในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.39

ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยและจิตอาสา

	ระดับ	ไม่เกิน 2.50		2.51-3.00		3.01-3.50		3.51-4.00		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ปัจจัยด้านจิตอาสา	พอใช้	0	0.00	3	1.35	1	0.36	1	0.64	5	0.70
	ปานกลาง	29	47.54	139	62.33	182	65.00	107	68.59	457	63.47
	ดี	32	52.46	81	36.32	97	34.64	48	30.77	258	35.83
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00
กรช่วยเหลือผู้อื่น	พอใช้	0	0.00	2	0.90	1	0.36	0	0.00	3	0.41
	ปานกลาง	17	27.87	62	27.80	107	38.21	59	37.82	245	34.03
	ดี	44	72.13	159	71.30	172	61.43	97	62.18	472	65.56
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

	ระดับ	ไม่เกิน 2.50		2.51-3.00		3.01-3.50		3.51-4.00		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
การเสียสละเพื่อสังคม	พอใช้	0	0.00	3	1.35	1	0.36	2	1.28	6	0.84
	ปานกลาง	13	21.31	75	33.63	113	40.36	66	42.31	267	37.08
	ดี	48	78.69	145	65.02	166	59.28	88	56.41	447	62.08
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00
การมุ่งมั่นพัฒนา	พอใช้	6	9.84	28	12.56	39	13.93	29	18.59	102	14.17
	ปานกลาง	37	60.66	153	68.61	189	67.50	99	63.46	478	66.39
	ดี	18	29.50	42	18.83	52	18.57	28	17.95	140	19.44
	รวม	61	100.00	223	100.00	280	100.00	156	100.00	720	100.00

1.4 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 13 ตัวแปร ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 91 คู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คิดเป็นร้อยละ 2.20 ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมด และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 67 คู่ คิดเป็นร้อยละ 73.63 ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีทิศทางบวก ขนาดปานกลาง มีค่าพิสัยตั้งแต่ -.004 ถึง .708 โดยตัวแปรการสนับสนุนจากครอบครัว (family) การสนับสนุนจากครู (teacher) การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ (tv) และการช่วยเหลือผู้อื่น (help) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด ขณะที่ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต (psycho) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นน้อยที่สุด

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรแฝงปัจจัยด้านจิตลักษณะ มีค่าพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .201 ถึง .654 ขนาดปานกลาง โดยตัวแปรเจตคติต่อจิตอาสา (att) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน (self) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด (.654) และตัวแปรเจตคติต่อจิตอาสา (att) และตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (future) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด (.201)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรแฝงปัจจัยด้านสังคม มีค่าพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .007 ถึง .708 ขนาดปานกลาง โดยตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตนนับสนุน (love) และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (reason) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด (.708) และตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (reason) และการอบรมเลี้ยงดูแบบหลงทางจิต (psycho) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด (.007) และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรแฝงด้านจิตอาสา มีค่าพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .356 ถึง .685 ขนาดปานกลาง โดยตัวแปรการช่วยเหลือผู้อื่น (help) และตัวแปรการเสียสละเพื่อสังคม (give) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด (.685) และตัวแปรการช่วยเหลือผู้อื่น (help) และความมุ่งมั่นพัฒนา (develop) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด (.356)

ตารางที่ 4.21 เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิต

ตัวแปร	ATT	SELF	FUTURE	FAMILY	TEACHER	FRIEND	LOVE	REASON	PSYCHO	TV	HELP	GIVE	DEVELOP
ATT	1.000												
SELF	.654(**)	1.000											
FUTURE	.201(**)	.292(**)	1.000										
FAMILY	.267(**)	.333(**)	.254(**)	1.000									
TEACHER	.182(**)	.259(**)	.275(**)	.239(**)	1.000								
FRIEND	.293(**)	.403(**)	.192(**)	.330(**)	.240(**)	1.000							
LOVE	.242(**)	.313(**)	.226(**)	.643(**)	.275(**)	.297(**)	1.000						
REASON	.237(**)	.285(**)	.204(**)	.584(**)	.217(**)	.308(**)	.708(**)	1.000					
PSYCHO	0.024	0.043	-0.016	.124(**)	-.089(*)	0.014	0.05	0.007	1.000				
TV	.433(**)	.421(**)	.081(*)	.237(**)	.128(**)	.268(**)	.305(**)	.243(**)	0.026	1.000			
HELP	.455(**)	.544(**)	.228(**)	.303(**)	.316(**)	.401(**)	.352(**)	.307(**)	-0.004	.406(**)	1.000		
GIVE	.578(**)	.619(**)	.176(**)	.285(**)	.240(**)	.354(**)	.338(**)	.309(**)	0.021	.505(**)	.685(**)	1.000	
DEVELOP	.398(**)	.356(**)	.169(**)	.145(**)	.288(**)	.221(**)	.203(**)	.159(**)	-.112(**)	.330(**)	.356(**)	.549(**)	1.000
Mean	3.725	3.696	3.346	4.107	3.171	3.714	3.827	3.969	3.242	3.462	3.818	3.763	3.094
S.D.	0.448	0.456	0.634	0.686	0.652	0.54	0.764	0.766	0.848	0.558	0.5	0.526	0.633

หมายเหตุ : **p<.01 *p<.05

โดยสรุปตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 13 ตัวมีทั้งทิศทางบวกและทิศทางลบ ขนาดความสัมพันธ์เล็กน้อยจนถึงค่อนข้างสูง มีค่าพิสัยตั้งแต่ -.004 ถึง .708 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (love) และ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (reason) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .708 ส่วนตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต (psycho) และ ตัวแปรการช่วยเหลือผู้อื่น (help) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.004

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบจิตอาสาตามตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีข้อมูลส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ อายุ เพศ สาขาที่ศึกษา (สายวิทยาศาสตร์, สายศิลปศาสตร์) ระดับชั้นปี และเกรดเฉลี่ย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4.22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของจิตอาสาตามข้อมูลส่วนบุคคล

	Mean	SD	F	Sig.	Levene Statistic	
					F	Sig.
เพศ			16.29*	0.00	0.25	0.62
ชาย	3.45	0.47				
หญิง	3.60	0.44				
อายุ			0.72	0.63	2.62	0.02
18	3.52	0.45				
19	3.59	0.43				
20	3.60	0.42				
21	3.55	0.47				
22	3.53	0.53				
23	3.49	0.37				
24	3.66	0.16				
สาขาที่ศึกษา			0.04	0.84	2.44	0.12
สายศิลป์	3.55	0.47				
สายวิทยาศาสตร์	3.56	0.44				

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

	Mean	SD	F	Sig.	Levene Statistic	
					F	Sig.
ระดับชั้นปี			0.79	0.50	0.52	0.67
ปีที่ 1	3.55	0.44				
ปีที่ 2	3.60	0.42				
ปีที่ 3	3.53	0.50				
ปีที่ 4	3.56	0.46				
เกรดเฉลี่ย			4.08*	0.01	0.64	0.59
ไม่เกิน 2.50	3.72	0.44				
2.51-3.00	3.58	0.44				
3.01-3.50	3.54	0.46				
3.51-4.00	3.49	0.46				

*p<.05

หมายเหตุ Levene Statistic = ค่าที่ใช้ทดสอบ homogeneity of variance พบว่ามี 1 ตัวแปร คือ อายุ ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นเรื่องความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจากตาราง 4.22 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สาขาที่ศึกษา ระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ย โดยพิจารณาจากค่า F พบว่าตัวแปรเพศ และ ตัวแปรเกรดเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ จากการทดสอบรายคู่ (post hoc) ของเกรดเฉลี่ย พบว่า นิสิตที่มีผลการเรียนระดับต่ำมีระดับจิตอาสาที่ไม่แตกต่างจากนิสิตที่มีผลการเรียนเฉลี่ยปานกลาง แต่มีระดับจิตอาสาที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับนิสิตที่มีผลการเรียนเฉลี่ยดีและดีมาก และยังพบอีกว่านิสิตที่มีผลการเรียนเฉลี่ยปานกลางมีระดับจิตอาสาที่ไม่แตกต่างกับนิสิตทุกกลุ่มผลการเรียน และนิสิตที่มีผลการเรียนเฉลี่ยดีและดีมากมีระดับจิตอาสาไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยมีปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยด้านสังคม และ ปัจจัยสื่อมวลชน เป็นตัวแปรแฝง

ภายนอก และตัวแปรจิตอาสาเป็นตัวแปรแฝงภายใน ซึ่งตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลทั้งหมดมี 13 ตัวแปร ได้แก่ 1) ปัจจัยจิตลักษณะ (PSY) ศึกษาได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวคือ เจตคติต่อจิตอาสา (ATT) การรับรู้ความสามารถของตน (SELF) และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FUTURE) 2) ปัจจัยด้านสังคม (SOC) ศึกษาได้จากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว คือ การสนับสนุนจากครอบครัว (FAMILY) การสนับสนุนจากครูอาจารย์ (TEACHER) การสนับสนุนจากเพื่อน (FRIEND) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (LOVE) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (REASON) และการอบรมเลี้ยงดูแบบหลงโทษทางจิต (PHYCHO) 3) ปัจจัยสื่อมวลชน (MASS MEDIA) การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ (TV) และ 4) จิตอาสาศึกษาได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวคือการช่วยเหลือผู้อื่น (HELP) การเสียสละต่อสังคม (GIVE) และการมุ่งมั่นพัฒนา (DEVELOP)

ผลการวิเคราะห์โมเดลจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ ไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 31.821, $p = 0.282$ ที่องศาอิสระเท่ากับ 28 มีค่า GFI เท่ากับ 0.993 ที่มีค่าเข้าใกล้ 1.000 ค่า AGFI เท่ากับ 0.978 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1.000 และค่า RMR เท่ากับ 0.010 มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นั่นคือโมเดลสมมติฐานนี้มีความตรง (ตามแผนภาพที่ 4.1)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R-square) ของตัวแปรจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีค่าเท่ากับ 0.721 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับจิตอาสา ได้ร้อยละ 72.10 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.002 ถึง 1.000 เมื่อพิจารณาตัวแปรสังเกตได้ภายนอกพบว่า ตัวแปรการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงมากที่สุดเท่ากับ 1.000 รองลงมาคือ การเสียสละเพื่อสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.802 การรับรู้ความสามารถของตน มีสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.704 การสนับสนุนจากเพื่อนมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.664 และ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.644 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงน้อยที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบหลงโทษทางจิต มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.002

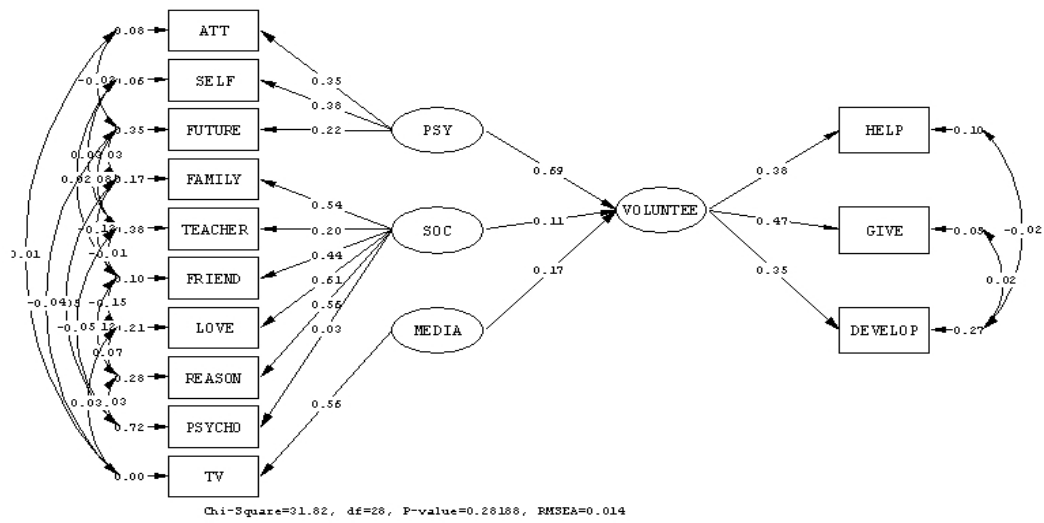
จากผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง ขององค์ประกอบในโมเดล เมื่อพิจารณาตัวแปรจิตอาสา พบว่า ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยจิตลักษณะ 0.691 ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านสังคม 0.107 และ ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านสื่อมวลชน 0.173

เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงในโมเดล พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.332-0.828 ตัวแปรแฝงที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ จิตอาสา กับ ปัจจัยจิตลักษณะ มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.828 รองลงมา ได้แก่ จิตอาสา กับ ปัจจัยด้านสื่อมวลชนมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.554 และ ปัจจัยด้านสังคม กับ ปัจจัยสื่อมวลชนมีค่าความสัมพันธ์กันต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.332 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล สรุปความสัมพันธ์ได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับจิตอาสามากที่สุด คือ ปัจจัยจิตลักษณะ (ตารางที่ 4.23)

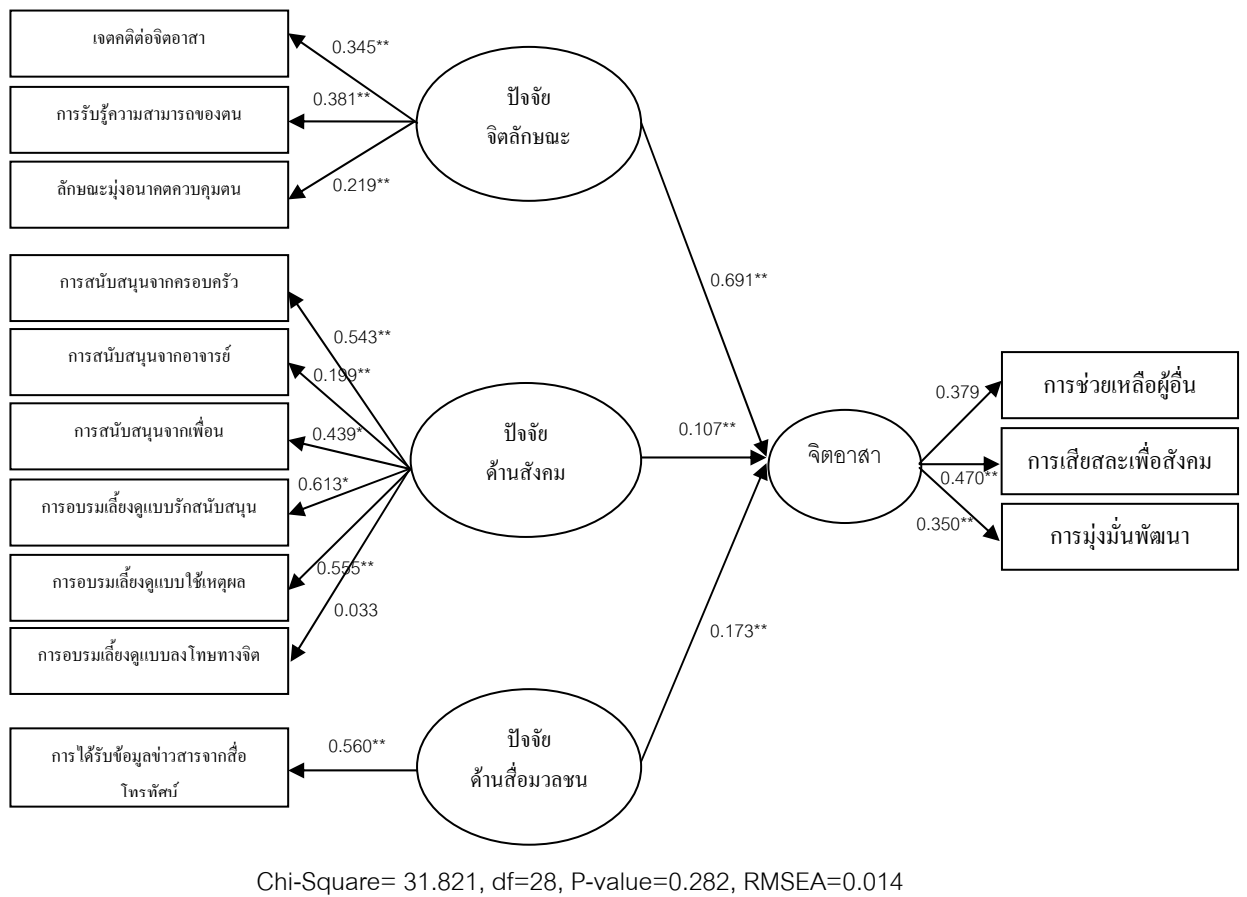
ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสถิติผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวแปรเหตุ	ตัวแปรผล		จิตอาสา		
	อิทธิพลรวม (TE)	อิทธิพลทางอ้อม(IE)	อิทธิพลทางตรง (DE)		
ปัจจัยจิตลักษณะ	0.691**	-	0.691**		
ปัจจัยด้านสังคม	0.107**	-	0.107**		
ปัจจัยด้านสื่อมวลชน	0.173**		0.173**		
ค่าสถิติ					
ไค-สแควร์ = 31.821	df = 28	p = .282	GFI = .993	AGFI = .978	RMR = .010
ตัวแปร	ATT	SELF	FUTURE	FAMILY	TEACHER
ความเที่ยง	0.593	0.704	0.120	0.633	0.094
ตัวแปร	FRIEND	LOVE	REASON	PSYCHO	TV
ความเที่ยง	0.664	0.644	0.525	0.002	1.000
ตัวแปร	HELP	GIVE	DEVELOP		
ความเที่ยง	0.580	0.802	0.309		
สมการโครงสร้างตัวแปร จิตอาสา					
R SQUARE	0.721				
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง					
ตัวแปรแฝง	VOLUNTEER	PSY	SOC	MASS MEDIA	
VOLUNTEER	1.00				
PSY	0.828	1.000			
SOC	0.495	0.479	1.000		
MASS MEDIA	0.554	0.500	0.332	1.000	

**p<.01

แผนภาพที่ 4.1 โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 4.2 โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) ในลักษณะของการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationships) มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามสาขาที่เรียน 2) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วยกลุ่มตัวแปรด้านปัจจัยจิตลักษณะ จำนวน 3 ตัวแปร ปัจจัยด้านสังคม จำนวน 6 ตัวแปร ปัจจัยด้านสื่อมวลชน จำนวน 1 ตัวแปร และจิตอาสา จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบ่งเป็น 3 ตอน คือ **ตอนที่ 1** แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับ เพศ อายุ สาขาที่กำลังศึกษา ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ และผลการเรียนเฉลี่ย เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบเติมคำตอบจำนวน 5 ข้อ **ตอนที่ 2** แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิต ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยสื่อมวลชน มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ **ตอนที่ 3** แบบวัดจิตอาสาของนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 3 เนื้อหา ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนา แบบวัดจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรีระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 21 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ **ตอนที่ 1** การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งจะให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย การ

กระจายของข้อมูล และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ **ตอนที่ 2** การเปรียบเทียบจิตอาสาตามข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลของสาขาที่ศึกษา **ตอนที่ 3** การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) คะแนนสูงสุด (max) คะแนนต่ำสุด (min) ค่าความเบ้ (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) การทำตารางสองมิติ (crosstab-tabulation) การวิเคราะห์ความแตกต่างของนิสิตสายวิทยาศาสตร์และสายศิลปศาสตร์ (one - way ANOVA) การวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows และใช้การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (3.56 จากมาตรฐานค่า 5 ระดับ) โดยภาพรวมนิสิตส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 63.47 มีจิตอาสาในระดับปานกลาง นิสิตสายวิทยาศาสตร์ และสายศิลปศาสตร์ มีระดับจิตอาสาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่พบว่านิสิตหญิงมีจิตอาสาสูงกว่านิสิตชาย และเมื่อวิเคราะห์ระดับจิตอาสาเป็นรายด้าน พบว่านิสิตมีจิตอาสาด้านการช่วยเหลือผู้อื่น (3.82) สูงกว่าด้านการเสียสละต่อสังคม (3.76) และด้านการมุ่งมั่นพัฒนา (3.09)

2. โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตประกอบด้วยตัวแปรภายนอกแฝงจำนวน 3 ตัว ได้แก่ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านสื่อมวลชน และตัวแปรภายในแฝงคือตัวแปรจิตอาสา และมีตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลทั้งหมด 13 ตัวแปร

3. ผลการวิจัยพบว่าโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าไค-สแควร์ (Chi-square) = 31.821, $p = 0.282$, $df = 28$, GFI = 0.993, AGFI = 0.978, RMR = 0.010 ทั้งนี้ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับจิตอาสาได้ร้อยละ 72.10 โดยปัจจัยจิตลักษณะมีความสัมพันธ์ต่อจิตอาสามากที่สุด (0.828) และส่งผลต่อจิตอาสามากที่สุดเช่นกัน (0.691) ปัจจัยที่รองลงมาที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตอาสา คือ ปัจจัยด้านสื่อมวลชน (0.554) และ ปัจจัยด้านสังคม (0.495) ซึ่งยังส่งผลต่อระดับจิตอาสารองลงมาตามลำดับอีกด้วย สำหรับน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรจิตอาสา พบว่าจิตอาสาด้าน

การเสียสละเพื่อสังคม (0.470) สูงกว่าด้านการช่วยเหลือผู้อื่น (0.379) และด้านความมุ่งมั่นพัฒนา (0.350)

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่นำเสนอข้างต้นนั้น โดยภาพรวมสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยนี้มีประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ ได้แก่ ระดับจิตอาสาของนิสิตตัวแปรภูมิหลังที่ส่งผลต่อระดับของจิตอาสา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตอาสาของนิสิต

1. ระดับจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรี

ผลการวิจัยพบว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (3.56 จากมาตรฐานค่า 5 ระดับ) ซึ่งถือว่ายังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงนัก โดยนิสิตส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 63.47 มีระดับจิตอาสาของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง และมีนิสิตเพียงร้อยละ 35.83 ที่มีระดับจิตอาสาในระดับสูง แสดงว่าต้องมีการพัฒนาส่งเสริมเพื่อยกระดับจิตอาสาของนิสิตให้มีระดับสูงยิ่งขึ้น

เมื่อวิเคราะห์จิตอาสาที่นิสิตแสดงออกในแต่ละด้านพบว่า จิตอาสาที่นิสิตยังมีปัญหาอยู่มาก ได้แก่ ความมุ่งมั่นพัฒนา (3.09) อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับต่ำกว่าด้านการเสียสละเพื่อสังคม (3.76) และด้านการช่วยเหลือผู้อื่น (3.82) ซึ่งอยู่ในระดับสูง อยู่ค่อนข้างมาก ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าระดับจิตอาสาที่ต้องเร่งพัฒนา คือ การทำให้นิสิตมีจิตสำนึกร่วมที่จะพัฒนาสังคม ซึ่งด้านความมุ่งมั่นพัฒนานั้นถือเป็นจิตอาสาระดับสูง เพราะ ความมุ่งมั่น ความคิดริเริ่มในการพัฒนาด้าน พัฒนาสังคม ความตั้งใจที่จะทำงานส่วนรวม ความสนใจในการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งการเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคม นั้นสามารถกระทำได้อย่าง ในขณะที่จิตอาสาระดับต่ำกว่า คือ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น นิสิตสามารถแสดงได้ง่ายกว่า เพราะเป็นเรื่องของการแสดงความรู้สึกจิตใจ ความโอบอ้อมอารี เชื่อเพื่อเผื่อแผ่ การอำนวยความสะดวก การแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น การช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น และส่วนการเสียสละต่อสังคมเป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เห็นเป็นรูปธรรมในระดับที่สูงกว่าการช่วยเหลือผู้อื่น ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือในรูปแบบร่างกาย แรงใจ เช่น การเสียสละเวลาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม สละกำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น การรู้จักเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ สละประโยชน์ที่ตนพึงได้รับเพื่อประโยชน์ของคนหมู่มากหรือคนที่อ่อนแอกว่า เป็นต้น นิสิตจะกระทำรองลงมา สะท้อนให้เห็นว่าจิตอาสาในการเสียสละต่อสังคมสามารถทำได้ในระดับสูง แต่อย่างน้อยก็ว่าการช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งส่วนใหญ่การช่วยเหลือผู้อื่นนั้นเป็นจิตอาสาด้านความรู้สึกนึกคิดและเป็นจิตอาสาในระดับที่ทำงานง่ายกว่า ซึ่ง

แสดงให้เห็นว่านิสิตมีความคิดที่ดีที่อยากช่วยเหลือสังคมอยู่ภายในจิตใจมีสูง แต่มีการแสดงออกในการช่วยเหลือหรือเสียสละต่อสังคมน้อยกว่าด้านความคิดในการอยากช่วยเหลือหรือพัฒนาเนื่องมาจากความรู้สึกในการอยากช่วยเหลือสังคมนั้นสามารถทำได้ง่ายกว่าการเสียสละต่อสังคมเกิดจากปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาในตัวนิสิตเอง ทั้งด้านปัจจัยจิตลักษณะ (3.59 จากมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ) ปัจจัยด้านสังคม (3.67 จากมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ) และปัจจัยด้านสื่อมวลชน (3.46 จากมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ) ของตัวนิสิตเองนั้นมีอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ปัจจัย จึงส่งผลต่อระดับจิตอาสาที่ไม่สูงมากนัก ดังนั้นนิสิตควรได้รับการพัฒนาปัจจัยทั้ง 3 ด้านเพื่อเป็นการส่งเสริมระดับจิตอาสาในตัวนิสิตเอง

เมื่อพิจารณาภูมิหลังพบว่า นิสิตเพศหญิงมีจิตอาสามากกว่าเพศชาย แสดงให้เห็นว่าจิตสำนึกในการช่วยเหลือผู้อื่น หรือการช่วยเหลือสังคมของผู้หญิงจะมากกว่าผู้ชาย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้หญิงเป็นเพศที่ความอ่อนโยน ชี้แจงสาร จึงแสดงออกถึงจิตอาสาสูงกว่ากัน และยังพบอีกว่า นิสิตที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำจะมีระดับจิตอาสาที่สูงกว่านิสิตที่มีผลการเรียนสูงกว่า แสดงให้เห็นว่า นิสิตที่เรียนเก่ง ฉลาด มีผลการเรียนสูง เป็นคนที่มุ่งมั่นตั้งใจศึกษา จนอาจจะลืมมองสังคมนรอบข้าง สนใจที่จะมุ่งมั่นพัฒนาตนเองเป็นหลักให้เป็นคนที่เก่งพร้อม จนลืมนึกถึงการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมไป ทำให้นิสิตขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม จึงส่งผลให้นิสิตที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่ามีจิตอาสาที่สูงกว่า เมื่อพิจารณาจากตารางค่า Post hoc พบว่า นิสิตที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำมีระดับจิตอาสาที่ไม่แตกต่างจากนิสิตที่มีผลการเรียนเฉลี่ยปานกลาง แต่มีระดับจิตอาสาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับนิสิตที่มีผลการเรียนเฉลี่ยดีหรือดีมาก และยังพบว่านิสิตที่มีผลการเรียนเฉลี่ยปานกลางมีระดับจิตอาสาที่ไม่แตกต่างกับนิสิตทุกกลุ่มผลการเรียน และนิสิตที่มีผลการเรียนเฉลี่ยดีและดีมากมีระดับจิตอาสาไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่านิสิตที่เรียนเก่ง ฉลาด มีผลการเรียนสูง คือ คนที่มุ่งมั่นในการเรียน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน สนใจที่จะพัฒนาตนเองเป็นหลัก จนไม่ได้สนใจสิ่งแวดล้อมหรือสังคมนรอบข้าง จะมีการแข่งขันภายในจิตใจเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จด้านการศึกษาล่าเรียน เป็นอันดับหนึ่งด้านการเรียน เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิตด้านการศึกษา เพราะคนที่เรียนเก่ง ฉลาด มักจะมีโอกาสในการประสบความสำเร็จในชีวิตด้านการทำงานสูงกว่าคนที่มีการเรียนอ่อนกว่า คนที่มีผลการเรียนดีกว่ามักจะได้งานทำที่ดีกว่าคนที่มีการเรียนอ่อนกว่า จึงทำให้นิสิตที่มีผลการเรียนดีมีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเองเป็นสำคัญจนอาจจะลืมนึกถึงส่วนรวม จนทำให้คนที่เรียนดีมีระดับจิตอาสาต่ำกว่าคนที่มีการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสา

ปัจจัยมี 3 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยสื่อมวลชน ปัจจัยที่ส่งผลมาก ได้แก่ ปัจจัยจิตลักษณะ ส่งผลต่อจิตอาสามากที่สุด (0.691) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อมวลชน (0.173) และ ปัจจัยด้านสังคม (0.107) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัจจัยจิตลักษณะส่งผลต่อระดับจิตอาสาสูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล มีความดี (2547) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ ซึ่งพบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ จะพบว่า ปัจจัยที่น่าสนใจ คือ ปัจจัยด้านจิตลักษณะทั้ง 3 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อจิตอาสา การรับรู้ความสามารถของตน และ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ซึ่งตัวแปรทั้งสามส่วนใหญ่มียุทธศาสตร์ในระดับสูง คือ เจตคติต่อจิตอาสา (3.73 จากมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ) และ การรับรู้ความสามารถของตน (3.70 จากมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ) มีเพียงลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเพียงตัวแปรเดียวที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง (3.35 จากมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ) แสดงให้เห็นว่า นิสิตมีระดับเจตคติต่อจิตอาสา และ การรับรู้ความสามารถของตนในระดับสูง และมีลักษณะมุ่งอนาคตในระดับปานกลาง ซึ่งยังต่ำกว่าเจตคติต่อจิตอาสา และ การรับรู้ความสามารถของตนอยู่ค่อนข้างมาก จึงควรต้องเร่งพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นอันดับแรกใน 3 ตัวแปร ของปัจจัยจิตลักษณะ และ ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนด้านเจตคติต่อจิตอาสา และ การรับรู้ความสามารถของตน เพื่อยกระดับให้สูงยิ่งขึ้นกว่าเดิม

จากผลการวิจัยในครั้งนี้มีระดับจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง (3.56 จากมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ) โดยที่ตัวชี้วัดจิตอาสา คือ การช่วยเหลือผู้อื่น (3.82 จากมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ) และ การเสียสละต่อสังคม (3.76 จากมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ) ทั้ง 2 ตัวนี้อยู่ในระดับสูง แต่มีเพียง ความมุ่งมั่นพัฒนา (3.09 จากมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ) ที่ยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งลักษณะมุ่งอนาคต ก็อยู่ในระดับปานกลาง หากมีการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตให้สูงขึ้น ระดับจิตอาสาของนิสิตก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย เพราะ ปัจจัยจิตลักษณะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาในระดับสูงมาก (0.691) สูงกว่าปัจจัยด้านสังคม (0.107) และ ปัจจัยด้านสื่อมวลชน (0.173) ประมาณ 6 เท่า หากตัวแปรในปัจจัยจิตลักษณะทั้ง 3 ตัวแปรอยู่ในระดับที่สูงแล้ว ระดับจิตอาสา ก็จะสูงตามไปด้วย จึงควรมีการพัฒนาจิตอาสาโดยปัจจัยจิตลักษณะ หากมีการพัฒนาให้นิสิตมีเจตคติที่ดีต่อจิตอาสา มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง จะเป็นการพัฒนาที่สำคัญและก่อให้เกิดจิตอาสาแก่ตัวนิสิตมากที่สุด

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีตัวแปรเพียง 1 ตัวเท่านั้นที่ไม่ส่งผลต่อระดับจิตอาสา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต (3.24 จากมาตรฐานค่า 5 ระดับ) อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตอยู่ในปัจจัยด้านสังคม ซึ่งตัวแปรปัจจัยด้านสังคมตัวอื่น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงค่อนข้างมากซึ่งดูจากค่าเฉลี่ยของตัวแปร สังเกตตัวแปรการสนับสนุนจากครอบครัว (4.11 จากมาตรฐานค่า 5 ระดับ) แล้วมีค่าเฉลี่ยที่สูง และ ต่างกับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตอยู่มาก อาจทำให้การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตส่งผลน้อยจนถึงไม่ส่งผลเลยต่อระดับจิตอาสาของนิสิต ซึ่งอาจจะมาจากสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมนิสิตจะมีผลการเรียนดี มีความรับผิดชอบด้านการเรียน และมีความประพฤติดีเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ไม่ทำความเข้าใจให้ผู้ปกครอง จึงทำให้ตัวแปรการลงโทษทางจิตมีค่าเฉลี่ยไม่สูงมาก ดังนั้น ควรจะมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่คาดว่าจะมีตัวแปรการลงโทษทางจิตที่สูงกว่านี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ระดับจิตอาสาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ครอบคลุม อาจารย์ หรือผู้เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมหรือหาวิธีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับจิตอาสา เห็นความสำคัญของจิตอาสา และมีจิตสำนึกที่จะแสดงพฤติกรรมจิตอาสาเพิ่มขึ้น และโดยที่นิสิตต่างสาขา ไม่ว่าจะสายวิทยาศาสตร์หรือสายสังคมศาสตร์ต่างมีระดับจิตอาสาไม่แตกต่างกัน ดังนั้นแนวทางการพัฒนาจิตอาสาไม่น่าแตกต่างกัน

2. ปัจจัยด้านจิตลักษณะ ด้าน เจตคติต่อจิตอาสา การรับรู้ความสามารถของตน และ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีอิทธิพลต่อระดับจิตอาสาของนิสิต ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครอบครัวยุติธรรม อาจารย์ ควรมีการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อจิตอาสา ส่งเสริมให้นิสิตมีการรับรู้ความสามารถในตนเอง และส่งเสริมให้นิสิตมีลักษณะมุ่งอนาคตในตนเองสูง เช่น อาจารย์ควรมีการสอดแทรกในวิชาเรียน เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นิสิตมีจิตอาสาเพิ่มขึ้น

3. เนื่องจากปัจจัยด้านสังคม มีอิทธิพลต่อจิตอาสาไม่น้อย ดังนั้น นอกจากสถาบันการศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาจิตอาสาของนิสิตแล้ว สถาบันครอบครัว และสังคมรอบข้างนิสิตก็ต้องมีบทบาทในการส่งเสริมไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน

4. ปัจจัยด้านสื่อมวลชนมีผลต่อจิตอาสาเช่นกัน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสื่อ ต้องมีบทบาทในการกำกับดูแล หรือมีนโยบายในการเสนอข่าวที่นำไปสู่การพัฒนาจิตอาสาของนิสิตนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตในครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกัน ทั้งอายุ ระดับชั้นปีที่ศึกษา รวมทั้งศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียว จึงน่าจะมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน เพื่อศึกษาผลการวิเคราะห์ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาให้อำนาจกลุ่มประชากรที่หลากหลายมากขึ้น

2. ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยจิตลักษณะ ส่งผลต่อจิตอาสามากที่สุด ควรมีการศึกษาในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (research and development) เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาจิตอาสาของนิสิตโดยอาศัยตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะ เพื่อยืนยันผลความคงอยู่ของจิตอาสาในตัวของนิสิตว่ามีความคงทนในการมีจิตอาสาหรือไม่

3. ควรมีการศึกษาที่แยกปัจจัยด้านสังคมออก เป็น ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม และ ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู เพื่อศึกษาดูรายละเอียดและเพื่อทราบถึงปัจจัยสาเหตุที่ส่งผลต่อจิตอาสามากที่สุด เพื่อประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาระดับจิตอาสาที่ง่ายขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กนิษฐา นิต์ศน์พัฒนา และคณะ. (2541). จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

โกศล มีความดี. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2540-2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=90>.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2550-2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p10/plan10/data/report_1248/1.pdf.

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. สำนักงาน. (2542). วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤติเพื่อฟื้นฟูชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

ชาย โพธิ์สีตา และคณะ. (2540). รายงานการวิจัยพื้นฐานการศึกษา สภาพเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ของชุมชนของชุมชนเพื่อใช้ในการวางแผนการนำกิจกรรมควบคุมโรคติดต่อของชุมชน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

* ธีรรัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. (2550). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรรัฐดา สุจินันท์กุล. (2541). ปัจจัยด้านครอบครัว การทำงานและลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (พฤติกรรมศาสตร์). สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.

ดวงเดือน พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉนิก. (2520). จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ: สถาบันการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. (2528). ปัจจัยทางจิตวิทยาในเพศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 32. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า. (2543). ปัจจัยด้านจิตสังคมของผู้ดูแลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื่อเฮดส์. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต พฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า. (2544). ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ดูแลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื่อเฮดส์. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสมวล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นันทวัฒน์ ชุนชี. (2546). การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2536). สภาพเศรษฐกิจและสังคมยุคใหม่ จริยธรรมในการศึกษาสำหรับอนาคต. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- บุญมี เต็ดอนันต์กุล. (2539). ผลของการฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยต่อการเปลี่ยนเจตคติต่อประชาธิปไตย. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต พฤติกรรมศาสตร์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
- มุกิตา หวังคิด. (2547). การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัลภา สบายยิ่ง. (2542). ปัจจัยด้านการตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเอง และบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้จำหน่ายตรง. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต พฤติกรรมศาสตร์. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
- วิรัต ปานศิลา. (2542). การถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน จิตลักษณะและการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสาธารณะสุขระดับตำบลในภาคเหนือของไทย. ปรินญาณิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี. (2542). การรับรู้ความสามารถของตน สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2541). บทบาทของมหาวิทยาลัยกับการศึกษาเพื่อความเป็นประชาสังคม. *ASAHI JOURNAL* 1(1)
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมดุลย์ ชาญนวงศ์. (2533). การศึกษาคุณลักษณะทางจิตใจของประชากรไทยที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต พุทธศักราช 2533. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
- สุกานดา นิมทองคำ. (2535). ตัวแปรเชิงจิตสังคมและชีวพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุพจน์ ทราญแก้ว. (2546). จิตสำนึกสาธารณะ การก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง. วารสารเพชรบุรีวิทยาลัย. สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุภัทรา ภูสิทธ์ตานาวลี. (2547). ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวกับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. พฤติกรรมศาสตร์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
- นฤทัย อาจปรุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนิสรา จรัสศรี. (2541). ลักษณะทางพุทธและพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการพยาบาลผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์ ของพยาบาลวิชาชีพในโรงเรียนพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์.กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อนุศักดิ์ จินดา. (2548). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรพินทร์ ชูชม และคณะ. (2549). การวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย.รายงานการวิจัย ฉบับที่ 104.กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อัจฉรา ไฉมแจ่ม. (2544). จิตสำนึกของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการรวมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัจฉราพร บุญญพานิช. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์.กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย .มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาษาอังกฤษ

Allott. 2002.*Health of Nations:Society and Law beyond the State*.London:Cambridge University Press.

<http://old.russ.ru:8082/ds/english.htm> .[06.27.2005].

Oslon, Blekher, Chesnokova. (1999). *Public Consciousness*. [Online]. Available from:

Shinji.2005.*The Formation of The Public Consciousness of Moral Education in*

Schools:Moral Development Theory of J.Habermas and L.Kohlberg and Their.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตังธนกันนที
สาขาวิชาวัดและประเมินผล ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัช สู่แสนสุข
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
5. อาจารย์ ดร.ประสาท เนืองเฉลิม
อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ภาคผนวก ข
ตารางผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

ข้อ	รายการ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
เจตคติต่อจิตอาสา			
1	เมื่อเห็นผู้อื่นต้องการความช่วยเหลือ ฉันเต็มใจที่จะเข้าไปช่วย	0.60	เมื่อเห็นผู้อื่นต้องการความช่วยเหลือ ฉันรีบที่จะเข้าไปช่วย
2	ฉันรู้สึกดีทุกครั้งเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น	1.00	
3	ฉันรู้สึกเฉยๆเมื่อมีผู้ขอความช่วยเหลือ เพราะมีคนขอร้องให้ช่วยเหลือเป็นประจำ	0.80	
4	ฉันรู้สึกชอบทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม	1.00	
5	ฉันอ่านยอมเสียสละสิ่งที่ควรได้	0.80	ฉันเคยเสียสละสิ่งที่ควรได้ให้ผู้ที่ขาดแคลนกว่า
6	ความรู้สึกอยากช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคมเกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติ	0.80	ความรู้สึกอยากช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยสังคมเกิดขึ้นกับฉันเองโดยอัตโนมัติ
7	ฉันรู้สึกเสมอว่าประเทศชาติบ้านเมืองมีความสำคัญกว่าตนเอง	0.80	
การรับรู้ความสามารถของตน			
8	ฉันทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นเป็นประจำ	0.80	
9	ฉันสามารถรับรู้ได้ว่าตนไม่สามารถทำประโยชน์ต่อส่วนรวมได้	0.80	ฉันรู้ดีว่าตนเองไม่สามารถทำประโยชน์ต่อส่วนรวมได้
10	ฉันยินดีบริจาคเงินหรือสิ่งของให้ผู้ขาดแคลนนำไปใช้	0.80	ฉันบริจาคเงินหรือสิ่งของให้ผู้ขาดแคลนนำไปใช้
11	ฉันมีความมั่นใจว่าฉันจะนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าตนเอง	0.80	ฉันมั่นใจว่าฉันนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าตนเอง
12	ฉันมีความมั่นใจว่าตนเองมีประโยชน์ต่อส่วนรวม	0.80	ฉันมั่นใจว่าตนเองมีประโยชน์ต่อส่วนรวม
13	ฉันสามารถรับรู้ได้ว่าพฤติกรรมของตนมีประโยชน์ต่อส่วนรวม	0.60	ฉันทราบว่าฉันสามารถสามารถทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้
14	ฉันสามารถรับรู้ได้ว่าตนสามารถทำประโยชน์ต่อส่วนรวมได้หรือไม่	0.60	ฉันสามารถให้ความช่วยเหลือผู้อื่นได้

ข้อ	รายการ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน			
15	ฉันอ่านหนังสือเป็นประจำทุกวัน	0.80	
16	ฉันมีความตั้งใจศึกษาเรียนรู้จากอาจารย์ให้มากที่สุด	0.80	ฉันตั้งใจศึกษาความรู้จากอาจารย์ให้ได้มากที่สุด
17	ฉันวางแผนเป้าหมายในอนาคตเรียบร้อยแล้วว่าเรียนจบจะทำอย่างไรต่อไป	0.80	
18	ฉันหวังว่าผลการเรียนจะออกมาดี จึงตั้งใจเรียน แล้วผลก็เป็นเช่นนั้น	0.80	
19	ฉันชอบอ่านหนังสือ เพื่ออยากเป็นคนรอบรู้	0.60	ฉันอ่านหนังสือ เพื่ออยากเป็นคนรอบรู้
20	ฉันชอบค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ นอกเหนือจากตำราเรียนเพื่อให้มีความรู้มากขึ้น	0.80	ฉันค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ นอกเหนือจากตำราเรียนเพื่อให้มีความรู้มากขึ้น
21	ฉันมีความมุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียนมาก เพื่อให้ผลการเรียนดี	1.00	
การสนับสนุนจากครอบครัว			
22	ฉันได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย	1.00	
23	ครอบครัวคอยให้กำลังใจฉันเสมอ	0.80	
24	ครอบครัวของฉันเป็นครอบครัวที่รักใคร่ อบอุ่น	0.60	
25	ทุกคนในครอบครัวฉันสามัคคี ปองดอง และคอยช่วยเหลือกัน	0.60	
การสนับสนุนจากครู อาจารย์			
26	ครูมักจะกล่าวยกย่องชมเชยฉันเป็นประจำ	0.60	ครูมักกล่าวยกย่องชมเชยฉันเป็นประจำเมื่อฉันทำประโยชน์ต่อส่วนรวม
27	ครูจะคอยให้ข้อมูลข่าวสารทางด้านต่างๆแก่ฉันเสมอ	0.60	ครูจะคอยให้ข้อมูลข่าวสารด้านการช่วยเหลือและพัฒนาสังคมแก่ฉันเสมอ

ข้อ	รายการ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
การสนับสนุนจากครู อาจารย์			
28	ฉันมักจะได้รับความไว้วางใจจากครูในการปฏิบัติงาน	0.60	ฉันมักได้รับความไว้วางใจจากครูในการปฏิบัติงาน
29	ครูมักจะให้คำแนะนำต่างๆแก่ฉันเสมอ	0.60	ครูมักให้คำแนะนำในการช่วยเหลือผู้อื่นและการพัฒนาสังคมแก่ฉันเสมอ
การสนับสนุนจากเพื่อน			
30	ฉันเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ	0.60	
31	ฉันชักชวนเพื่อนทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมเพื่อน ๆ มักไม่ขัดข้อง	1.00	
32	ฉันเคยได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนทางด้านวัสดุสิ่งของ	0.60	
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน			
33	ฉันและบิดามารดามักจะแสดงความรักกันอย่างเปิดเผย	0.80	
34	ฉันมีบทบาทสำคัญในบ้าน โดยได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว	0.60	
35	บิดามารดาเข้าใจความรู้สึกของฉันเป็นอย่างดี	0.80	
36	บิดามารดายอมให้ฉันมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของครอบครัว	0.60	
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล			
37	บิดามารดามักจะแจกแจงเหตุผลต่างๆให้ฉันเข้าใจเสมอ	0.60	บิดามารดามักชี้แจงเหตุผลต่างๆให้ฉันเข้าใจเสมอ
38	บิดามารดาจะให้เหตุผลว่าสิ่งใดให้ทำ หรือสิ่งใดไม่ควรกระทำ	1.00	
39	บิดามารดาจะตัดสินฉันว่าถูกหรือผิดโดยใช้เหตุผล	0.80	
40	บิดามารดาจะสอนฉันให้รู้จักใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์	1.00	

ข้อ	รายการ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต			
41	บิดามารดามักจะลงโทษด้วยวาจาทุกครั้งเมื่อฉันกระทำผิด	0.80	
42	บิดามารดาจะงดแสดงความรักความเมตตา เมื่อฉันกระทำผิด	0.40	
43	บิดามารดาจะทำท่าเมินเฉย เมื่อรู้สึกไม่พอใจฉันหรือฉันกระทำผิด	0.80	
การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์			
44	การนำเสนอข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์ทำให้ฉันเกิดความรู้สึกเห็นใจและอยากให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	1.00	
45	ฉันได้รับข่าวผู้ที่เดือดร้อนต้องการความช่วยเหลือจากสื่อโทรทัศน์แล้วทำให้อยากช่วยเหลือผู้อื่น	1.00	
46	ฉันคิดว่าการนำเสนอข่าวสารของสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้ที่ประสบปัญหาเดือดร้อน ทำให้ฉันมีโอกาสช่วยเหลือผู้อื่น	1.00	
47	ฉันเห็นข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้ที่ประสบปัญหาและต้องการความช่วยเหลือ ฉันจะเปลี่ยนช่องเนื่องจากไม่สนใจและรำคาญ	0.80	ฉันเห็นข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้ที่ประสบปัญหาและต้องการความช่วยเหลือ ฉันมักเปลี่ยนช่อง
48	การเกิดพฤติกรรมอาสาของฉัน ส่วนหนึ่งเกิดจากการได้รับข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์	0.80	
49	การนำเสนอข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้ประสบปัญหาหรือเดือดร้อนไม่มีผลต่อความรู้สึกของฉันในการอยากช่วยเหลือผู้อื่น	1.00	
50	เมื่อฉันได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้ประสบปัญหาเดือดร้อนฉันมักจะรู้สึกสงสารและอยากช่วยเหลือ	1.00	

ข้อ	รายการ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
การช่วยเหลือผู้อื่น			
51	เมื่อเห็นอาจารย์หรือเพื่อนถือของพะรุงพะรัง ฉันจะอาสาเข้าไปช่วยเหลือ	1.00	
52	เมื่อเพื่อนไม่ได้นำอุปกรณ์การเรียนมา ฉันจะแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน	1.00	
53	เมื่อเพื่อนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ฉันจะอาสาให้คำแนะนำแก่เพื่อน	1.00	
54	ฉันบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม	1.00	
55	ฉันเต็มใจช่วยเหลือครู เพื่อน หรือผู้อื่น แม้ไม่ได้ถูกร้องขอให้ช่วย	0.80	
56	ฉันให้คำแนะนำแก่เพื่อนและน้องที่กำลังกระทำ ความผิด	0.80	
57	ฉันมักจะให้กำลังใจและคำแนะนำเมื่อเพื่อนกำลังมีความทุกข์หรือประสบปัญหา	1.00	
การเสียสละเพื่อสังคม			
58	ฉันจะสละที่นั่งบนรถเมล์ ให้ผู้ที่อ่อนแอกว่าและคนชราอายุเสมอ	1.00	ฉันสละที่นั่งบนรถเมล์ ให้ผู้ที่อ่อนแอกว่าและคนชราอายุเสมอ
59	ฉันยินดีช่วยเหลือและทำประโยชน์เพื่อสังคม เมื่อมีโอกาส	1.00	
60	ฉันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมโดยที่ไม่ต้องมีใครร้องขอ	1.00	
61	ฉันสละเวลาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเพื่อนที่ต้องการความช่วยเหลือเสมอ	1.00	
62	ฉันยินดีสละโอกาสที่ดีให้กับผู้ที่ขาดแคลนหรือผู้ที่จำเป็น	1.00	
63	ฉันเคยบริจาคสิ่งของและเงิน เพื่อคนที่ขาดแคลนและด้อยโอกาส	1.00	
64	ฉันใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสังคม	1.00	

ข้อ	รายการ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
การมุ่งมั่นพัฒนา			
65	ฉันสนใจเฉพาะเรื่องราวของตนและคนในครอบครัวเท่านั้น	0.80	
66	ฉันมักจะเชิญชวนและให้ข้อคิดแก่ผู้อื่นให้ทำงานเพื่อสังคม	1.00	
67	ฉันร่วมรณรงค์ให้คนในสังคมตระหนักถึงปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม	1.00	
68	ฉันกับเพื่อนระดมความคิดหากิจกรรมพัฒนาสังคม	1.00	
69	ฉันเชิญชวนให้เพื่อนๆ คิดกิจกรรมหรือแนวทางที่เสริมสร้างให้เพื่อนมีจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม	1.00	
70	ฉันรณรงค์ให้เพื่อน และผู้อื่นทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม	1.00	
71	ฉันเชิญชวนเพื่อน พี่ น้อง เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสังคมอยู่เสมอ	1.00	

ภาคผนวก ค

ตารางค่าความเที่ยงของแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยที่มุ่งวัด

ตารางค่าความเที่ยงของแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยที่มุ่งวัด

ตัวแปรปัจจัย	จำนวนข้อ	ความเที่ยง
ปัจจัยด้านจิตลักษณะ		
เจตคติต่อจิตอาสา	7	0.76
การรับรู้ความสามารถของตน	7	0.71
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	7	0.94
ปัจจัยด้านสังคม		
การสนับสนุนจากครอบครัว	4	0.84
การสนับสนุนจากครู อาจารย์	4	0.80
การสนับสนุนจากเพื่อน	3	0.67
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	4	0.92
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	4	0.86
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต	3	0.80
ปัจจัยด้านสื่อมวลชน		
การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์	7	0.87
จิตอาสา		
การช่วยเหลือผู้อื่น	7	0.72
การเสียสละเพื่อสังคม	7	0.74
การมุ่งมั่นพัฒนา	7	0.87
รวมทั้งฉบับ	71	0.93

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรียน นิสิตทุกท่านที่ได้รับคัดเลือกตอบแบบสอบถาม

ด้วยดิฉัน นางสาวสุดาพรรณ บินนอก นิสิตระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ภาควิชาวิจัยการและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำแบบสอบถามนี้ขึ้นเพื่อวัดจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะนำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

1. ขอความร่วมมือนิสิตทุกท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ทุกข้อ ตามความคิดเห็นและตามการปฏิบัติที่แท้จริงของนิสิต ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญและมีคุณค่าสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์และเสนอผลเป็นภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยเป็นรายบุคคล และผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ
2. ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
นางสาวสุดาพรรณ บินนอก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาโมเดลของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - ตอนที่ 3 แบบวัดจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ และกรอกคำตอบลงใน □ ที่ตรงกับความเป็นจริงของนิสิตมากที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เพศ	☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง	
2. อายุ	ปี		
3. สาขาที่กำลังศึกษา	☐ 1. แพทยศาสตร์ ☐ 2. ทันตแพทยศาสตร์ ☐ 3. เภสัชศาสตร์ ☐ 4. สหเวชศาสตร์ ☐ 5. วิศวกรรมศาสตร์ ☐ 6. วิทยาศาสตร์ ☐ 7. อักษรศาสตร์ ☐ 8. นิเทศศาสตร์ ☐ 9. รัฐศาสตร์ ☐ 10. นิติศาสตร์ ☐ 11. จิตวิทยา ☐ 12. ศิลปกรรมศาสตร์		
4. ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่	☐ 1. ปีที่ 1 ☐ 2. ปีที่ 2 ☐ 3. ปีที่ 3 ☐ 4. ปีที่ 4		
5. ผลการเรียนเฉลี่ย	□.□□		

ตอนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขของแต่ละข้อ ข้อละหนึ่งระดับที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด โดยแบ่งระดับของความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือใกล้เคียงมากที่สุด
 4 หมายถึง เห็นด้วย หรือใกล้เคียงค่อนข้างมาก
 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ หรือรู้สึกปานกลาง
 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย หรือใกล้เคียงค่อนข้างน้อย
 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือใกล้เคียงน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. ปัจจัยจิตลักษณะ					
<i>1.1 เจตคติต่อจิตอาสา</i>	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.เมื่อเห็นผู้อื่นต้องการความช่วยเหลือ ฉันรีบที่จะเข้าไปช่วย	1	2	3	4	5
2.ฉันรู้สึกดีทุกครั้งเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น	1	2	3	4	5
3.ฉันรู้สึกเฉยๆเมื่อมีผู้ขอความช่วยเหลือ เพราะมีคนขอร้องให้ช่วยเหลือเป็นประจำ	1	2	3	4	5
4.ฉันชอบทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม	1	2	3	4	5
5.ฉันเคยสละสิ่งที่ควรได้ให้ผู้ที่ขาดแคลนกว่า	1	2	3	4	5
6.ความรู้สึกอยากช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยสังคมเกิดขึ้นกับฉันเองโดยอัตโนมัติ	1	2	3	4	5
7.ฉันรู้สึกเสมอว่าประเทศชาติบ้านเมืองมีความสำคัญกว่าตนเอง	1	2	3	4	5

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. ปัจจัยจิตลักษณะ(ต่อ)					
1.2 การรับรู้ความสามารถของตน	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
8.ฉันทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นเป็นประจำ	1	2	3	4	5
9.ฉันรู้ว่าตนเองไม่สามารถทำประโยชน์ต่อส่วนรวมได้	1	2	3	4	5
10.ฉันเคยบริจาคเงินหรือสิ่งของให้ผู้ขาดแคลนนำไปใช้	1	2	3	4	5
11.ฉันมั่นใจว่าฉันนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าตนเอง	1	2	3	4	5
12.ฉันมั่นใจว่าตนเองมีประโยชน์ต่อส่วนรวม	1	2	3	4	5
13.ฉันทราบว่าฉันสามารถทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้	1	2	3	4	5
14.ฉันสามารถให้ความช่วยเหลือผู้อื่นได้ตามความสามารถของฉัน	1	2	3	4	5
1.3 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน					
15.ฉันอ่านหนังสือเป็นประจำทุกวัน					
16.ฉันตั้งใจศึกษาความรู้จากอาจารย์ให้มากที่สุด	1	2	3	4	5
17.ฉันวางแผนอนาคตเรียบร้อยแล้วว่าเรียนจบจะทำอย่างไรต่อไป	1	2	3	4	5
18.ฉันหวังว่าผลการเรียนจะออกมาดี จึงตั้งใจเรียนแล้วผลก็เป็นเช่นนั้น	1	2	3	4	5
19.ฉันชอบอ่านหนังสือ เพื่ออยากเป็นคนรอบรู้	1	2	3	4	5
20.ฉันค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ นอกเหนือจากตำราเรียนเพื่อเพิ่มความรู้มากขึ้น	1	2	3	4	5
21.ฉันมีความมุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียนมาก เพื่อให้ผลการเรียนดี	1	2	3	4	5
2. ปัจจัยด้านสังคม					
2.1 การสนับสนุนจากครอบครัว					
22.ฉันได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย	1	2	3	4	5
23.ครอบครัวคอยให้กำลังใจฉันเสมอ	1	2	3	4	5
24.ครอบครัวของฉันเป็นครอบครัวที่รักใคร่อบอุ่น	1	2	3	4	5
25.ทุกคนในครอบครัวฉันสามัคคี ปองดอง และคอยช่วยเหลือกัน	1	2	3	4	5
2.2 การสนับสนุนจากครู อาจารย์					
26.ครูมักกล่าวยกย่องชมเชยฉันเป็นประจำเมื่อฉันทำประโยชน์ต่อส่วนรวม	1	2	3	4	5
27.ครูคอยให้ข้อมูลข่าวสารด้านการช่วยเหลือและพัฒนาสังคมแก่ฉันเสมอ	1	2	3	4	5
28.ฉันมักได้รับความไว้วางใจจากครูในการปฏิบัติงาน	1	2	3	4	5
29.ครูมักให้คำแนะนำในการช่วยเหลือพัฒนาและสังคมแก่ฉันเสมอ	1	2	3	4	5

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
2. ปัจจัยด้านสังคม(ต่อ)					
2.3 การสนับสนุนจากเพื่อน	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
30.ฉันเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ	1	2	3	4	5
31.ฉันชักชวนเพื่อนทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม เพื่อนๆมักไม่ขัดข้อง	1	2	3	4	5
32.ฉันเคยได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนทางด้านวัตถุสิ่งของ	1	2	3	4	5
2.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน					
33.ฉันและบิดามารดามักจะแสดงความรักกันอย่างเปิดเผย	1	2	3	4	5
34.ฉันมีบทบาทสำคัญในบ้าน โดยได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว	1	2	3	4	5
35.บิดามารดาเข้าใจความรู้สึกของฉันเป็นอย่างดี	1	2	3	4	5
36.บิดามารดาขอให้ฉันมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของครอบครัว	1	2	3	4	5
2.5 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล					
37.บิดามารดามักชี้แจงเหตุผลต่างๆให้ฉันเข้าใจเสมอ	1	2	3	4	5
38.บิดามารดาจะให้เหตุผลว่าสิ่งใดให้ทำ หรือสิ่งใดไม่ควรกระทำ	1	2	3	4	5
39.บิดามารดาจะตัดสินฉันว่าถูกหรือผิดโดยใช้เหตุผล	1	2	3	4	5
40.บิดามารดาจะสอนฉันให้รู้จักใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์	1	2	3	4	5
2.6 การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต					
41.บิดามารดามักจะลงโทษด้วยวาจาทุกครั้งเมื่อฉันกระทำผิด	1	2	3	4	5
42.บิดามารดาจะงดแสดงความรักความเมตตา เมื่อฉันกระทำผิด	1	2	3	4	5
43.บิดามารดาจะทำท่าเมินเฉย เมื่อรู้สึกไม่พอใจฉันหรือฉันกระทำผิด	1	2	3	4	5
3. ปัจจัยด้านสื่อมวลชน					
3.1 การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์					
44.การนำเสนอข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์ทำให้ฉันเกิดความรู้สึกเห็นใจและอยากให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	1	2	3	4	5
45.ฉันได้รับข่าวผู้ที่เดือดร้อนต้องการความช่วยเหลือจากสื่อโทรทัศน์แล้วทำให้อยากช่วยเหลือผู้อื่น	1	2	3	4	5
46.ฉันคิดว่าการนำเสนอข่าวสารของสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้ที่ประสบปัญหาเดือดร้อน ทำให้ฉันได้มีโอกาสช่วยเหลือผู้อื่น	1	2	3	4	5
47.ฉันเห็นข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้ที่ประสบปัญหาและต้องการความช่วยเหลือ ฉันมักเปลี่ยนช่อง	1	2	3	4	5
48.การเกิดพฤติกรรมอาสาของฉันท ส่วนหนึ่งเกิดจากการได้รับข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์	1	2	3	4	5

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
3.ปัจจัยด้านสื่อมวลชน(ต่อ)					
3.1 การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์(ต่อ)	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
49.การนำเสนอข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้ประสบปัญหาหรือเดือดร้อนไม่มีผลต่อความรู้สึกลึกซึ้งของฉันทันในการอยากช่วยเหลือผู้อื่น	1	2	3	4	5
50.เมื่อฉันได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้ประสบปัญหาเดือดร้อนฉันมักจะรู้สึกสงสารและอยากช่วยเหลือ	1	2	3	4	5

ตอนที่ 3 แบบวัดจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขของแต่ละข้อ ข้อละหนึ่งระดับที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
การช่วยเหลือผู้อื่น	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
51.เมื่อเห็นอาคารหรือเพื่อนถือธงของพระพุทธรูปจะอาสาเข้าไปช่วยเหลือ	1	2	3	4	5
52.เมื่อเพื่อนไม่ได้นำอุปกรณ์การเรียนมา ฉันจะแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน	1	2	3	4	5
53.เมื่อเพื่อนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนฉันจะอาสาให้คำแนะนำแก่เพื่อน	1	2	3	4	5
54.ฉันบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม	1	2	3	4	5
55.ฉันเต็มใจช่วยเหลือครู เพื่อน หรือผู้อื่น แม้ไม่ได้ถูกร้องขอให้ช่วย	1	2	3	4	5
56.ฉันให้คำแนะนำแก่เพื่อนและน้องที่กำลังกระทำความผิด	1	2	3	4	5
57.ฉันมักจะให้กำลังใจและคำแนะนำเมื่อเพื่อนกำลังมีความทุกข์หรือประสบปัญหา	1	2	3	4	5
การเสียสละต่อสังคม					
58.ฉันสละที่นั่งบนรถเมล์ให้ผู้ที่อ่อนแอกว่าและคนชราอายุเสมอ					
59.ฉันยินดีช่วยเหลือและทำประโยชน์เพื่อสังคม เมื่อมีโอกาส	1	2	3	4	5
60.ฉันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมโดยที่ไม่ต้องมีใครร้องขอ	1	2	3	4	5
61.ฉันสละเวลาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเพื่อนที่ต้องการความช่วยเหลือเสมอ	1	2	3	4	5
62.ฉันยินดีสละโอกาสที่ดีให้กับผู้ที่ขาดแคลนหรือผู้ที่จำเป็น	1	2	3	4	5
63.ฉันเคยบริจาคสิ่งของและเงิน เพื่อคนที่ขาดแคลนและด้อยโอกาส	1	2	3	4	5

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
การเสียสละต่อสังคม(ต่อ)	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
64.ฉันใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสังคม	1	2	3	4	5
การมุ่งมั่นพัฒนา					
65.ฉันสนใจเฉพาะเรื่องราวของตนและคนในครอบครัวเท่านั้น	1	2	3	4	5
66.ฉันมักจะเชิญชวนและให้ข้อคิดแก่ผู้อื่นให้ทำงานเพื่อสังคม	1	2	3	4	5
67.ฉันร่วมรณรงค์ให้คนในสังคมตระหนักถึงปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม	1	2	3	4	5
68.ฉันกับเพื่อนระดมความคิดเห็นหากิจกรรมพัฒนาสังคม	1	2	3	4	5
69.ฉันเชิญชวนให้เพื่อนๆ คิดกิจกรรมหรือแนวทางที่เสริมสร้างให้เพื่อนมีจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม	1	2	3	4	5
70.ฉันรณรงค์ให้เพื่อน และผู้อื่นทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม	1	2	3	4	5
71.ฉันเชิญชวนเพื่อน พี่ น้อง เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสังคมอยู่เสมอ	1	2	3	4	5

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยโปรแกรมลิสมเรล

DATE: 4/16/2009

TIME: 7:58

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. J"reskog & Dag S"rbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.

7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100

Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005

Use of this program is subject to the terms specified in the

Universal Copyright Convention.

Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Documents and
Settings\Administrator\Desktop\model\Bigmodel\Big model.LPJ:

TI

DA NI=129 NO=720 MA=CM

RA FI='C:\Documents and
Settings\Administrator\Desktop\model\Bigmodel\model.psf'

SE

104 105 106 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 /

MO NX=10 NY=3 NK=3 NE=1 GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY TH=FI

LE

VOLUNTEER

LK

PSY SOC 'MASS MEDIA'

```

FI TD(10,10)

FR LY(1,1) LY(2,1) LY(3,1) LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1) LX(4,2) LX(5,2) LX(6,2)
FR LX(7,2) LX(8,2) LX(9,2) LX(10,3) GA(1,1) GA(1,2) GA(1,3)
FR TD(7,8) TD(6,7) TD(2,6) TD(4,9) TD(5,6) TD(5,9) TD(3,10) TD(3,5) C
TD(1,3) TD(4,6) TD(7,10) TD(8,9) TD(6,8) TD(3,4) TD(2,5) TD(1,10)
FR TE(1,3) TE(2,3)
FR TH(5,3) TH(6,1) TH(5,1) TH(9,3) TH(3,2) TH(2,3) TH(1,3) TH(4,2) TH(6,2)
TH(1,1) C
TH(4,3) TH(7,1) TH(8,1) TH(5,2)
PD
OU SL=0 PC RS FS SS SC PT ND=3 MI AD=OFF

```

TI

```

Number of Input Variables 129
Number of Y - Variables    3
Number of X - Variables   10
Number of ETA - Variables  1
Number of KSI - Variables  3
Number of Observations    720

```

TI

Covariance Matrix

	HELP	GIVE	DEVELOP	ATT	SELF	FUTURE
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
HELP	0.250					
GIVE	0.180	0.276				
DEVELOP	0.113	0.183	0.401			
ATT	0.102	0.136	0.113	0.201		
SELF	0.124	0.149	0.103	0.134	0.208	
FUTURE	0.072	0.059	0.068	0.057	0.084	0.401
FAMILY	0.104	0.103	0.063	0.082	0.104	0.110

TEACHER	0.103	0.082	0.119	0.053	0.077	0.114
FRIEND	0.108	0.101	0.076	0.071	0.099	0.066
LOVE	0.135	0.136	0.098	0.083	0.109	0.109
REASON	0.118	0.124	0.077	0.081	0.100	0.099
PSYCHO	-0.002	0.009	-0.060	0.009	0.017	-0.008
TV	0.113	0.148	0.117	0.108	0.107	0.028

Covariance Matrix

	FAMILY	TEACHER	FRIEND	LOVE	REASON	PSYCHO
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAMILY	0.470					
TEACHER	0.107	0.426				
FRIEND	0.122	0.084	0.292			
LOVE	0.337	0.137	0.123	0.584		
REASON	0.307	0.108	0.127	0.415	0.587	
PSYCHO	0.072	-0.049	0.006	0.032	0.004	0.719
TV	0.091	0.046	0.081	0.130	0.104	0.012

Covariance Matrix

	TV

TV	0.311

TI

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

VOLUNTEE

HELP	0

GIVE	1		
DEVELOP	2		
LAMBDA-X			
	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
ATT	3	0	0
SELF	4	0	0
FUTURE	5	0	0
FAMILY	0	6	0
TEACHER	0	7	0
FRIEND	0	8	0
LOVE	0	9	0
REASON	0	10	0
PSYCHO	0	11	0
TV	0	0	12

GAMMA			
	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
VOLUNTEE	13	14	15

PHI			
	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
PSY	0		
SOC	16	0	
MASS MED	17	18	0

PSI

VOLUNTEE

19

THETA-EPS

HELP GIVE DEVELOP

HELP	20		
GIVE	0	21	
DEVELOP	22	23	24

THETA-DELTA-EPS

HELP GIVE DEVELOP

ATT	25	0	26
SELF	0	0	28
FUTURE	0	30	0
FAMILY	0	33	34
TEACHER	37	38	39
FRIEND	43	44	0
LOVE	49	0	0
REASON	52	0	0
PSYCHO	0	0	56
TV	0	0	0

THETA-DELTA

ATT SELF FUTURE FAMILY TEACHER FRIEND

ATT	27					
SELF	0	29				
FUTURE	31	0	32			
FAMILY	0	0	35	36		
TEACHER	0	40	41	0	42	
FRIEND	0	45	0	46	47	48
LOVE	0	0	0	0	0	50
REASON	0	0	0	0	0	53
PSYCHO	0	0	0	57	58	0
TV	61	0	62	0	0	0

THETA-DELTA

	LOVE	REASON	PSYCHO	TV
	-----	-----	-----	-----
LOVE	51			
REASON	54	55		
PSYCHO	0	59	60	
TV	63	0	0	0

TI

Initial Estimates (TSLs)

LAMBDA-Y

VOLUNTEE

HELP	1.000
GIVE	1.148
DEVELOP	0.963

LAMBDA-X

PSY   SOC   MASS MED

	-----	-----	-----
ATT	0.292	- -	- -
SELF	0.461	- -	- -
FUTURE	0.180	- -	- -
FAMILY	- -	0.537	- -
TEACHER	- -	0.204	- -
FRIEND	- -	0.207	- -
LOVE	- -	0.621	- -
REASON	- -	0.579	- -
PSYCHO	- -	0.039	- -
TV	- -	- -	0.558

GAMMA

	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
VOLUNTEE	0.135	0.034	0.175

Covariance Matrix of ETA and KSI

	VOLUNTEE	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----	-----
VOLUNTEE	0.157			
PSY	0.224	1.000		
SOC	0.157	0.475	1.000	
MASS MED	0.243	0.417	0.342	1.000

PHI

	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
PSY	1.000		

SOC	0.475	1.000	
MASS MED	0.417	0.342	1.000

PSI

VOLUNTEE

0.079

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

VOLUNTEE

0.497

THETA-EPS

	HELP	GIVE	DEVELOP
--	------	------	---------

HELP	0.093		
GIVE	- -	0.070	
DEVELOP	-0.038	0.010	0.255

THETA-DELTA-EPS

	HELP	GIVE	DEVELOP
--	------	------	---------

ATT	0.012	- -	0.026
SELF	- -	- -	-0.034
FUTURE	- -	-0.005	- -
FAMILY	- -	-0.009	-0.031
TEACHER	0.066	0.040	0.083

FRIEND	0.071	0.058	- -
LOVE	0.022	- -	- -
REASON	0.013	- -	- -
PSYCHO	- -	- -	-0.067
TV	- -	- -	- -

THETA-DELTA

	ATT	SELF	FUTURE	FAMILY	TEACHER	FRIEND
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
ATT	0.116					
SELF	- -	-0.004				
FUTURE	0.005	- -	0.369			
FAMILY	- -	- -	0.064	0.182		
TEACHER	- -	0.033	0.096	- -	0.384	
FRIEND	- -	0.054	- -	0.011	0.042	0.249
LOVE	- -	- -	- -	- -	- -	-0.006
REASON	- -	- -	- -	- -	- -	0.008
PSYCHO	- -	- -	- -	0.051	-0.057	- -
TV	0.040	- -	-0.013	- -	- -	- -

THETA-DELTA

	LOVE	REASON	PSYCHO	TV
	-----	-----	-----	-----
LOVE	0.199			
REASON	0.055	0.252		
PSYCHO	- -	-0.018	0.717	
TV	0.012	- -	- -	- -

Number of Iterations = 22

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

VOLUNTEE

HELP	0.379
GIVE	0.470
	(0.022)
	20.959
DEVELOP	0.350
	(0.034)
	10.270

LAMBDA-X

PSY SOC MASS MED

ATT	0.345	- -	- -
	(0.015)		
	22.282		
SELF	0.381	- -	- -
	(0.015)		
	25.015		
FUTURE	0.219	- -	- -
	(0.026)		
	8.453		
FAMILY	- -	0.543	- -
		(0.028)	
		19.515	
TEACHER	- -	0.199	- -

			(0.026)	
			7.763	
FRIEND	- -	0.439	- -	
			(0.046)	
			9.577	
LOVE	- -	0.613	- -	
			(0.031)	
			19.742	
REASON	- -	0.555	- -	
			(0.032)	
			17.429	
PSYCHO	- -	0.033	- -	
			(0.031)	
			1.066	
TV	- -	- -	0.560	
			(0.015)	
			37.974	

GAMMA

	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
VOLUNTEE	0.691	0.107	0.173
	(0.053)	(0.039)	(0.037)
	12.996	2.719	4.743

Covariance Matrix of ETA and KSI

VOLUNTEE	PSY	SOC	MASS MED
-----	-----	-----	-----

VOLUNTEE	1.000			
PSY	0.828	1.000		
SOC	0.495	0.479	1.000	
MASS MED	0.554	0.500	0.332	1.000

PHI

	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
PSY	1.000		
SOC	0.479	1.000	
	(0.037)		
	12.973		
MASS MED	0.500	0.332	1.000
	(0.035)	(0.035)	
	14.377	9.453	

PSI

VOLUNTEE

0.279
(0.039)
7.110

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

VOLUNTEE

0.721

THETA-EPS

HELP	GIVE	DEVELOP
------	------	---------

	-----	-----	-----
HELP	0.104		
	(0.007)		
	14.320		
GIVE	- -	0.054	
		(0.008)	
		6.613	
DEVELOP	-0.023	0.015	0.274
	(0.010)	(0.013)	(0.022)
	-2.247	1.178	12.638

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

	HELP	GIVE	DEVELOP
	-----	-----	-----
	0.580	0.802	0.309

THETA-DELTA-EPS

	HELP	GIVE	DEVELOP
	-----	-----	-----
ATT	-0.009	- -	0.009
	(0.005)		(0.009)
	-2.000		1.042
SELF	- -	- -	-0.008
			(0.009)
			-0.940
FUTURE	- -	-0.030	- -
		(0.007)	
		-3.992	
FAMILY	- -	-0.022	-0.023

		(0.007)	(0.010)
		-3.150	-2.235
TEACHER	0.055	0.024	0.075
	(0.010)	(0.009)	(0.013)
	5.600	2.518	5.639
FRIEND	0.023	-0.002	- -
	(0.009)	(0.008)	
	2.661	-0.198	
LOVE	0.019	- -	- -
	(0.008)		
	2.459		
REASON	0.012	- -	- -
	(0.008)		
	1.410		
PSYCHO	- -	- -	-0.067
			(0.017)
			-4.034
TV	- -	- -	- -

THETA-DELTA

	ATT	SELF	FUTURE	FAMILY	TEACHER	FRIEND
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
ATT	0.082					
	(0.006)					
	13.027					
SELF	- -	0.061				
		(0.006)				
		9.917				

FUTURE	-0.023	- -	0.351			
	(0.008)		(0.019)			
	-2.932		18.219			
FAMILY	- -	- -	0.025	0.171		
			(0.011)	(0.022)		
			2.296	7.892		
TEACHER	- -	0.028	0.080	- -	0.382	
		(0.008)	(0.014)		(0.021)	
		3.594	5.641		18.559	
FRIEND	- -	0.016	- -	-0.118	-0.012	0.098
		(0.006)		(0.026)	(0.015)	(0.037)
		2.537		-4.483	-0.784	2.609
LOVE	- -	- -	- -	- -	- -	-0.146
						(0.030)
						-4.933
REASON	- -	- -	- -	- -	- -	-0.116
						(0.028)
						-4.119
PSYCHO	- -	- -	- -	0.047	-0.052	- -
				(0.017)	(0.019)	
				2.795	-2.742	
TV	0.013	- -	-0.038	- -	- -	- -
	(0.006)		(0.011)			
	2.004		-3.485			

THETA-DELTA

	LOVE	REASON	PSYCHO	TV
	-----	-----	-----	-----
LOVE	0.208			

		(0.027)			
		7.578			
REASON	0.074	0.279			
	(0.024)	(0.027)			
	3.055	10.292			
PSYCHO	- -	-0.026	0.718		
		(0.017)	(0.038)		
		-1.558	18.965		
TV	0.025	- -	- -	- -	
	(0.009)				
	2.780				

Squared Multiple Correlations for X - Variables

ATT	SELF	FUTURE	FAMILY	TEACHER	FRIEND
-----	-----	-----	-----	-----	-----
0.593	0.704	0.120	0.633	0.094	0.664

Squared Multiple Correlations for X - Variables

LOVE	REASON	PSYCHO	TV
-----	-----	-----	-----
0.644	0.525	0.002	1.000

TH was written to file fort.8

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 28

Minimum Fit Function Chi-Square = 32.229 (P = 0.265)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 31.821 (P = 0.282)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 3.821

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 21.950)

Minimum Fit Function Value = 0.0448

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.00531

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0305)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0138

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0330)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.220

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.214 ; 0.245)

ECVI for Saturated Model = 0.253

ECVI for Independence Model = 8.485

Chi-Square for Independence Model with 78 Degrees of Freedom = 6074.510

Independence AIC = 6100.510

Model AIC = 157.821

Saturated AIC = 182.000

Independence CAIC = 6173.040

Model CAIC = 509.313

Saturated CAIC = 689.712

Normed Fit Index (NFI) = 0.995

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.998

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.357

Comparative Fit Index (CFI) = 0.999

Incremental Fit Index (IFI) = 0.999

Relative Fit Index (RFI) = 0.985

Critical N (CN) = 1078.044

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.00991

Standardized RMR = 0.0240

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.993

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.978

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.306

TI

Fitted Covariance Matrix

	HELP	GIVE	DEVELOP	ATT	SELF	FUTURE
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
HELP	0.248					
GIVE	0.178	0.275				
DEVELOP	0.110	0.180	0.396			
ATT	0.099	0.134	0.109	0.201		
SELF	0.120	0.148	0.102	0.132	0.206	
FUTURE	0.069	0.055	0.063	0.052	0.083	0.399
FAMILY	0.102	0.104	0.071	0.090	0.099	0.082
TEACHER	0.092	0.070	0.109	0.033	0.064	0.101
FRIEND	0.106	0.101	0.076	0.073	0.097	0.046
LOVE	0.134	0.143	0.106	0.101	0.112	0.064
REASON	0.116	0.129	0.096	0.092	0.101	0.058
PSYCHO	0.006	0.008	-0.061	0.005	0.006	0.003
TV	0.117	0.146	0.108	0.110	0.107	0.023

Fitted Covariance Matrix

	FAMILY	TEACHER	FRIEND	LOVE	REASON	PSYCHO
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAMILY	0.465					
TEACHER	0.108	0.422				
FRIEND	0.121	0.076	0.290			

LOVE	0.333	0.122	0.123	0.584		
REASON	0.301	0.111	0.128	0.414	0.587	
PSYCHO	0.065	-0.045	0.015	0.020	-0.008	0.719
TV	0.101	0.037	0.082	0.139	0.103	0.006

Fitted Covariance Matrix

	TV

TV	0.313

Fitted Residuals

	HELP	GIVE	DEVELOP	ATT	SELF	FUTURE
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
HELP	0.002					
GIVE	0.002	0.001				
DEVELOP	0.003	0.003	0.004			
ATT	0.003	0.002	0.004	0.000		
SELF	0.004	0.000	0.001	0.002	0.002	
FUTURE	0.004	0.003	0.004	0.005	0.001	0.003
FAMILY	0.002	-0.002	-0.008	-0.008	0.005	0.028
TEACHER	0.011	0.012	0.010	0.020	0.013	0.013
FRIEND	0.003	0.000	-0.001	-0.002	0.003	0.020
LOVE	0.000	-0.007	-0.008	-0.019	-0.003	0.045
REASON	0.002	-0.005	-0.019	-0.011	-0.002	0.041
PSYCHO	-0.008	0.002	0.001	0.004	0.011	-0.012
TV	-0.004	0.002	0.008	-0.001	0.001	0.005

Fitted Residuals

FAMILY	TEACHER	FRIEND	LOVE	REASON	PSYCHO
--------	---------	--------	------	--------	--------

	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAMILY	0.005					
TEACHER	-0.001	0.004				
FRIEND	0.002	0.009	0.001			
LOVE	0.004	0.015	0.000	0.000		
REASON	0.006	-0.002	0.000	0.001	0.000	
PSYCHO	0.007	-0.004	-0.008	0.012	0.012	0.000
TV	-0.010	0.009	-0.001	-0.009	0.000	0.006

Fitted Residuals

TV

TV -0.002

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.019

Median Fitted Residual = 0.002

Largest Fitted Residual = 0.045

Stemleaf Plot

```

- 1|99210
- 0|988888754432222211110000000000
  0|111111122222222223333333444444445555667899
  1|011222335
  2|008
  3|
  4|15

```

Standardized Residuals

	HELP	GIVE	DEVELOP	ATT	SELF	FUTURE
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
HELP	2.013					
GIVE	1.420	1.144				
DEVELOP	1.396	1.310	1.640			
ATT	1.707	1.119	1.590	-1.077		
SELF	1.965	0.202	0.329	2.219	2.393	
FUTURE	0.490	0.969	0.380	2.309	0.332	2.731
FAMILY	0.348	-0.709	-1.302	-1.273	1.093	3.261
TEACHER	2.341	2.033	1.604	2.161	2.277	3.136
FRIEND	2.378	-0.034	-0.067	-0.446	2.002	1.878
LOVE	0.022	-1.295	-0.681	-2.698	-0.491	2.996
REASON	0.353	-0.665	-1.465	-1.319	-0.258	2.626
PSYCHO	-0.536	0.116	0.143	0.278	0.804	-0.604
TV	-0.934	1.016	1.276	-1.509	0.501	1.488

Standardized Residuals

	FAMILY	TEACHER	FRIEND	LOVE	REASON	PSYCHO
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAMILY	2.803					
TEACHER	-0.132	2.170				
FRIEND	0.881	2.216	2.025			
LOVE	1.557	1.891	-0.127	0.265		
REASON	1.691	-0.216	-0.091	0.444	-0.284	
PSYCHO	1.050	-0.623	-0.801	0.805	1.313	-0.115
TV	-1.575	0.792	-0.186	-1.746	0.043	0.373

Standardized Residuals

TV

TV   -2.267

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -2.698

Median Standardized Residual = 0.490

Largest Standardized Residual = 3.261

Stemleaf Plot

```

- 2|73
- 1|765533331
- 0|9877766554332211111000
  0|112333334444558889
  1|00011133344566667799
  2|00000222233344678
  3|013

```

Largest Negative Standardized Residuals

Residual for LOVE and ATT -2.698

Largest Positive Standardized Residuals

Residual for FUTURE and FUTURE 2.731

Residual for FAMILY and FUTURE 3.261

Residual for FAMILY and FAMILY 2.803

Residual for TEACHER and FUTURE 3.136

Residual for LOVE and FUTURE 2.996

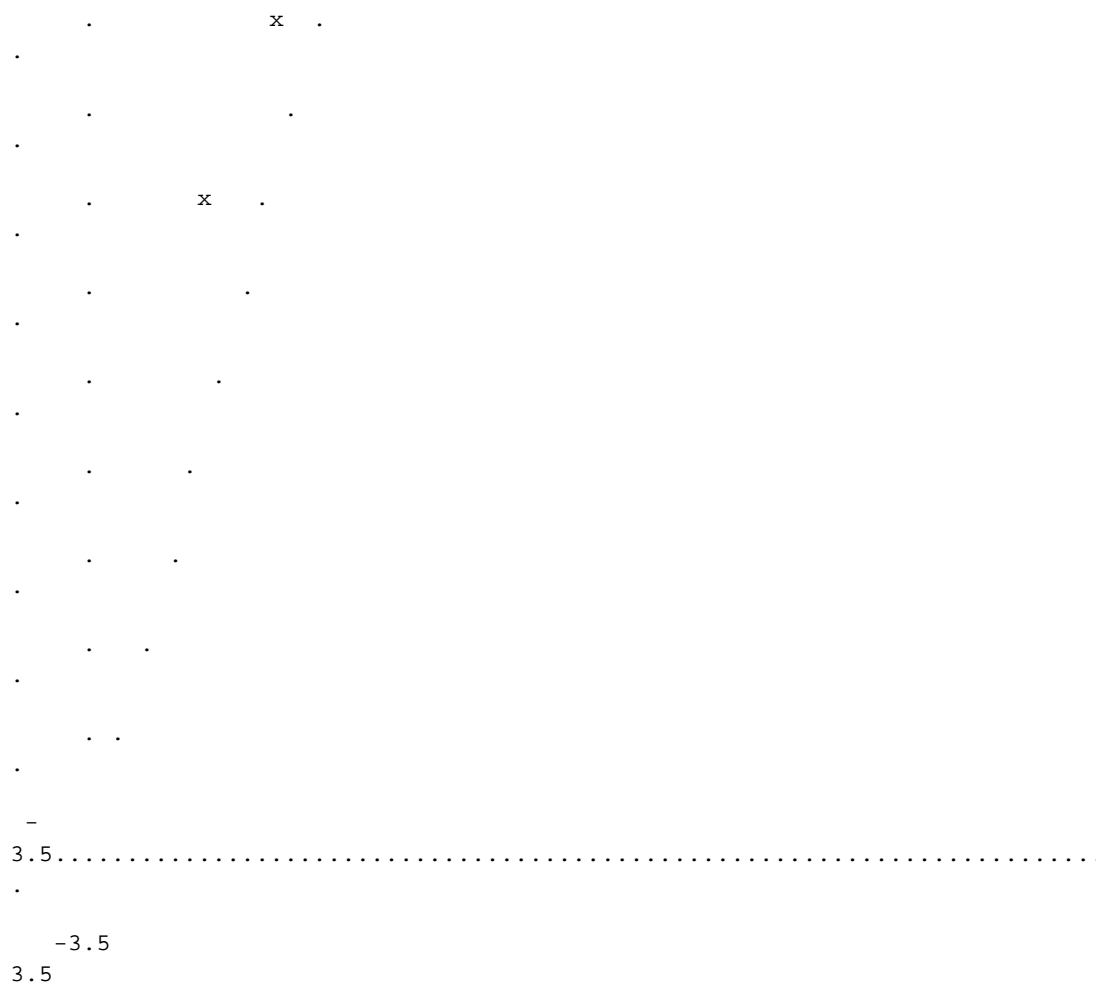
Residual for REASON and FUTURE 2.626

TI

Qplot of Standardized Residuals

o . . . . . *x
. . . . .
r . . . . . x*
. . . . .
m . . . . . * *
. . . . .
a xxx
. . . . .
l . . . . . x x*
. . . . .
. . . . . x*
. . . . .
Q . . . . . * xx
. . . . .
u . . . . . *x
. . . . .
a . . . . . x*
. . . . .
n . . . . . ***
. . . . .
t . . . . . *x
. . . . .
i . . . . . x x
. . . . .
l . . . . . x*
. . . . .
e . . . . . x*
. . . . .
s . . . . . x.x x
. . . . .
. x
. . . . .
. . . . . *
. . . . .
. x
. . . . .
. x
. . . . .

Standardized Residuals

TI

Modification Indices and Expected Change

No Non-Zero Modification Indices for LAMBDA-Y

Modification Indices for LAMBDA-X

	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
ATT	- -	3.988	3.216
SELF	- -	0.263	0.263
FUTURE	- -	10.624	2.933

FAMILY	0.414	- -	1.257
TEACHER	5.721	- -	0.445
FRIEND	0.009	- -	0.099
LOVE	1.425	- -	0.906
REASON	0.027	- -	1.125
PSYCHO	0.321	- -	0.285
TV	- -	- -	- -

Expected Change for LAMBDA-X

	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
ATT	- -	-0.037	-0.447
SELF	- -	0.011	0.636
FUTURE	- -	0.085	0.276
FAMILY	0.027	- -	-0.030
TEACHER	0.086	- -	0.016
FRIEND	0.009	- -	0.010
LOVE	-0.034	- -	-0.053
REASON	0.005	- -	0.027
PSYCHO	0.022	- -	0.017
TV	- -	- -	- -

Standardized Expected Change for LAMBDA-X

	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
ATT	- -	-0.037	-0.447
SELF	- -	0.011	0.636
FUTURE	- -	0.085	0.276
FAMILY	0.027	- -	-0.030

TEACHER	0.086	- -	0.016
FRIEND	0.009	- -	0.010
LOVE	-0.034	- -	-0.053
REASON	0.005	- -	0.027
PSYCHO	0.022	- -	0.017
TV	- -	- -	- -

Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-X

	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
ATT	- -	-0.083	-0.998
SELF	- -	0.023	1.400
FUTURE	- -	0.134	0.437
FAMILY	0.040	- -	-0.044
TEACHER	0.133	- -	0.025
FRIEND	0.017	- -	0.018
LOVE	-0.044	- -	-0.070
REASON	0.006	- -	0.036
PSYCHO	0.026	- -	0.020
TV	- -	- -	- -

No Non-Zero Modification Indices for GAMMA

No Non-Zero Modification Indices for PHI

No Non-Zero Modification Indices for PSI

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	HELP	GIVE	DEVELOP
	-----	-----	-----
ATT	- -	0.880	- -

SELF	1.654	2.016	- -
FUTURE	0.664	- -	0.004
FAMILY	0.164	- -	- -
TEACHER	- -	- -	- -
FRIEND	- -	- -	0.020
LOVE	- -	0.007	0.251
REASON	- -	0.067	1.388
PSYCHO	0.714	0.000	- -
TV	1.688	0.583	0.681

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	HELP	GIVE	DEVELOP
	-----	-----	-----
ATT	- -	0.009	- -
SELF	0.009	-0.010	- -
FUTURE	-0.008	- -	-0.001
FAMILY	0.004	- -	- -
TEACHER	- -	- -	- -
FRIEND	- -	- -	-0.002
LOVE	- -	-0.001	0.005
REASON	- -	0.002	-0.012
PSYCHO	-0.009	0.000	- -
TV	-0.010	0.006	0.011

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	HELP	GIVE	DEVELOP
	-----	-----	-----
ATT	- -	0.040	- -
SELF	0.038	-0.043	- -

FUTURE	-0.024	- -	-0.002
FAMILY	0.012	- -	- -
TEACHER	- -	- -	- -
FRIEND	- -	- -	-0.005
LOVE	- -	-0.002	0.011
REASON	- -	0.005	-0.025
PSYCHO	-0.022	0.000	- -
TV	-0.035	0.021	0.031

Modification Indices for THETA-DELTA

	ATT	SELF	FUTURE	FAMILY	TEACHER	FRIEND
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
ATT	- -					
SELF	2.108	- -				
FUTURE	- -	2.108	- -			
FAMILY	0.131	0.961	- -	- -		
TEACHER	5.222	- -	- -	1.665	- -	
FRIEND	0.429	- -	1.639	- -	- -	- -
LOVE	2.205	0.005	1.865	0.073	1.021	- -
REASON	0.055	0.230	0.953	0.089	0.864	- -
PSYCHO	0.002	1.038	0.662	- -	- -	0.877
TV	- -	- -	- -	1.670	0.002	0.078

Modification Indices for THETA-DELTA

	LOVE	REASON	PSYCHO	TV
	-----	-----	-----	-----
LOVE	- -			
REASON	- -	- -		
PSYCHO	0.384	- -	- -	

TV	- -	1.332	0.236	- -
----	-----	-------	-------	-----

Expected Change for THETA-DELTA

	ATT	SELF	FUTURE	FAMILY	TEACHER	FRIEND
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
ATT	- -					
SELF	0.025	- -				
FUTURE	- -	-0.016	- -			
FAMILY	-0.002	0.006	- -	- -		
TEACHER	0.021	- -	- -	-0.018	- -	
FRIEND	-0.006	- -	0.014	- -	- -	- -
LOVE	-0.009	0.000	0.016	0.006	0.012	- -
REASON	0.001	-0.003	0.012	0.006	-0.011	- -
PSYCHO	0.000	0.010	-0.015	- -	- -	-0.017
TV	- -	- -	- -	-0.014	-0.001	0.003

Expected Change for THETA-DELTA

	LOVE	REASON	PSYCHO	TV
	-----	-----	-----	-----
LOVE	- -			
REASON	- -	- -		
PSYCHO	0.016	- -	- -	
TV	- -	0.013	0.007	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA

	ATT	SELF	FUTURE	FAMILY	TEACHER	FRIEND
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
ATT	- -					
SELF	0.121	- -				

FUTURE	- -	-0.055	- -			
FAMILY	-0.008	0.020	- -	- -		
TEACHER	0.071	- -	- -	-0.040	- -	
FRIEND	-0.023	- -	0.042	- -	- -	- -
LOVE	-0.026	-0.001	0.033	0.012	0.024	- -
REASON	0.004	-0.008	0.024	0.012	-0.023	- -
PSYCHO	0.001	0.025	-0.028	- -	- -	-0.038
TV	- -	- -	- -	-0.036	-0.001	0.011

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA

	LOVE	REASON	PSYCHO	TV
	-----	-----	-----	-----
LOVE	- -			
REASON	- -	- -		
PSYCHO	0.025	- -	- -	
TV	- -	0.031	0.015	- -

TI

Factor Scores Regressions

	HELP	GIVE	DEVELOP	ATT	SELF	FUTURE
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
VOLUNTEE	0.499	0.985	0.175	0.136	0.229	0.155

	FAMILY	TEACHER	FRIEND	LOVE	REASON	PSYCHO
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
VOLUNTEE	0.159	-0.213	0.011	-0.036	0.006	-0.009

ETA

TV

 VOLUNTEE 0.132

KSI

	HELP	GIVE	DEVELOP	ATT	SELF	FUTURE
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
PSY	0.225	0.344	0.080	0.629	0.925	0.194
SOC	-0.351	0.281	-0.017	0.045	-0.211	-0.012
MASS MED	-0.010	0.065	0.007	-0.233	0.029	0.194

KSI

	FAMILY	TEACHER	FRIEND	LOVE	REASON	PSYCHO
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
PSY	0.078	-0.169	-0.010	0.011	0.018	-0.008
SOC	0.495	0.029	1.146	0.480	0.151	-0.031
MASS MED	0.056	-0.035	0.001	-0.188	0.097	-0.001

KSI

TV

 PSY 0.058
 SOC -0.066
 MASS MED 1.852

TI

Standardized Solution

LAMBDA-Y

VOLUNTEE

```

-----
HELP      0.379
GIVE      0.470
DEVELOP   0.350

```

LAMBDA-X

```

          PSY      SOC      MASS MED
-----
ATT      0.345      - -      - -
SELF     0.381      - -      - -
FUTURE   0.219      - -      - -
FAMILY   - -      0.543      - -
TEACHER  - -      0.199      - -
FRIEND   - -      0.439      - -
LOVE     - -      0.613      - -
REASON   - -      0.555      - -
PSYCHO   - -      0.033      - -
TV       - -      - -      0.560

```

GAMMA

```

          PSY      SOC      MASS MED
-----
VOLUNTEE 0.691      0.107      0.173

```

Correlation Matrix of ETA and KSI

```

          VOLUNTEE      PSY      SOC      MASS MED
-----
VOLUNTEE 1.000
PSY      0.828      1.000

```

SOC	0.495	0.479	1.000	
MASS MED	0.554	0.500	0.332	1.000

PSI

VOLUNTEE

0.279

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
VOLUNTEE	0.691	0.107	0.173

TI

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

VOLUNTEE

HELP	0.761
GIVE	0.896
DEVELOP	0.556

LAMBDA-X

	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
ATT	0.770	- -	- -
SELF	0.839	- -	- -
FUTURE	0.346	- -	- -
FAMILY	- -	0.795	- -

TEACHER	- -	0.307	- -
FRIEND	- -	0.815	- -
LOVE	- -	0.802	- -
REASON	- -	0.725	- -
PSYCHO	- -	0.039	- -
TV	- -	- -	1.000

GAMMA

	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
VOLUNTEE	0.691	0.107	0.173

Correlation Matrix of ETA and KSI

	VOLUNTEE	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----	-----
VOLUNTEE	1.000			
PSY	0.828	1.000		
SOC	0.495	0.479	1.000	
MASS MED	0.554	0.500	0.332	1.000

PSI

VOLUNTEE

0.279

THETA-EPS

	HELP	GIVE	DEVELOP
	-----	-----	-----
HELP	0.420		

GIVE	- -	0.198	
DEVELOP	-0.073	0.047	0.691

THETA-DELTA-EPS

	HELP	GIVE	DEVELOP
	-----	-----	-----
ATT	-0.041	- -	0.032
SELF	- -	- -	-0.029
FUTURE	- -	-0.090	- -
FAMILY	- -	-0.061	-0.055
TEACHER	0.169	0.069	0.183
FRIEND	0.086	-0.006	- -
LOVE	0.051	- -	- -
REASON	0.031	- -	- -
PSYCHO	- -	- -	-0.126
TV	- -	- -	- -

THETA-DELTA

	ATT	SELF	FUTURE	FAMILY	TEACHER	FRIEND
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
ATT	0.407					
SELF	- -	0.296				
FUTURE	-0.082	- -	0.880			
FAMILY	- -	- -	0.059	0.367		
TEACHER	- -	0.094	0.195	- -	0.906	
FRIEND	- -	0.067	- -	-0.320	-0.033	0.336
LOVE	- -	- -	- -	- -	- -	-0.356
REASON	- -	- -	- -	- -	- -	-0.282
PSYCHO	- -	- -	- -	0.081	-0.094	- -
TV	0.052	- -	-0.107	- -	- -	- -

THETA-DELTA

	LOVE	REASON	PSYCHO	TV
	-----	-----	-----	-----
LOVE	0.356			
REASON	0.126	0.475		
PSYCHO	- -	-0.040	0.998	
TV	0.059	- -	- -	- -

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	PSY	SOC	MASS MED
	-----	-----	-----
VOLUNTEE	0.691	0.107	0.173

Time used: 0.109 Seconds

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุดาพรรณ บินนอก เป็นคนจังหวัดนครราชสีมาโดยกำเนิด เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2546 และ จบการศึกษา ปีการศึกษา 2549 รวมระยะเวลาในการศึกษา 4 ปี และ เข้ารับการศึกษาต่อในระดับปริญญา มหาบัณฑิต ในปีการศึกษา 2550 สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ จบการศึกษาในปีการศึกษา 2551 รวมระยะเวลา ในการศึกษา 2 ปี

การติดต่อ e-mail address: bsudaphan@hotmail.com